

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ในบทนี้ผู้ศึกษาต้องการนำเสนอผลการศึกษาเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์แบบคู่รักที่ได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งจะนำมาอธิบายผลเป็นการศึกษาเชิงปริมาณด้านประชากรศาสตร์ สาเหตุของความรุนแรง รูปแบบของความรุนแรง ความคิดเห็นต่อเรื่องทัศนคติที่เป็นปัจจัยปกป้อง หรือ ปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาความรุนแรง ตลอดจนการจัดการแก้ไขปัญหาความรุนแรง นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพนำมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์แบบคู่รัก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเงื่อนไขที่ทำให้ความรุนแรงดำรงอยู่ ตลอดจนแนวทางการแก้ไข หรือการให้เหตุผลที่คู่รักแต่ละคนใช้เพื่อยุติปัญหาความรุนแรง

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยที่นำเสนอแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา
2. วิเคราะห์สถิติเชิงเปรียบเทียบ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

การพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยระบุค่าข้อมูลเป็นอัตราส่วนร้อยละ ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 100 คน

1.1 เพศ

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศหญิง และเพศชายในอัตราส่วนที่เท่ากัน คือเป็นเพศหญิง 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเป็นเพศชาย 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50

1.2 อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 25-40 ปี โดยอายุ 27 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14 แบ่งเป็นเพศหญิง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และเป็นเพศชาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 40 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

คู่รักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13 แบ่งเป็นเพศหญิง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และเป็นเพศชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 36 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10

1.3 การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีร้อยละ 62 ทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยมีเพศหญิงและชายที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68 และร้อยละ 56 ตามลำดับ

คู่รักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีเช่นกัน ร้อยละ 60 ทั้งเพศหญิง และเพศชาย โดยมีเพศหญิงและชายที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64 และ คิดเป็นร้อยละ 56 ตามลำดับ

1.4 กลุ่มอาชีพ

คู่รักของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยกลุ่มอาชีพข้าราชการ กลุ่มพนักงานเอกชน กลุ่มพนักงานธนาคาร กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มอื่นๆ ซึ่งคู่รักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในกลุ่มพนักงานเอกชน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48 แบ่งเป็นเพศหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 และเป็นเพศชาย 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54

1.5 รายได้ต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 43 คู่รักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาทเช่นกัน ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 38

1.6 ระยะเวลาคบหากับคู่รัก

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาคบหากับคู่รัก 1 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19 รองลงมาคือมีระยะเวลาคบหากับคู่รัก 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 14 และมีระยะเวลาคบหากับคู่รัก 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ

1.7 ความสัมพันธ์ของคู่รักต่อการยอมรับของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างตอบว่าครอบครัวกับคู่รักเข้ากันได้ดีมากที่สุด มีร้อยละ 55

1.8 การอบรมสั่งสอนเด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชายที่แตกต่างกัน โดยมักคาดหวังลักษณะ

ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น ความกล้าหาญ ความสามารถในการป้องกันตัวในเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง อาจส่งผลให้ผู้ใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่ในสังคมเป็นเพศชาย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 72

1.9 เรื่องเพศศึกษาที่ครอบคลุมถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและพึงพอใจควรได้รับการบรรจุในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 94

1.10 ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา ถ้าฝ่ายชายมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือรายได้ที่สูงกว่าฝ่ายหญิง มักทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ กลายเป็นหน้าที่ของฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 62

1.11 ปัญหาความรุนแรงมักเกิดขึ้นในสถานที่ที่ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิง เช่นในบ้าน ในที่ทำงาน ในที่สาธารณะ และความรุนแรงที่ผู้หญิงได้รับมักเกิดจากคนใกล้ชิดที่ไว้ใจ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 76

1.12 การกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่รัก สังคมมักตั้งคำถามหรือมองว่ามีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของฝ่ายหญิงที่มักเป็นฝ่ายยั่ว เช่น การหึงหวง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิเสธว่าไม่เห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 58

1.13 ทักษะคติของคนในสังคมหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่รัฐมักเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักเป็นความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่ายมากกว่าการถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือถูกข่มขืน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 85

1.14 การปลุกฝังให้เพศหญิงและเพศชายใส่ใจในความรู้สึกของเพศตรงข้ามจะช่วยให้ปัญหาการกระทำรุนแรงทางเพศลดน้อยลง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 92

1.15 การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะเบาะแว้งในคู่รักหรือสามี-ภรรยา เป็นปัญหาส่วนตัวที่ผู้อื่นไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิเสธว่าไม่เห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 67

1.16 เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา การที่ฝ่ายหญิงนิ่งเฉยจะสามารถยุติปัญหาความรุนแรงลงได้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิเสธว่าไม่เห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 58

1.17 ประสิทธิภาพที่เคยมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใช้ความรุนแรงต่อคู่รัก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 68

1.18 การสอบสวน พิจารณา ตัดสินปัญหาการกระทำรุนแรงต่อคู่รัก หรือสามี-ภรรยา
รัฐควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบโดยเฉพาะแยกออกจากกระบวนการยุติธรรมทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าเห็นด้วย เป็นจำนวนร้อยละ 82

1.19 ความถี่ของการมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกับคู่รัก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกับคู่รักน้อยกว่า 2 ครั้งต่อเดือน
เป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53

1.20 สาเหตุที่ทำให้มีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกัน

กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและชายให้คำตอบในลักษณะเดียวกันว่าสาเหตุที่ทำให้มีปากเสียง
ทะเลาะเบาะแว้งกันคือ ความคิดเห็นไม่ตรงกันมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาคืออุปนิสัย
ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 60 และหึงหวง 45 ตามลำดับ

1.21 บุคคลที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือเมื่อมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกแก้ไขปัญหา หรือตกลงกันเองมากที่สุดมีจำนวนร้อยละ 67

1.22 รูปแบบการกระทำรุนแรงที่ได้รับจากคู่รัก

เคยประสบกับปัญหาไม่เอาใจใส่ดูแล จำนวนร้อยละ 36

เคยประสบกับปัญหาพูดจาไม่ดี ตะโกนคำทอ จำนวนร้อยละ 17

เคยประสบกับปัญหาข่มขู่จะทำร้ายหรือทำให้กลัว จำนวนร้อยละ 9

เคยประสบกับปัญหากีดกันออกจากกลุ่มเพื่อน จำนวนร้อยละ 21

เคยประสบกับปัญหาแสดงความเป็นเจ้าของ จำนวนร้อยละ 50

เคยประสบกับปัญหาระแวงกล่าวหาว่ามีคนอื่น จำนวนร้อยละ 52

เคยประสบกับปัญหาตรวจสอบเบอร์โทรศัพท์ หรือบุคคลที่ติดต่อ จำนวนร้อยละ 47

เคยประสบกับปัญหาถามเรื่องราวพฤติกรรมในอดีตจากคนใกล้ชิดจำนวนร้อยละ 32

เคยประสบกับปัญหาต้องรายงานตลอดเวลา จำนวนร้อยละ 46

1.23 ความร่วมมือในการอนุญาตให้สัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างร่วมมือในการอนุญาตให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวนร้อยละ 37

โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 16 และเป็นเพศชายร้อยละ 21

สัดส่วนของเพศชายที่อนุญาตให้สัมภาษณ์มีมากกว่า อาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ว่า
ความสัมพันธ์ในคู่รักเป็นเรื่องส่วนตัว มีความละเอียดอ่อนต่อการทำความเข้าใจ และส่งผลต่ออารมณ์
ความรู้สึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเพศหญิงที่มักมองว่าปัญหา และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์
แบบคู่รักเป็นเรื่องน่าอาย และในบางสถานการณ์เป็นเรื่องที่ต้องปกปิด เช่นการถูกทำร้ายร่างกาย

หรือการล่องละเมิดทางเพศ การพูดคุยกับคนที่ไม่มีความสนิทสนมส่วนตัวจึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าไว้วางใจ ในขณะที่เพศชายอาจมีความเห็นพ้องกันว่าเป็นประเด็นส่วนตัวจริง แต่ในความสัมพันธ์ที่มองว่าเป็นเรื่องได้เสียระหว่างหญิงชายนั้น เข้าใจได้ว่าฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบ และฝ่ายชายเป็นฝ่ายได้เปรียบ ซึ่งส่วนใหญ่ความสัมพันธ์ที่ถูกปกปิดนี้มักถูกเปิดเผยโดยฝ่ายชายและในหลายรายเรื่องเหล่านี้กลายเป็นเรื่องที่ถูกถกกันอย่างสนุกปากในวงเหล้าของผู้ชายด้วย

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์สถิติเชิงเปรียบเทียบ

ในการวิเคราะห์แนวสตรีศึกษา เรื่องเพศถือเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่จะชี้ให้เห็นว่าความไม่เท่าเทียมอันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อความเป็นเพศหญิง และความเป็นเพศชาย ล้วนเป็นรากฐานที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคูรััก ดังนั้นในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษา 3 ประเด็น โดยเปรียบเทียบจากความแตกต่างทางเพศ ดังนี้

1. สาเหตุ และทัศนคติที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในคูรััก
2. รูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคูรััก
3. การจัดการแก้ไขปัญหากการใช้ความรุนแรงในคูรััก

ศึกษาสาเหตุปัญหาความรุนแรง

สาเหตุ และทัศนคติที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในคูรััก มีผลมาจากปัจจัยในหลายระดับทั้งที่เกิดจากตัวบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และโครงสร้างของสถาบันทางสังคม ซึ่งความรุนแรงเหล่านี้เกิดจากการสร้าง และการกีดเซาะรากฐานทางความคิดของคนในสังคมด้วยค่านิยม ความเชื่อ และความคาดหวังที่เอารัดเอาเปรียบต่อเพศหญิง ทำให้พฤติกรรมต่างๆ ที่เพศหญิงเป็นผู้กระทำมักจะถูกตั้งคำถามเสมอว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

ตารางที่ 4.1
ปัญหาที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงในคูรััก

สาเหตุของความขัดแย้ง	จำนวนสาเหตุของความขัดแย้ง		
	หญิง	ชาย	รวม
1. ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	23.3	22.7	23.0
2. อุปนิสัยส่วนตัว	19.0	20.7	19.8
3. หึงหวง	14.7	15.3	15.0
4. ขาดการดูแลเอาใจใส่	12.0	14.7	13.3
5. ไม่มีเวลาส่วนตัว	10.0	12.0	11.0
6. ปัญหาจากครอบครัว	5.3	5.3	5.3
7. ดื่มเหล้า/สูบบุหรี่/เล่นการพนัน	5.0	4.6	4.9
8. ปัญหาเศรษฐกิจ	6.0	3.3	4.7
9. ปัญหาในที่ทำงาน	3.3	0.7	2.0
10. อื่นๆ	0.7	0.7	0.7
11. ปัญหาสุขภาพ	0.7	0.0	0.3
รวม	100.00	100.00	100.00

จากตารางที่ 4.1 เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาพบว่าทั้งเพศชาย และเพศหญิงประสบกับสาเหตุที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงในคูรัักเหมือนกัน มากที่สุดคือ ความคิดเห็นไม่ตรงกันร้อยละ 23 รองลงมาคือ อุปนิสัยส่วนตัวร้อยละ 19.8 และหึงหวงร้อยละ 15 ตามลำดับ

ศึกษาทัศนคติที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากทัศนคติของคนในสังคมที่ยอมรับ และสนับสนุนให้ปัจจัยที่เสี่ยงต่อการนำไปสู่การใช้ความรุนแรงเหล่านั้นดำรงอยู่ ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยให้ทั้งเพศหญิง และเพศชายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การอบรมสั่งสอน และการใช้ความรุนแรง

ตารางที่ 4.2

การอบรมสั่งสอนเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายที่แตกต่างกัน โดยมีคาดหวังลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น ความกล้าหาญ ความสามารถในการป้องกันตัวในเด็กผู้ชายมากกว่า เด็กผู้หญิง อาจส่งผลให้ผู้ใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่ในสังคมเป็นเพศชาย

การอบรมผู้ชายและผู้หญิงแตกต่างกันส่งผลให้ผู้ใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย					
เพศ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
หญิง	20.0	66.0	14.0	0.0	100.0
ชาย	12.0	46.0	32.0	10.0	100.0
รวม	16.0	56.0	23.0	5.0	100.0

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 86 และเพศชายร้อยละ 58

เนื่องจากการอบรมสั่งสอนในวัยเด็กมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด การจดจำ รวมทั้งการกระทำ การที่เด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชายถูกปลูกฝังให้แสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ผู้ชายต้องเข้มแข็ง ผู้หญิงต้องอ่อนหวาน ผู้ชายต้องกล้าหาญ ในขณะที่ผู้หญิงมักหวาดกลัว เปิดโอกาสให้เพศชายมีอำนาจที่เหนือกว่า เป็นผู้นำ เป็นเพศที่ได้เปรียบในสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของกาญจนา แก้วเทพ (2535, น. 22) ที่ว่า แน่ใจว่าหญิง และชายถูกสร้างขึ้นมาให้มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ เหมือนเช่นที่คนทุกคนมีความแตกต่างกันทางผิวพรรณ สีตา ความสูง หากทว่าความแตกต่างทางชีวภาพนี้ ได้ถูกนำมาเป็นรากฐานของข้ออ้างของความไม่เท่าเทียมกัน และแม้ว่าความแตกต่างทางเพศจะไม่ได้เป็นตัวให้กำเนิดระบบชนชั้น แต่ความแตกต่างนี้ก็ช่วยหนุนระบบชนชั้นเอาไว้ โดยผ่านการทำงานของสถาบันครอบครัวแบบชีวภาพ กล่าวคือ เมื่อชายสามารถปลดปล่อยตนเองให้เป็นอิสระจากพันธนาการทางธรรมชาติแล้วนั้น เขาก็เริ่มสร้างความเป็นทราชาห์ด้วยการกดหญิงและเด็กให้อยู่ใต้อำนาจของเขา ดังนั้นการปลูกฝังความไม่เท่าเทียมทางเพศให้กับเด็กถือเป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่จะนำไปสู่การใช้ความรุนแรง

ความสัมพันธ์แบบคู่รักและอำนาจการตัดสินใจ

ตารางที่ 4.3

ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา ถ้าฝ่ายชายมีตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือ รายได้ที่สูงกว่าฝ่ายหญิง มักทำให้การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ กลายเป็น หน้าที่ของฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่

เพศ	ความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา ถ้าฝ่ายชายมีตำแหน่ง หน้าที่การงาน หรือรายได้ที่สูงกว่าฝ่ายหญิง มักทำให้การ ตัดสินใจกลายเป็นหน้าที่ของฝ่ายชาย				รวม
	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	ค่อนข้างเห็น ด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
หญิง	24.0	40.0	28.0	8.0	100.0
ชาย	16.0	44.0	32.0	8.0	100.0
รวม	20.0	42.0	30.0	8.0	100.0

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็น ดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 64 และเพศชายร้อยละ 60

จากงานของปราณี วงศ์เทศ (2534, น. 6) ได้อธิบายว่าการแบ่งแยกงานผู้หญิงจะทำงาน หนักเท่าหรือมากกว่าผู้ชาย ตั้งแต่ดูแลบ้านเรือน เลี้ยงลูก หักล้างล้างพง ซุดผลหมากรากไม้ ผ่าฟัน หุงหาอาหาร แต่ผู้หญิงมักถูกขนานนามว่าเป็นแม่บ้านแม่เรือน ในขณะที่ผู้ชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว เป็นผู้สมควรมีสิทธิอำนาจการเป็นหัวหน้าครอบครัว ความเหลื่อมล้ำนี้ยังคงปรากฏอยู่ แม้ว่าใน ปัจจุบันผู้หญิงจำนวนมากจะออกมาทำงานนอกบ้าน แต่งานในบ้านก็ยังเป็นความคาดหวังที่สังคม มองว่าเหมาะสมกับความเป็นเพศหญิง ซึ่งในผู้หญิงบางคนงานบ้านก็เป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่ง ของเธอด้วย เธออาจต้องตัดสินใจเรื่องงานในบ้านมากกว่างานในที่ทำงานด้วยซ้ำ ส่งผลให้โอกาส หรือความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้หญิงลดต่ำลง จนในที่สุดสังคมก็มองว่า ผู้ชาย มีศักยภาพและมีความพร้อมที่จะทำงานในตลาดแรงงานมากกว่าผู้หญิง รวมทั้งได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าและมีรายได้สูงกว่าด้วย ดังนั้นผู้หญิงมักกลายเป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาทาง เศรษฐกิจ และได้รับการยอมรับทางสังคมจากการที่มีคนรัก หรือสามีที่มีหน้ามีตา มียศฐาบรรดาศักดิ์

ในสังคม เช่น แม่บ้านทหาร-ตำรวจ ภริยาตุลาการ เป็นต้น อำนาจ การตัดสินใจที่น่าเชื่อถือจึงเกิดขึ้นพร้อมกับการยอมรับทางสังคมด้วย และเมื่อผู้ชายเป็นเพศที่ได้รับโอกาสมากกว่าจึงเชื่อว่าอาจเป็นปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจ และสังคมที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงด้วย

ปัญหาความรุนแรงและความไว้วางใจ

ตารางที่ 4.4

ปัญหาความรุนแรงมักเกิดขึ้นในสถานที่ที่ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิง เช่นในบ้าน ในที่ทำงาน ในที่สาธารณะ และความรุนแรงที่ผู้หญิงได้รับ มักเกิดจากคนใกล้ชิดที่ไว้วางใจ

เพศ	ปัญหาความรุนแรงของผู้หญิง มักเกิดขึ้นในสถานที่ที่ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นที่ปลอดภัยและความรุนแรงมักเกิดจากคนใกล้ชิดที่ไว้วางใจ				รวม
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
หญิง	28.0	48.0	18.0	6.0	100.0
ชาย	22.0	54.0	20.0	4.0	100.0
รวม	25.0	51.0	19.0	5.0	100.0

จากตารางที่ 4.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 76 และเพศชายร้อยละ 76

ความไว้วางใจ ความสนิทสนมคุ้นเคย กลายเป็นหลุมพรางขนาดใหญ่ที่ทำให้ผู้หญิงหลายต่อหลายคนตกเป็นผู้ถูกกระทำรุนแรง เช่น การถูกข่มขืนโดยชายคนรัก เพื่อน หรือญาติสนิท ความกลัว ความอับอาย และความรัก เป็นประเด็นที่ทำให้ผู้หญิงยอมปิดปากเงียบต่อความผิดที่ตนเป็นผู้ถูกกระทำ แม้ว่าปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากคนใกล้ชิดไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับผู้หญิงผู้ชายก็สามารถถูกทำร้ายจากคนที่ไว้วางใจได้ แต่เป็นเพราะผู้หญิงมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกคุกคามทางเพศร่วมด้วย ทำให้โอกาสที่ผู้หญิงจะถูกกระทำรุนแรงจากคนใกล้ชิดมีมากกว่าและเป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่ส่งผลต่อความรู้สึกมากที่สุดด้วย จากงานวิจัยของกฤตยา อาชวนิจกุล (2538, น. 36) พบว่า จากความเป็นจริง และจากประสบการณ์ของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ

ผู้ถูกข่มขืน เช่น มุลินนิเพื่อนหญิง มุลินนิผู้หญิง ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก พบว่า ผู้ข่มขืนมีทุกสถานภาพ ไม่ว่าจะเป็นนายจ้าง ครู พระ ทนายความ ที่สำคัญคือคนใกล้ตัว เช่น พี่ชาย น้องชาย อา น้ำ ปู และแม่แต่พ่อแท้ๆ ของตัวเอง ส่วนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อข่มขืนนั้นก็เช่นกัน มีทุกวัย ทุกสถานภาพ และไม่จำกัดเพศ

ความรุนแรง : สาเหตุจากฝ่ายหญิง

ตารางที่ 4.5

การกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่รัก สังคมมักตั้งคำถาม หรือมองว่ามีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของฝ่ายหญิงที่มักเป็นฝ่ายยั่วยุ
เช่น การหึงหวง

เพศ	การกระทำรุนแรงที่เกิดกับฝ่ายหญิงในความสัมพันธ์แบบคู่รัก สังคมมักมองว่ามีสาเหตุมาจากฝ่ายหญิงที่มักเป็นฝ่ายยั่วยุ				รวม
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
หญิง	18.0	26.0	38.0	18.0	100.0
ชาย	6.0	34.0	44.0	16.0	100.0
รวม	12.0	30.0	41.0	17.0	100.0

จากตารางที่ 4.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มคัดค้าน หรือไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 56 และเพศชายร้อยละ 60

จากความเชื่อที่ว่าผู้หญิง และผู้ชายมีความแตกต่างกันแบบที่เรียกว่า แบ่งขั้วแยกข้าง โดยมองว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่ใช้อารมณ์ ในขณะที่ผู้ชายใช้เหตุผล ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาความรุนแรงขึ้นในความสัมพันธ์แบบคู่รักมักเชื่อกันว่า เป็นเพราะผู้หญิงใช้อารมณ์กับเรื่องความรักมากเกินไป ซึ่งในงานวิจัยของวันทนี วาสิกะสิน (2541, น. 40) ในเรื่องข้อจำกัดของความเป็นหญิงแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยยังมีข้อจำกัดของความเป็นหญิงที่มีสถานภาพเป็นพลเมืองชั้นสอง โดยผู้หญิงยังคงเป็นวัตถุทางเพศสำหรับผู้ชาย และมักถูกคุกคามทางเพศจากผู้ชายที่ถือว่าเป็นใหญ่กว่าผู้หญิง

และยังถูกมองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ใช้อารมณ์ และสังคมก็มองปัญหานี้อย่างเพิกเฉย ปล่อยให้ความรู้สึก เช่นนี้กลายเป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่ผลักดันผู้หญิงเข้าสู่สถานการณ์ความรุนแรงต่อไป

แต่จากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความเชื่อเหล่านี้ อาจเนื่องมาจากการมองความรักเป็นเรื่องของเหตุผล อันมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจกัน มีการศึกษาเรียนรู้นิสัยใจคอ หรือแม้แต่การเชื่อว่าผู้ชายก็ใช้อารมณ์กับเรื่องความรักเช่นกัน และมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในการทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจสูงกว่าผู้หญิงด้วยซ้ำ

ทัศนคติของคนในสังคม : ปัญหาเพศสัมพันธ์ในคูรััก

ตารางที่ 4.6

ทัศนคติของคนในสังคมหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่รัฐเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคูรััก เป็นความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่ายมากกว่าการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือถูกข่มขืน

ทัศนคติของคนในสังคมหรือเจ้าหน้าที่รัฐเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคูรัักเป็นความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่ายมากกว่าการถูกล่วงละเมิดทางเพศ					
เพศ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
หญิง	28.0	56.0	10.0	6.0	100.0
ชาย	22.0	64.0	12.0	2.0	100.0
รวม	25.0	60.0	11.0	4.0	100.0

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 84 และเพศชายร้อยละ 86

การถูกคูรัักข่มขืน หรือการถูกคูรัักล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง จากความไม่ยินยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่เนื่องจากสถานการณ์เหล่านี้มีความละเอียดอ่อน สลับซับซ้อน เพราะเป็นการขัดแย้งบนพื้นฐานของความรัก ความพอใจระหว่างหญิงชายในความสัมพันธ์

แม้ว่าจะมีการแจ้งความเอาผิดต่อคู่รักที่ล่วงละเมิดทางเพศตามกฎหมาย แต่ก็มักจะ ถูกปฏิเสธการรับแจ้งความ และใช้การไกล่เกลี่ยแทน จากความเชื่อของคนในสังคมทั่วไปที่เชื่อว่า ผู้หญิงเป็นสมบัติของผู้ชาย ผู้ชายมีอำนาจมากกว่าในการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิง เมื่อมอง ในแง่ความสัมพันธ์จะพบถึงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ระหว่างคนในครอบครัว (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2538, น. 37) โดยเชื่อกันว่าคนในครอบครัวเดียวกัน หรือคนรักกันในที่สุดแล้ว ก็จะสามารถตกลงยินยอมกันได้เองเนื่องจากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ส่วนตัว ความเชื่อ เช่นนี้เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่นำไปสู่ปัญหาการใช้ความรุนแรง และกฎหมาย หรือผู้รักษากฎหมาย ก็เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ใช้ความรุนแรงด้วยการเปิดช่องโหว่ให้ความรุนแรงในรูปแบบนี้ดำรงอยู่ต่อไป

ความรุนแรงเป็นปัญหาส่วนตัวจริงหรือ ?

ตารางที่ 4.7

การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะเบาะแว้งในคูรัก หรือสามี-ภรรยา
เป็นปัญหาส่วนตัวที่ผู้อื่นไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

เพศ	การทำร้ายร่างกาย การทะเลาะเบาะแว้งในคูรัก หรือสามี ภรรยา เป็นปัญหาส่วนตัวที่ผู้อื่นไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว				รวม
	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	ค่อนข้างเห็น ด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
หญิง	10.0	18.0	50.0	22.0	100.0
ชาย	12.0	26.0	42.0	20.0	100.0
รวม	11.0	22.0	46.0	21.0	100.0

จากตารางที่ 4.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มคัดค้าน หรือไม่เห็นด้วยกับประเด็น ดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 72 และเพศชายร้อยละ 62

แม้ว่าผู้คนในสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง ถูกปลูกฝังให้เชื่อว่าเรื่องราว ปัญหา ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวไม่ควรไปพูด ไปเล่าให้คนอื่นฟัง และในขณะเดียวกันก็ไม่นำปัญหาของ คนอื่นมาใส่ใจหรือมาเล่าให้คนในครอบครัวฟัง ตามสุภาษิตที่ว่า “ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า” ส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับใครคนใดคนหนึ่งเป็นปัญหาที่เขาต้องเผชิญ

และต้องแก้ไขด้วยตัวเอง ซึ่งการมองไม่เห็นว่าคุณภาพในครอบครัวเป็นปัญหาร่วมกันของทุกคนในสังคม ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของ ทิชา ณ นคร (2547, น. 227) ที่กล่าวว่า คุณภาพต่อผู้หญิงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และเพศ ล้วนเกิดขึ้นได้ทั้งจากครอบครัวเอง ชุมชน และแม้กระทั่งจากความเป็นสมาชิกของรัฐที่เพิกเฉย และละเลยต่อการจัดความเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นกลับได้รับการเพิกเฉย ไม่มีการตอบกลับต่อสัญญาณดังกล่าว และบางครั้งยังได้รับคำแนะนำ และการพร่ำสอนพร่ำบอกให้ออดทน ต่อภาวการณ์ดังกล่าวให้ได้ อันรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่าในหลายๆ กรณี การส่งสัญญาณเพื่อขอความช่วยเหลือจากผู้หญิงไปยังพ่อแม่พี่น้อง คนใกล้ชิด เพื่อนบ้าน สมาชิกในชุมชน รวมถึงได้ขยายวงกว้างไปยังเป็นการตอกย้ำและผลิตซ้ำวิถีดังกล่าวไปสู่คนรุ่นต่อไป อย่างต่อเนื่อง

แต่ในปัจจุบัน การเปิดโปงให้เห็นถึงสถานการณ์ของปัญหาคุณภาพในครอบครัว หรือในพื้นที่ส่วนตัว ช่วยกระตุ้นให้สังคมตื่นตัวเสมือนเป็นสัญญาณเตือนภัยให้รับรู้สถานการณ์เหล่านี้ เกิดจากเงื้อมมือของคนใกล้ชิด เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเกิดขึ้นได้กับทุกคน ซึ่งจากผลการวิจัยก็สนับสนุนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการมองสถานการณ์คุณภาพในปัญหาส่วนตัว อาจเนื่องมาจากเมื่อเกิดการกระทำรุนแรงขึ้นในความสัมพันธ์ส่วนตัว การที่ผู้ถูกกระทำได้พูด ได้ระบาย ได้รับความเห็นอกเห็นใจ และที่สำคัญที่สุดได้รับความเป็นธรรมจากคนรอบข้าง หรือสังคม น่าจะเป็นผลดีมากกว่าการต้องกัดปากอดทนอยู่กับสถานการณ์คุณภาพในความสัมพันธ์เพียงลำพัง นอกจากนี้รูปแบบของปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีต่างๆ เจ้าหน้าที่รัฐก็ควรศึกษาหรือทำความเข้าใจต่อผู้ถูกกระทำ และลงโทษผู้กระทำผิดให้เหมาะสม เป็นเยี่ยงอย่างในสังคมต่อไป

การยุติความรุนแรงโดยฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายนิ่งเฉย

ตารางที่ 4.8

เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา การที่ฝ่ายหญิงนิ่งเฉย จะสามารถยุติปัญหาความรุนแรงลงได้

เพศ	เมื่อเกิดความรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามี-ภรรยา การที่ฝ่ายหญิงนิ่งเฉยจะสามารถยุติปัญหาความรุนแรงลงได้				รวม
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
หญิง	12.0	24.0	42.0	22.0	100.0
ชาย	18.0	30.0	36.0	16.0	100.0
รวม	15.0	27.0	39.0	19.0	100.0

จากตารางที่ 4.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มคัดค้าน หรือไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 64 และเพศชายร้อยละ 52

การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวแบบไทยๆ ที่ให้ชายเป็นใหญ่ ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นคนหัวอ่อน ง่ายต่อการปกครอง และครอบงำ เป็นผู้ตามอย่างยอมจำนน ไม่กล้าสู้ ไม่กล้ามีปากเสียง และมักจะขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิของตน (นิรมล พฤตมาร, 2536, น. 93-94) อาจจะเป็นไปได้ว่าการนิ่งเฉยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะสามารถยุติความรุนแรงได้ แต่ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง เพราะตราบใดที่การนิ่งเฉยไม่ได้หมายถึงการยอมรับ การยอมแพ้ หรือยอมสยบให้ เป็นเพียงการนิ่งเพื่อรอให้สถานการณ์คลี่คลาย หรือให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมรับฟัง รวมทั้งอาจเป็นวิธีการหนึ่งที่บอกให้รู้ถึงความเบื่อหน่าย รำคาญ ย่อมแสดงให้เห็นว่าการนิ่งเฉยจึงไม่ใช่วิธียุติปัญหา แต่อาจเป็นการช่วยชะลอสถานการณ์ความรุนแรงให้เบาลง หรือช้าลง และในขณะที่เดียวกันก็เป็นปัจจัยเสี่ยงให้กับความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในครั้งต่อไปยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นได้ ทางออกที่ดีจึงน่าจะเป็นการหันหน้าเข้าพูดคุยตกลงกัน หรือมีคนกลางเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยมากกว่าการใช้อำนาจหรือใช้กำลังที่ฝ่ายหนึ่งมีอยู่เหนือกว่าคดี หรือบังคับอีกฝ่ายหนึ่งให้จำยอมเพราะความหวาดกลัว ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นเรื่องของเหตุผล การยอมรับ การให้เกียรติ และการเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

เพราะอย่างไรก็ตาม การใกล้เคียงก็ถือเป็นวิธีการยุติปัญหาความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่เชื่อกันว่าสามารถทำให้คู่กรณีตกลงกันได้ด้วยดี หรือเลือกที่จะจากกันด้วยดี

ประสบการณ์ตรงส่งผลต่อการเป็นผู้ใช้ความรุนแรง

ตารางที่ 4.9

ประสบการณ์ที่เคยมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใช้ความรุนแรงต่อคู่รัก

เพศ	ประสบการณ์ที่เคยมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความรุนแรงเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใช้ความรุนแรงต่อคู่รัก				รวม
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
หญิง	20.0	58.0	18.0	4.0	100.0
ชาย	16.0	42.0	30.0	12.0	100.0
รวม	18.0	50.0	24.0	8.0	100.0

จากตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 78 และเพศชายร้อยละ 58

ผลการวิจัยของกฤตยา อาชวนิจกุลและคณะ (2546, น. 52) พบว่า การมีประสบการณ์ในวัยเด็กต่อสถานการณ์ความรุนแรงในชีวิตคู่ของพ่อแม่ตนเอง มีแนวโน้มว่าจะมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในชีวิตคู่ของคนๆ นั้นเมื่อเติบโตขึ้น โดยถ้าเป็นผู้ชายมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้กระทำรุนแรงต่อคู่ที่อาจเป็นแค่แฟนหรือเป็นภรรยา เพราะมองว่าการทำร้ายผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ด้วยเป็นเรื่องปกติ และถ้าเป็นผู้หญิงก็จะยอมรับว่าการทุบตีภรรยาเป็นเรื่องปกติที่ผู้ชายทำได้ ความเคยชินต่อสถานการณ์ความรุนแรง ทำให้การมองปัญหาความรุนแรงเป็นเรื่องปกติธรรมดา และไม่ใช่วิธีปัญหาซึ่งมักเกิดจากการเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่มีการทะเลาะ ตบตีกันเป็นประจำ การใช้ชีวิตอยู่ในกฎระเบียบที่เข้มงวด และเมื่อทำผิดก็มีการลงโทษให้หลบจำ หรือแม้แต่การประกอบอาชีพ การมียศมีตำแหน่งที่ต้องแสดงให้เห็นถึงความมีอำนาจ ล้วนมีส่วนทำให้บุคคลผู้นั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใช้ความรุนแรงทั้งสิ้น ประสบการณ์ความรุนแรงจึงถือเป็นปัจจัยเสี่ยงทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่จะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงกับผู้อื่น

รูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคู่รัก

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า รูปแบบของความรุนแรงมีมากมายหลายระดับ เป็นทั้งความรุนแรงที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น การช่มชืด และความรุนแรงที่ซ่อนเร้น เช่น การเพิกเฉยไม่ใส่ใจ

สำหรับงานวิจัยนี้ ในการวิเคราะห์ผู้ศึกษาได้แบ่งรูปแบบของความรุนแรงออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย รูปแบบพฤติกรรมการทำร้ายร่างกาย รูปแบบพฤติกรรมการณ์จะทำร้าย และรูปแบบพฤติกรรมการณ์ทำร้ายจิตใจ ดังนี้

ตารางที่ 4.10

รูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคู่รัก

เพศ	รูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคู่รัก			รวม
	การทำร้ายร่างกาย	การณ์จะทำร้ายร่างกาย	การณ์ทำร้ายจิตใจ	
หญิง	11.3	8.1	30.7	50.0
ชาย	10.5	7.0	32.5	50.0
รวม	21.8	15.1	63.2	100.0

จากตารางที่ 4.10 เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบความรุนแรงทั้ง 3 ประเภท พบว่าในเพศหญิงรูปแบบของความรุนแรงที่ใช้มากที่สุดคือการณ์ทำร้ายจิตใจคิดเป็นร้อยละ 30.7 และในเพศชายก็เช่นเดียวกันกับเพศหญิงใช้การณ์ทำร้ายจิตใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.5

จะเห็นได้ว่าประเภทการณ์ใช้ความรุนแรงของหญิงและชายมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผลผลิตของสังคมชนชั้นกลาง มีการศึกษา มีอาชีพ และมีรายได้ดี ดังนั้นปัญหาที่พบก็มักจะเป็นในเรื่องการณ์เพิกเฉย ไม่เอาใจใส่ดูแล และการณ์ระแวงสงสัยว่ามีคนอื่น ซึ่งเป็นรูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับจิตใจ

สิ่งที่บ่งบอกได้ชัดเจนถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับจิตใจ คือ การณ์ใช้คำพูด หรือสัญลักษณ์ การณ์แสดงออกทางพฤติกรรมที่ให้กับคู่รักเจ็บใจ เสียใจ หรือเกิดภาวะความตึงเครียด เช่น การณ์พูดประชดประชัน พูดจาดูถูก การณ์ตำหนิด้วยถ้อยคำหยาบคาย หรือแม้กระทั่งการณ์ดึงเฉยชา

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับจิตใจนี้กฎหมายอาจไม่สามารถเอาผิดได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความรุนแรงนี้ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในการณ์ดำรงชีวิตของผู้ถูกกระทำ

แต่เป็นเพราะว่าความรุนแรงรูปแบบนี้ไม่ปรากฏหลักฐานให้สังคมเอาผิดได้ ก็ยิ่งทำให้สังคมเพิกเฉยต่อความรุนแรงนี้

รูปแบบการใช้ความรุนแรงในแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการทำร้ายร่างกาย

ประเด็นนี้ผู้ศึกษาใช้ผลการศึกษาในเรื่องประสบการณ์จากการทะเลาะเบาะแว้งและการถูกคู่รักทำร้ายร่างกาย

ตารางที่ 4.11

รูปแบบพฤติกรรมกรรมการทำร้ายร่างกาย

เพศ	การถูกคู่รักทำร้ายร่างกาย		รวม
	เคยประสบ	ไม่เคยประสบ	
หญิง	14.0	86.0	100.0
ชาย	12.0	88.0	100.0
รวม	13.0	87.0	100.0

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มตัวอย่างที่เคยประสบกับการถูกคู่รักทำร้ายร่างกายคิดเป็นร้อยละ 13 โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 14 และเพศชายร้อยละ 12

แม้ว่าตัวเลขของกลุ่มตัวอย่างที่เคยประสบกับการถูกคู่รักทำร้ายร่างกายจะดูน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยประสบกับการถูกคู่รักทำร้าย แต่ทั้งนี้ก็ยังชี้ให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงในคู่รักรูปแบบหนึ่งคือ การทำร้ายร่างกายยังเกิดขึ้นอยู่ในสังคม

2. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการมุ่งจะทำร้ายร่างกาย

ประเด็นนี้ผู้ศึกษาใช้ผลการศึกษาในเรื่องประสบการณ์จากการถูกคู่รักข่มขู่จะทำร้าย หรือทำให้รู้สึกกลัว

ตารางที่ 4.12
รูปแบบพฤติกรรมการณ์มุ่งจะทำร้ายร่างกาย

เพศ	การถูกคู่รักข่มขู่จะทำร้ายร่างกาย		รวม
	เคยประสบ	ไม่เคยประสบ	
หญิง	10.0	90.0	100.0
ชาย	8.0	92.0	100.0
รวม	9.0	91.0	100.0

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มตัวอย่างที่เคยประสบกับการถูกคู่รักข่มขู่จะทำร้ายร่างกายคิดเป็นร้อยละ 9 โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 10 และเพศชายร้อยละ 8

การข่มขู่จะทำร้ายร่างกายเป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ถูกข่มขู่เกิดความรู้สึกกลัว ไม่ว่าจะเป็นการพูดขู่อาฆาต หรือขู่จะทำร้าย เพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นให้เป็นไปตามความต้องการของตนเอง

3. รูปแบบพฤติกรรมการณ์ทำร้ายจิตใจ

ตารางที่ 4.13
รูปแบบพฤติกรรมการณ์ทำร้ายจิตใจ

การทำร้ายจิตใจ	หญิง	ชาย	รวม
1.ระแวงสงสัย กล่าวหาว่ามีคนอื่น	8.6	8.6	17.3
2.มักแสดงความเป็นเจ้าของในตัวท่าน	9.3	7.3	16.6
3.ตรวจสอบเบอร์โทรศัพท์ หรือบุคคลที่ติดต่อ	6.6	9.0	16.0
4.ต้องรายงานตลอด	8.0	7.3	15.3
5.ไม่เอาใจใส่ดูแล หรือช่วยคิดช่วยแก้ปัญหา	6.6	5.3	12.0
6.ถามเรื่องราวพฤติกรรมในอดีตจากคนใกล้ชิด	4.7	6.0	10.6
7.ไม่ให้คบ หรือกีดกันออกจากกลุ่มเพื่อน	3.3	3.7	7.0
8.พูดจาไม่ดี ตะโกนด่าทอต่อหน้าผู้อื่น	3.3	2.3	5.7
รวม	50.5	49.5	100.0

จากตารางที่ 4.13 จะเห็นว่า รูปแบบการทำร้ายจิตใจส่วนใหญ่ที่เพศหญิงเคยประสบ ได้แก่ การแสดงความเป็นเจ้าของคิดเป็นร้อยละ 9.3 รองลงมาคือ ถูกกระแวงสงสัย กล่าวหาว่า มีคนอื่นคิดเป็นร้อยละ 8.6 และต้องรายงานตลอดว่าอยู่ที่ไหน ทำอะไร และอยู่กับใครคิดเป็น ร้อยละ 8 ตามลำดับ

สำหรับเพศชายรูปแบบการทำร้ายจิตใจที่เคยประสบมากที่สุดได้แก่ การถูกตรวจสอบ เบอร์โทรศัพท์ ข้อความ หรือบุคคลที่ติดต่อกับคิดเป็นร้อยละ 9 รองลงมาได้แก่ ถูกกระแวงสงสัย กล่าวหาว่า มีคนอื่นคิดเป็นร้อยละ 8.6 การแสดงความเป็นเจ้าของ และต้องรายงานตลอดว่าอยู่ที่ไหน ทำอะไร และอยู่กับใครมีสัดส่วนที่เท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยข้างต้นทำให้เข้าใจได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์แบบคูรักร่วมใหญ่เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับจิตใจ อันมีผลมาจากการต้องการครอบครองจับจอง และเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว ลักษณะของการทำร้ายจิตใจที่กลุ่มตัวอย่างเคยประสบส่วนใหญ่จึงสะท้อนให้เห็นถึง ความรู้สึกไม่มั่นคงในความสัมพันธ์ ซึ่งเกิดขึ้นกับทั้งเพศหญิง และเพศชาย

เนื่องจากความสัมพันธ์แบบคูรักร่วมใหญ่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากความพอใจซึ่งกันและกัน มีความต้องการร่วมกันของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายที่จะคบหาศึกษานิสัยใจคอ หรือแม้แต่การมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งหากทั้งสองฝ่ายสามารถเข้ากันได้ดีก็อาจตกลงแต่งงานกัน แต่ถ้าเกิดไม่สามารถเข้ากันได้ก็อาจเลิกกันไป หรือคบหากันในสถานะอื่น เช่น การเป็นพี่เป็นน้อง หรือการเป็นเพื่อน การจัดการแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในคูรักร่วมใหญ่

ประเด็นนี้ผู้ศึกษาใช้ผลการศึกษาในเรื่องบุคคลที่ให้คำปรึกษาหารือ ให้ข้อคำแนะนำ หรือแม้แต่เข้ามาช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งในคูรักร่วมใหญ่

ตารางที่ 4.14

เมื่อมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกัน บุคคลที่ปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ
หรือแม้แต่เข้ามาช่วยเหลือ

บุคคลที่ปรึกษาหารือหรือเข้ามาช่วยเหลือ	หญิง	ชาย	รวม
1. คู่รักแก้ปัญหาหรือตกลงกันเอง	56.0	78.0	67.0
2. เพื่อนที่สนิทสนม	26.0	12.0	19.0
3. พ่อแม่ หรือญาติพี่น้องในครอบครัว	16.0	10.0	13.0
4. บุคคลอื่น	2.0	0.0	1.0
รวม	100.0	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.14 เมื่อมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกัน กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิง และเพศชายส่วนใหญ่เลือกที่จะแก้ไขปัญหา หรือตกลงกันเองคิดเป็นร้อยละ 67 โดยแบ่งเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 56 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 78 แต่ก็พบว่า เพศหญิงมีการขอให้บุคคลอื่นเข้ามาช่วยเหลือมากกว่าเพศชาย เช่น จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนสนิท เมื่อมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกันถึงร้อยละ 44 ในขณะที่เพศชายมีเพียงร้อยละ 22

อย่างไรก็ตาม การจะยุติหรือแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจ การช่วยเหลือ ส่งเสริม และให้ความรู้แก่คนในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจให้มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อปัญหาการใช้ความรุนแรงในคูรััก ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลโดยให้ทั้งเพศหญิง และเพศชายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เชื่อว่าเป็นปัจจัยปกป้องต่อปัญหาการใช้ความรุนแรงในคูรััก ดังนี้

เพศสัมพันธ์ในหลักสูตรการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.15

เรื่องเพศศึกษาที่ครอบคลุมถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและพึงพอใจ
ควรได้รับการบรรจุในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและพึงพอใจควรบรรจุในหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ					
เพศ	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	ค่อนข้างเห็น ด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
หญิง	52.0	46.0	2.0	0.0	100.0
ชาย	52.0	38.0	8.0	2.0	100.0
รวม	52.0	42.0	5.0	1.0	100.0

จากตารางที่ 4.15 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 98 และเพศชายร้อยละ 90

ความรู้เรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องตนเองและปกครองตนเอง แต่ถึงกระนั้น ก็ดีแม้ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศก็ไม่สามารถที่จะป้องกันภัยอันตรายหรือภัยคุกคามทางเพศจากคนอื่น ๆ ได้ เพราะความรู้ในเรื่องเพศไม่สามารถที่จะหยุดยั้ง “อาชญากรรม” ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคนอื่นได้ เป้าหมายของกามศึกษาในฐานะที่เป็นเกราะป้องกันจึงเป็นเพียงการป้องกันภัยที่เกิดขึ้นจากตัวเอง เพราะภัยอันตรายทางเพศเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์เอง สงครามที่กระทำต่อเรื่องเพศจึงเป็นสงครามที่ตัวเองกระทำต่อตัวเอง โดยตัวเอง และเพื่อตัวเอง เพราะถ้าไม่ทำการสร้างเกราะคุ้มภัยแล้วผลร้ายที่จะเกิดขึ้นก็จะเป็นสิ่งที่เกิดและมาจากตนเองเท่านั้น (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, บรรยาย)

แต่ไหนแต่ไรมาเรื่องเพศศึกษาสำหรับผู้หญิงคือ การสอนให้มองเรื่องกามารมณ์เป็นเรื่องสกปรก เพื่อจะนำเอาเพศวิถีของผู้หญิงไปผูกติดกับศีลธรรม และใช้เป็นตัววัดค่าของผู้หญิงฝ่ายเดียว เพื่อให้ผู้หญิงยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศให้น้อยที่สุด ซึ่งในที่สุดความไม่รู้ ไม่เข้าใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ก็ทำให้ผู้หญิงมีค่าแค่เป็นวัตถุทางเพศ ทำให้ผู้หญิงไม่กล้าเสนอ หรือต่อรองในการใช้เครื่องมือคุมกำเนิด เพราะกลัวถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี หรือมีประสบการณ์ในเรื่องเพศมาก่อน

ทั้งๆ ที่ถ้าทำให้การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเป็นความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาสิ่งนี้น่าจะเป็นปัจจัยปกป้องสภาวะความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้

การปลูกฝังความเข้าใจในเพศตรงข้าม

ตารางที่ 4.16

การปลูกฝังให้เพศหญิงและเพศชายใส่ใจในความรู้สึกของเพศตรงข้าม
จะช่วยให้ปัญหาการกระทำรุนแรงทางเพศลดลง

การปลูกฝังให้เพศหญิงและเพศชายใส่ใจในความรู้สึกของเพศตรงข้ามจะช่วยให้ปัญหาการกระทำรุนแรงทางเพศลดลง					
เพศ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
หญิง	50.0	38.0	8.0	4.0	100.0
ชาย	70.0	26.0	2.0	2.0	100.0
รวม	60.0	32.0	5.0	3.0	100.0

จากตารางที่ 4.16 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 98 และเพศชายร้อยละ 90

การให้ความสำคัญกับเพศชายในสังคมไทยมีมานานแล้ว ไม่ว่าจะปรากฏอยู่ในวรรณกรรมในคำสั่งสอน สุภาษิต ภาพยนตร์กลอนต่างๆ ภาพรวมของความเป็นหญิงในสังคมไทยยังคงมีบทบาทองจากความเป็นชาย ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูขัดเกลาในครอบครัว ที่เลี้ยงดูเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกันตามความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของวัฒนธรรมทางเพศนำไปสู่การเอารัดเอาเปรียบในเรื่องเพศ ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่น่าจะเป็นปัจจัยปกป้องความรุนแรงได้คือการสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางเพศว่าเป็นเพียงความต่างทางสรีระ ไม่ใช่การมีลักษณะที่ต่างทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการ เพื่อให้ทั้งเพศหญิงและเพศชายได้รับโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในสังคม จากการทำงานของชินอุทัย กาญจนะจิตตราและคณะ (2548, น. 53) มีความเห็นพ้องกับประเด็นนี้ว่า การปลูกฝังทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เพศชายเคารพคุณค่า และศักดิ์ศรีของเพศหญิง ที่สำคัญคือทุกภาคทุกส่วนต้องร่วมมรดงค์เปลี่ยนมายาคติของสังคมที่ยังคงยึดถือว่าผู้หญิงมีหน้าที่เป็นผู้ตอบสนองอารมณ์เพศของผู้ชายด้วย

ปัญหาความรุนแรงและการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ

ตารางที่ 4.17

การสอบสวน พิจารณา ตัดสินปัญหาการกระทำรุนแรงต่อคู่รัก หรือสามี-ภรรยา
รัฐควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบโดยเฉพาะ
แยกออกจากกระบวนการยุติธรรมทั่วไป

เพศ	การสอบสวน พิจารณา ตัดสินปัญหาการกระทำรุนแรงต่อคู่รัก หรือสามี-ภรรยา รัฐควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบ โดยเฉพาะแยกออกจากกระบวนการยุติธรรม				รวม
	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	ค่อนข้างเห็น ด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
หญิง	38.0	44.0	12.0	6.0	100.0
ชาย	34.0	48.0	12.0	6.0	100.0
รวม	36.0	46.0	12.0	6.0	100.0

จากตารางที่ 4.17 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มสนับสนุน หรือเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 82 และเพศชายร้อยละ 82

งานวิจัยของสมนึก คำมงคล (2548, น.14) ซึ่งให้เห็นว่า กฎหมายครอบครัวก็เป็นเครื่องมืออันหนึ่งในการชี้นำแนวปฏิบัติในชุมชนเพื่อพัฒนาสถาบันครอบครัว เราจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะเรื่องเพื่อที่รัฐจะได้มีอำนาจเด็ดขาด ในการเข้าไปกำหนดและคุ้มครองชายหญิงที่ได้ตกลงเข้ามามีความสัมพันธ์กันในฐานะสามีภรรยาและเพื่อปกป้องคุ้มครองบุตรที่เกิดจากสามีและภรรยาคู่ นั้น การทำร้ายร่างกายกันระหว่างคู่สมรสถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งใช้บังคับเหมือนกรณีการทำร้ายร่างกายของบุคคลทั่วไป แต่เนื่องจากการกระทำของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและลึกซึ้งต่อกันจึงเป็นเรื่องที่จัดการลำบาก ในขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กฎหมายที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรณานั้นก็น่าจะมีการพัฒนาที่เหมาะสมหากกฎหมายถูกพัฒนาขึ้นมา และบังคับใช้ได้เป็นอย่างดีจะเป็นรูปธรรมจะทำให้ลดความขัดแย้ง หรือยับยั้งความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้ กฎหมายควรจะเป็นปัจจัยปกป้องความรุนแรงได้อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด แต่ในหลายต่อหลายครั้งกฎหมายกลับไม่สามารถช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายได้ เนื่องจากว่าเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเป็นผู้ปฏิบัติงานที่สังเกตเห็นสภาพปัญหา เห็นช่องโหว่ของกฎหมาย

ที่ทำให้ไม่สามารถใช้กฎหมายนั้นปกป้องคุ้มครองปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง และในขณะเดียวกันก็ ละเลยที่จะหามาตรการมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้กฎหมายนั้นสามารถสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับ ผู้หญิงได้

ผลจากการศึกษาในเชิงปริมาณ อาจจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงใน ปรากฏการณ์ของปัญหาความรุนแรงที่คู่รักประสบได้อย่างชัดเจน เนื่องจากข้อจำกัดของการตอบ แบบสอบถามที่ไม่สามารถเจาะลึกเข้าไปในเรื่องส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้ศึกษา จึงทำการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยเลือกจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้นจำนวน 10 คน ซึ่งในแต่ละคน อาจมีความแตกต่างกันทั้งในเหตุการณ์ความสัมพันธ์ พฤติกรรมที่แสดงออกต่อคู่รัก รวมถึงการ หาทางออกเมื่อประสบกับปัญหา ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นเพศหญิง และเพศชาย เพื่อจะช่วยเหลือป้องกัน เสี่ยง แนวความคิด วิธีการ และรูปแบบในความเป็นเพศที่แตกต่างกัน

แม้ว่าการทำงานวิจัยทางคุณภาพครั้งนี้ ไม่ว่าจะผลที่ออกมาจะเป็นการยืนยันทัศนคติเดิม ตามเชิงปริมาณ หรือได้ผลการวิจัยที่ต่างออกไปก็ตาม ผู้ศึกษาหวังว่างานวิจัยนี้จะช่วยหาทางออก ให้กับปัญหาความรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคู่รักได้

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้ศึกษาเชื่อว่า เรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคู่รักสังคมยังคงมองเป็นเรื่องส่วนตัว และ ไม่เหมาะสมที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยว ทั้งที่จริงๆ แล้วความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ใช่สิทธิส่วนบุคคล แต่เป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน แม้แต่กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ก็เห็นด้วยว่า เป็นปัญหาของแต่ละบุคคล อย่างประเด็นเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ผู้หญิงบางคนก็มองว่าเป็นเรื่องน่าอาย ในขณะที่เดียวกันผู้ชาย เองก็มองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ควรปกปิดเช่นกัน พวกเขา มักจะใช้คำพูดว่า “พูดตรงๆนะ” “ก็มี” “ก็ยอมรับว่า” หรือตอบว่า “อือ” และในบางครั้งเหตุการณ์ที่เล่าก็กลายเป็นเรื่องสะเทือนจิตใจ เพราะเราถูกทำให้เชื่อว่าความรักเป็นเรื่องเปราะบาง ส่งผลโดยตรงต่อจิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก ทำให้บางครั้งผู้ศึกษาได้เห็นน้ำตา อาการซึมเศร้า อารมณ์เคียดแค้น และการตอบคำถามที่วกวน จนต้องเริ่มกันใหม่

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษายอมรับว่าตนเองสนใจประเด็นความรุนแรงที่เกิดกับคู่รักตั้งแต ยังไม่ได้เริ่มทำงานวิจัย แต่ด้วยความสับสนว่า มันคือเรื่องอะไรกันแน่ระหว่างอำนาจ การต่อรอง รสนิยมทางเพศ หรือความรุนแรง จนมาได้ข้อสรุปที่ตรงกับใจที่สุดแล้วในตอนนี สาเหตุที่สนใจก็ เนื่องมาจาก ความรุนแรงมีหลายรูปแบบ และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทั้งแบบที่มองเห็นชัดเจน และ มองไม่เห็นหรือมองข้าม ซึ่งความรุนแรงที่รุนแรงที่สุด ก็คือการเห็นว่ามันไม่รุนแรง ซึ่งผู้ศึกษาเอง

ก็เป็นคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ความรุนแรงจากคู่รัก แม้ว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างแล้วจะน้อยกว่าใครๆ แต่เราก็ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป การได้รับฟังเรื่องราวที่ตัวเองก็มีภาพเหล่านั้นอยู่ในใจ หรือที่เรียกกันว่า มีประสบการณ์ร่วมกันนั้นช่วยลดปล่อยความรู้สึกที่เราเคยกล่าวโทษตัวเอง หรือดูถูกตัวเองได้อย่างน่ามหัศจรรย์ เมื่อนึกย้อนกลับไปที่มองไม่เห็นภาพแห่งความเจ็บปวดเหล่านั้นอีกเลยคงหลงเหลือแต่คำว่า “แล้วเราก็ก้าวผ่านมันไป” และผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ใครก็ตามที่ยังคงจมอยู่กับอดีตที่เจ็บปวดขอให้เชื่อเถอะว่าไม่มียาใดรักษาให้หายได้ นอกจากเราเยียวยาตัวเอง และต่อไปนี้ ผู้วิเศษ แม่มด นางฟ้า คุณหมอผู้ใจดี หรืออะไรก็ตามแต่จะเรียกทั้ง 10 คน กำลังจะถ่ายทอดประสบการณ์ที่พวกเขาเผชิญมากับตัวเองให้ทุกๆ คนได้อ่านเพื่อเป็นความรู้ เป็นอุทาหรณ์ เพราะอย่างน้อยก่อนที่ความรุนแรงเหล่านั้นจะมาถึง พวกคุณก็รู้เท่าทันมันแล้ว

ตารางที่ 4.18
ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	อายุ	ระยะเวลาคบหา	สาเหตุความรุนแรง	การแก้ไขปัญหา
แจ่ง	35 ปี	2 ปี	หึงหวง และความคิดเห็นไม่ตรงกัน	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้
ลูกตาล	26 ปี	3 ปี	หึงหวง และความคิดเห็นไม่ตรงกัน	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้
แก้ว	30 ปี	10 ปี	ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	เจรจาต่อรองและมีแนวโน้มเลิกกรา
พิงคี้	27 ปี	5 ปี	หึงหวงและอุปนิสัยส่วนตัวที่เข้ากันไม่ได้	เจรจาต่อรองและมีแนวโน้มเลิกกรา
กัลยา	27 ปี	8 ปี	หึงหวง	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้
หมุ	33 ปี	2 ปี	หึงหวง	เจรจาต่อรองและมีแนวโน้มเลิกกรา
ณรงค์	27 ปี	8 ปี	หึงหวง	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้
พฤกษ์	25 ปี	4 ปี	หึงหวง	เจรจาต่อรองและมีแนวโน้มเลิกกรา
วุฒิ	32 ปี	2 ปี	หึงหวงและอุปนิสัยส่วนตัวที่เข้ากันไม่ได้	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้
โย	28 ปี	4 ปี	หึงหวง	เจรจาต่อรองและรักษาความสัมพันธ์ไว้

ความเกลียดที่ฉันต้องรัก

ในสังคมไทย เป็นสังคมที่ทำหน้าที่ผลิตซ้ำให้ระบบชายเป็นใหญ่ยังคงดำรงอยู่อย่างมั่นคงมาช้านาน จะเห็นได้จากการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงและเด็กชายที่แตกต่างกัน ซึ่งพี่แจ่มเล่าให้ฟังว่า เธอเกิดและเติบโตในครอบครัวที่มีฐานะไม่ค่อยมั่นคงนัก ซึ่งเธอเป็นลูกสาวคนโตและมีน้องชายที่ห่างกันเพียง 4 ปี ของเล่นทุกชิ้นในบ้านเป็นของน้องชายคนเดียวเท่านั้น เธอไม่เคยมีของเล่น แต่มีภาระคืองานในบ้านทุกอย่าง ในขณะที่พ่อแม่ ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แม้แต่เวลาที่มีขนมกินในบ้านน้องชายก็จะได้กินก่อนเธอเสมอ เธอบอกว่า “ไม่เคยเห็นความยุติธรรมเลยตั้งแต่เกิด”

ผู้ศึกษาถามพี่แจ่มถึงการเริ่มต้นความสัมพันธ์กับแฟนหนุ่มว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร

“ที่เจอกับเขาวันที่มาสมัครสอบเข้าทำงาน เขาเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ที่นั่น พี่ยื่นรอเพื่อนอยู่ เขาก็เดินเข้ามาถาม ก็เลยคุยกับเขาเรื่องงาน เรื่องแนวข้อสอบ”

“รู้สึกพอใจหรือสนใจเขาตั้งแต่ครั้งแรกที่พบหรือเปล่า”

“ไม่ได้สนใจเขาเลย เพราะตัวพี่เองก็มีแฟนอยู่แล้ว ประทับใจในความใจดีของเขามากกว่า แล้วก็คิดว่ารู้จักใครในนี้ไว้สักคนก็ดีเผื่อจะได้ปรึกษาสอบถามเรื่องงาน”

“ถ้าอย่างนั้นความสัมพันธ์ของพี่กับเขาพัฒนามาเป็นคู่รักกันได้อย่างไร”

พี่แจ่มนั่งเงียบอยู่ครู่หนึ่งก่อนจะเล่าให้ฟังว่า ในตอนแรกที่เธอเข้ามากรุงเทพฯ เธอมาอาศัยอยู่กับครอบครัวของลุง ซึ่งคุณลุงของพี่แจ่มเป็นคนเจ้าชู้มาก แต่พี่แจ่มก็รักและเคารพลุงเหมือนพ่อของตัวเอง

“บ้านลุงพี่กับบ้านของเจ้านายเขาอยู่ชอยใกล้กัน เขาก็มาแถวนั้นบ่อยเลยรู้จักกับบ้านลุงพี่ด้วย แต่ลุงพี่ไม่ค่อยอยู่บ้าน เวลาเขามาก็จะเจอแต่น้ำ เขาเข้าหาผู้ใหญ่เก่ง มาช่วยทำโน่นทำนี่ให้ในบ้าน น้ำพี่ก็ชอบเขามาก”

พี่แจ่มเป็นผู้หญิงคนเดียวในหมู่บ้านที่ต่อสู้ดิ้นรนเรียนหนังสือจนจบปริญญาตรี เธอหวังว่าจะมีชีวิตที่ดี มีหน้าที่การงานมั่นคง มีฐานะดีเป็นที่เชิดหน้าชูตาให้กับครอบครัว ซึ่งความหวังที่เธอรอคอยก็คือ “แฟนพี่บอกว่าถ้าเรียนจบนายร้อยแล้วจะมาขอ” แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นกับเธอ

“วันนั้นคุณน้ำไม่อยู่บ้าน พี่ก็ดูแลลูกแทนให้ คุณลุงก็เข้ามาหา ปกติลุงก็ชอบโอบอ้อมกอด แต่ครั้งนี้ไม่ใช่เขาตั้งใจจะชมชื่น พี่ก็ขอร้องเขาบอกกับเขาว่า นี่หลานนะอย่าทำเลย รับไม่ได้จริงๆ ขออย่าทำกับลูกกับหลานเลยเห็นแก่พ่อแม่ กับคุณป้าเถอะ เขาก็ไม่ยอม พี่ก็ต่อสู้จนผลึกเขาล้มไปแล้วก็วิ่งหนีออกจากบ้านมา”

เหตุการณ์ดูเหมือนจะจบลงที่ว่าเธอสามารถปกป้องตนเองไว้ได้ “พี่วิ่งออกมาเจอกับพี่เขา เขาก็ถามว่าเป็นอะไร พี่ก็บอกให้เขาช่วยพาออกไปที่ เขาก็เลยพาพี่มาพักอยู่กับเขาที่ห้องเช่า ที่ เขาเช่าไว้อยู่กับเพื่อนอีกคนหนึ่ง” พี่แจ้พักอยู่ที่นั่นโดยไม่บอกให้ที่บ้าน หรือใครๆ รู้ “ตอนนั้นคิดอะไรไม่ออกเลย กลัวไปหมด ก็มีเขาคอยดูแลอยู่ใกล้ๆ เขาปากหวานเอาใจเก่ง พี่เองก็เป็นคนไวใจคนง่าย ก็เชื่อใจว่าเขาจะไม่รังแกเรา” แต่สถานการณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อพี่แจ้จะกลับไปหาแม่ในวันรุ่งขึ้น เขาขัดขวางไม่ยอมให้ไป และยังใช้กำลังบังคับให้พี่แจ้ยอมเป็นของเขา “เขาบอกว่าเขารักนะ รัก ตั้งแต่ครั้งแรกที่เห็น แล้วเราก็สู้เขาไม่ไหวด้วย พอตอนเช้าเขาจะออกไปทำงานเขาก็จะปิดประตู ใสกุญแจซึ่งพี่เอาไว้ในห้อง” ซึ่งในที่สุดพี่แจ้ก็หาทางหนีออกมาจนได้ “พี่ได้ยินเสียงคนห้องข้างๆ ก็ขอเขาป็นเข้ามา”

หลังจากนั้นพี่แจ้ก็กลับไปอยู่กับแม่ และรู้ว่าสอบเข้าทำงานได้ พี่แจ้รู้สึกภาคภูมิใจ กับงานที่เธอได้มาด้วยความสามารถ แต่มันก็หมายถึงการต้องมาทำงานร่วมกับคนที่เคยทำร้ายเธอ

“เขาตามรังควานหาเรื่องพี่ตลอดเวลา ชูว่าจะบอกกับใครๆ ว่าพี่เป็นของเขาแล้ว เขาจะให้พี่เลิกกับแฟนของพี่ให้ได้ เวลาที่พี่ไปทานข้าวกับแฟน เขาก็ตามไปนั่งโต๊ะข้างๆ พี่กลัวเขา จะบอกแฟนพี่ด้วย ทะเลาะกันกลางถนนก็เคยพี่อายุจะต้องเดินหนีเลย ก็พี่ไม่ได้รักเขา” และอีกครั้งหนึ่งที่ทำให้เธอรู้สึกแย่มากๆ “พี่สะใภ้ของเขามาพูดกับพี่ว่า พี่เป็นข้าราชการอย่าให้มีประวัติ เลื่อมเสียเลยเดี๋ยวจะถูกไล่ออก จะจัดการยังไงก็รีบๆ ทำ” พี่แจ้บอกว่าเธอไม่เข้าใจว่าทำไมเขา ต้องเอาเรื่องแบบนี้ไปเล่าให้คนอื่นฟัง และเธอก็คิดว่าสิ่งที่เขาเล่าอาจจะไม่ใช่ความจริง ช่วงนั้น พี่แจ้เครียดมาก ปวดหัวจนซื้อต้องไปหาหมอจิตเวช เธอท้อแท้และกล่าวโทษตัวเองตลอดเวลา

“รู้สึกตัวเองโง่มาก” และในที่สุดเธอก็ตัดสินใจยอมเลิกคบกับแฟนของเธอ “พี่ให้แม่พี่ ช่วยบอกเลิกกับแฟนให้ที บอกเขาว่าพี่เสียตัวให้คนอื่นแล้ว แม่พี่โกรธมากด่าว่าต่างๆ นานา แต่พี่ คิดแล้วว่าไม่อยากเป็นตัวถ่วงอนาคตของเขา เพราะเราไม่คู่ควรแล้ว”

“หลังจากยอมรับเขาเป็นแฟนแล้วสถานการณ์ดีขึ้นไหม”

“เขาก็เอาใจใส่ดี แต่พี่ไม่มีความรักให้เขาอะ พี่คิดว่าเขาอยากเอาชนะมากกว่า แต่แม่พี่เขาจ้างคนไปสืบแล้วก็มาบอกว่าผู้ชายคนนี้มีลูกมีเมียแล้ว แต่พี่ก็ไม่ได้สนใจคิดว่าแม่มีอคติ กับเขามากกว่า เพราะปกติพี่กับแม่ถ้าเจอหน้ากันก็ไม่เคยมีอะไรดีอยู่แล้ว”

“แล้วพี่ถามเขาหรือเปล่า ทำไมไม่ชูเขาบ้าง”

“เขาเคยบอกพี่ว่าเขามีแฟนเยอะ แต่เลิกหมดแล้ว ชอบคุณคนเดียว และจะเป็นคน สุดท้าย จะเชื่อหรือไม่ก็ตามใจ”

เรื่องราวของพีแฉงทำให้ผู้เขียนนึกถึงจำนวนที่ว่า “หนีเสือปะจระเข้” และไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หรือสังคมต่างก็ตอกย้ำความเป็นผู้หญิงที่สังคมคาดหวัง แม้เธอจะรู้อยู่แກ้ใจว่าเธอไม่ได้ทำอะไรผิด แต่การเรียกร้องความเป็นธรรม หรือต่อสู้ทางกฎหมายในสังคมที่ผู้หญิงเป็นเพียงพลเมืองชั้นสองก็ไม่ต่างอะไรกับการประจานตัวเอง และครอบครัว ทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ยอมปิดปากเงียบเพื่อรักษาราคาของความเป็นผู้หญิงที่ดีเอาไว้ เพราะในความสัมพันธ์ชายเป็นเรื่องของผู้หญิง ถูกอบรมสั่งสอนให้ปกปิดเป็นความลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน หรือการมีผู้ชายเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่า 1 คน แต่สิ่งเหล่านี้สังคมไม่เคยตั้งข้อจำกัด หรือคาดหวังจากผู้ชาย ความไม่เป็นธรรมที่สังคมยึดเยียดให้กับผู้หญิง ทำให้ผู้ศึกษามองเห็นถึงสาเหตุของปัญหาความรุนแรง และความพยายามที่ผู้หญิงจำเป็นต้องหาทางออกให้กับตัวเอง เพื่อให้สามารถทำใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหมือนที่พีแฉงบอกว่า “พีก็คิดว่าถ้าเขาเป็นคู่ของเรายังไงก็หนีกันไม่พ้น” สิ่งที่พีแฉงคิดสะท้อนให้เห็นถึงการยอมจำนนเสมือนว่า เรื่องราวเหล่านั้นสมควรเกิดขึ้นกับเธอแล้วโดยที่เธอไม่คิดจะเรียกร้องใดๆ ความอับอายทำให้เธออยากให้เรื่องนี้เป็นความลับ ในขณะที่ผู้ชายถูกอบรมสั่งสอนในเรื่อง “ศักดิ์ศรี” มองว่าสิ่งใดที่เขาเป็นเจ้าของคนอื่นจะมาแย่งชิงไปไม่ได้

ดังนั้นการลวงละเมิดทางเพศจึงกลายเป็นเครื่องมือที่ผู้ชายใช้เพื่อควบคุมผู้หญิงให้ตกอยู่ในฐานะทรัพย์สินส่วนตัว ภายใต้การผลิตซ้ำรูปแบบของความรุนแรงเหล่านี้ผ่านทางสื่อประเภทนิยาย หรือละครทำให้การกักขังหนองเหนียว การข่มขืน การตามหึงหวงที่ฝ่ายชายกระทำกับฝ่ายหญิงถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงความรัก แต่ในความเป็นจริงคือสิ่งที่พีแฉงเรียกว่า “ชีวิตบัดซบ”

จากงานวิจัยของวิลาสินี พนานครทรัพย์ (2545, น. 39) พบว่า สำหรับผู้หญิงหลายคน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกลายเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การแต่งงานอยู่กินกับสามี เพราะผู้หญิงรู้สึกว่าเธอผิดที่มีเพศสัมพันธ์กับเขา และในขณะเดียวกันเธอก็ยึดติดอยู่กับผู้ชายที่เธอมีเพศสัมพันธ์ด้วย เนื่องจากความรู้สึกที่ว่าเธอเสียให้เขาไปแล้ว ก็ต้องอยู่กินกับเขา การจะไปยุ่งเกี่ยว หรือติดต่อกับผู้ชายคนอื่นจะทำให้กลายเป็นผู้หญิงไม่ดี นอกจากนั้นในบางครั้งผู้หญิงยังมองว่า การที่ผู้ชายบังคับหรือต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วยเพราะความรักที่เขามีต่อเธอ และเมื่อเขายินยอมแต่งงานหรือเลี้ยงดูเธอ เขาก็จะกลายเป็นผู้ชายที่มีความรับผิดชอบต่อเธอ

เสียทองเท่าหัวไม่ขอเสียตัวให้ใคร

ผู้ศึกษามีโอกาสได้รู้จักกับ “ลูกตาล” ผู้หญิงตัวเล็กๆ คนหนึ่ง เธอทำงานเป็นเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งงานในความรับผิดชอบของเธอหนักหนาเอาการไม่ใช่บ่อย

กับการต้องดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยสุขภาพจิต รวมทั้งประสานงานหาเงินมาช่วยเหลือค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับผู้ป่วยด้วย ผู้ศึกษาทราบจากเธอว่าตอนนี้สุขภาพของเธอไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากเธอเพิ่งออกจากโรงพยาบาลหลังเข้ารับการผ่าตัดคีสต์ไทมมดลูก ซึ่งเธอก็บอกว่า

“แม่ไม่อยากจะให้ทำงานเพราะเราสุขภาพไม่ค่อยดี ไม่อยากให้ห่างเขา แต่พอสนับสนุนแล้วงานก็กำลังไปได้ดี มีเงินเลี้ยงตัวเองได้ด้วย” ผู้ศึกษาจึงสนับสนุนว่าคงเป็นเพราะลูกตาลชอบงานลักษณะแบบนี้

“อยากทำงานการเมือง นั่นคือจุดไฝ่ฝันเลย ในความรู้สึกว่ามันมีอำนาจ มีบารมีช่วยส่งเสริมเราดี อยากทำอะไรที่ตรงข้ามกับลักษณะตัวเอง” เธอเล่าว่าเธอคลุกคลีอยู่ในวงการการเมืองมาตั้งแต่เด็กๆ ญาติๆ ของเธอหลายคนทำงานทางการเมืองและประสบความสำเร็จไปได้ดีทุกคน แม้แต่พ่อของเธอก็เป็น อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล)

ครอบครัวของลูกตาลประกอบธุรกิจค้าขายวัสดุก่อสร้าง เธอมีพี่สาว 1 คน และมีน้องชายที่กำลังเรียนอยู่อีก 2 คน

เมื่อผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่าความที่เธอเป็นคนน่ารัก และอัธยาศัยดี น่าจะมีผู้ชายเข้ามาขอขบเยอะนะ

“ก็มีหลายคน แต่คนที่คบกันอยู่เป็นตำรวจ” ลูกตาลเล่าให้ฟังว่า เธอเจอกับเขาที่สถานที่เลือกตั้ง เขาไปคุมการเลือกตั้ง ในขณะที่คุณพ่อของลูกตาลก็ลงสมัครรับเลือกตั้ง หลังจากนั้นก็ได้พูดคุยปรึกษา ติดต่อประสานงานร่วมกันมาตลอด จากนั้นไม่นานเธอก็ตัดสินใจคบกับเขาเรื่อยมาถึงตอนนี้ก็ประมาณ 3 ปี เมื่อผู้ศึกษาถามถึงเหตุผลที่เธอตัดสินใจคบกับเขา

“คือเขามีความเป็นผู้ใหญ่ ฉลาด เชื้อมั่นในตัวเอง เป็นคนที่แบบกล้าได้กล้าเสีย มีอะไรเขาก็ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือตลอด อายุก็เยอะกว่า หน้าที่การงานพร้อม ก็คิดว่าน่าจะไปด้วยกันได้ ช่วยเหลือกันได้”

“คุณพ่อคุณแม่เห็นด้วยไหมคะที่คบหากัน”

“ที่แรกพ่อกับแม่ก็ happy ชอบที่เขาดูแลช่วยเหลือเราทุกอย่าง เขาไม่เคยมีปัญหาเกี่ยวกับเราเลย แม่มาเริ่มไม่ค่อยพอใจเขาก็ตอนที่เริ่มมีปัญหาเรื่องผู้หญิงเข้ามา แล้วเราก็บอกเขาว่าถ้ามีปัญหาอย่างนี้เราเลิกนะ แต่เขาไม่ยอมก็ไปอะละอะลอะวาทที่บ้าน แม่ก็เห็นว่ายังไม่ได้แต่งงานกันก็ไม่ควรถือสิทธิ์มาก” ผู้ศึกษาถามลูกตาลว่าเธอเป็นคนเจ้าชู้ หรือว่าผู้หญิงเข้ามาหาเธอเอง เนื่องจากคุณสมบัติของเธอที่ลูกตาลบอกมาข้างต้นอาจทำให้เธอเป็นหนุ่มเนื้อหอมในบรรดาสาวๆ ก็ได้ แต่ผู้หญิงที่เข้ามาสร้างปัญหากลับไม่ใช่มีที่สามในชีวิตของลูกตาล ในทางกลับกัน การที่ผู้หญิงคนนั้น

เข้ามา ทำให้ลูกตาลกลายเป็นมือที่สามในชีวิตครอบครัวของเธอ “เขามีภรรยาอยู่แล้ว” นี่คือการตอบที่ลูกตาลบอกกับผู้ศึกษา “ที่แรกที่คบกันเราไม่รู้ เขาบอกว่าเขาไม่มีใคร ยังไม่ได้คบกับใคร พอเริ่มคบเขาถึงเล่าให้ฟัง เขาก็บอกว่าเลิกกันไปแล้วแต่ก็ยังไปมาหาสู่กัน เพราะความที่เขามีลูกด้วยกัน”

“แล้วเธอเชื่อเขาหรือคะ ว่าเขาเลิกกันแล้วจริง”

“เขาเอาใบหย่ามาให้ดู ก็เลยเชื่อใจ แล้วเขาเอาใจเรา ดูแลเรามาตลอดทำให้เชื่อมั่นว่าเขาไม่มีใคร” สีหน้าและแววตาของลูกตาลบ่งบอกให้รู้ว่าเธอไม่ได้มีความสุขนักถึงแม้ว่าเธอจะเลิกกับภรรยาไปแล้ว เพราะทันทีที่ผู้ศึกษาถามเธอว่าภรรยาเก่าของเธอเข้ามาวุ่นวายกับเธอหรือเปล่า เธอก็ตอบว่า

“ตลอดเลย เพิ่งมาหยุดตอนช่วงที่เราไม่สบาย ช่วงแรกผู้หญิงก็ตามมาด่า พยายามสืบถามว่าเราเป็นใคร แล้วก็โทรไปที่ทำงานเราเที่ยวเล่าให้ใครต่อใครที่พอจะรู้จักกับเราฟังว่าเราแย่งสามีเขา เหมือนประจาน โทรไปด่าพ่อแม่เรา โทรไปด่าพี่เรา เคยมาดักที่จะทำร้ายเราด้วย” ผู้ศึกษาถามเธอว่าเธอจัดการกับเรื่องนี้อย่างไร

“ให้ผู้ชายเขาจัดการ ถือว่าคุณต้องไปเคลียร์กันเพราะเรื่องนี้เราไม่รู้เรื่อง เราก็บอกกับเขาว่า ถ้าจะกลับไปอยู่ด้วยกันก็กลับไป แต่ว่าอย่าดึงเราเข้าไปพัวพัน เพราะว่าเลิกก็คือเลิกได้”

แม้ทางฝ่ายชายจะบังคับหรือห้ามไม่ให้ภรรยาเก่าของเขามายุ่งวุ่นวายกับลูกตาลและครอบครัวของเธอแต่ก็เหมือนจะไม่เป็นผล เขาจึงกลับมาขอร้องให้ลูกตาลเป็นฝ่ายที่ต้องอยู่หนึ่งๆ เสียเอง “เขาก็บอกให้เราไม่ต้องไปต่อล้อต่อเถียง ก็คือเราต้องเป็นฝ่ายยอมเขาไป” ลูกตาลยอมรับว่าเธอถูกภรรยาเก่าของเธอตามราวี่หลายครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งก็สร้างความอับอายให้กับเธอและครอบครัวไม่น้อย “เอาเราไปประจานที่ทำงานทั้งของเราและของผู้ชายด้วย แล้วยังตามไปตบเราที่บ้านอีก”

เหตุการณ์ที่เลวร้ายลงทุกวัน เริ่มทำให้ลูกตาลไม่มั่นใจว่าฝ่ายชายจะทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง ดูแลเธอได้จริงหรือเปล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภรรยาเก่าของเธอพยายามหาหลักฐานอ้างชื่อคนนั้นคนนี้มากล่าวหาว่าลูกตาลทำตัวไม่ดี “ผู้ชายก็เริ่มเซวๆ ทำให้เรารู้สึกว่า เขาเป็นคนที่ไม่นึกแน่่น คือแบบหุบเบาไม่ค่อยตัดสินใจเด็ดขาด ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าจะรักหรือว่าเกรงใจอะไรกันแน่มันก็คลุมเครือตลอด”

“แล้วกับลูกของเขาเข้ากับเราได้ไหม”

“เรื่องลูกเขาเราไม่มีปัญหา ที่จะเสียค่าเลี้ยงดู ไปรับพาไปเที่ยวไปหา แรกๆ เขาก็ทำนะรับลูกเขาไปเที่ยว เราก็ไปด้วย แต่ผู้หญิงเขาไม่ยอม เขาบอกว่าถ้าจะพาเราไปด้วยก็ไม่ต้องมาหาลูก

ซึ่งผู้ชายเขาเป็นคนรักลูก” นั่นก็หมายความว่า หลังจากนั้นการพาลูกไปเที่ยว หรือการไปหาลูก จะต้องไม่มีลูกตาลเข้ามาเกี่ยวข้องนั่นเอง และในหลายๆ ครั้งต่อมาก็กลายมาเป็นเหตุผลให้เขาไม่มีเวลาให้กับเธอในวันสำคัญต่างๆ เพราะต้องไปอยู่กับลูก หรือพาลูกไปเที่ยวอีกด้วย แต่ปัญหาสำคัญสำหรับเธอไม่ใช่เรื่องเวลา แต่เป็นเรื่องความมั่นคงในความสัมพันธ์มากกว่า

“เราก็อยากจะหาบทสรุป เขาก็ไม่ปล่อยเรา และผู้หญิงคนนั้นก็ไม่ว่าจะปล่อยเราหรือเปล่านั้น แต่ก่อนคิดว่าชีวิตดีทุกอย่างเลยนะ เหมือนทางเดินก็มีคนปูไว้ให้ แต่มันก็ขึ้นอยู่กับเราว่าเราจะเลือกแคไหน พ่อแม่ก็พยายามส่งให้เรียนสูงๆ ให้อยู่ในสังคมที่ดีๆ ตลอด แต่เราก็ไม่รู้ว่าทำไมตั้งแต่มาเจอเขา มาอยู่กับเขา เราทิ้งสิ่งดีๆ ไปเยอะ ตัดอนาคตตัวเองไปก็เยอะ รู้สึกว่าเราแย แต่ก็ไม่อยากโทษเขาว่าเขาทำให้เราเสีย ขนาดเรายอมทิ้งพ่อแม่ได้เพื่อเลือกเขา ทั้งที่เขาก็ไม่ได้ให้ความมั่นใจอะไรกับเรามากมาย ตั้งแต่คบกับเขามากก็จะมีแต่เรื่องผู้หญิงเข้ามาตลอด” เรื่องราวเหล่านี้คงสร้างความเสียใจให้กับเธอไม่น้อย เพราะในขณะที่เธอเล่าให้ผู้ชายฟังเธอก็ร้องให้อยู่ตลอด “อยากให้เขาทำให้คนอื่นเข้าใจว่า เราไม่ได้เข้ามาทำลายครอบครัวใครอย่างที่ผู้หญิงคนนั้นว่า”

“ทำไมไม่เปิดโอกาสให้กับตัวเองบ้าง เช่นว่า ลองห่างกันสักพัก หรือลองคบเพื่อนต่างเพศคนอื่น ๆ ดู”

“เราทุ่มเทให้เขาเต็มร้อย เกินร้อยด้วยนะ เพราะฉะนั้นเวลาที่จะตัดใจกลับไปอยู่คนเดียวมันค่อนข้างยาก แล้วเวลาที่เลิกไปเขาก็กลับมาทำดี ทะเลาะกันไม่เคยเกิน 3 วัน มันก็เหมือนตัดกันไม่ขาด แล้วถ้ามีคนอื่นเข้ามาจีบ เขาก็จะ check ตลอดว่าใครมารีบมาส่ง มีโทรคุยกับใครใหม่ อะไรใหม่ เหมือนเขาจะแบบหึงหวงตลอด ผู้ชายที่เรารู้จักก็ต้องแนะนำให้เรารู้จักตลอดว่าเป็นใคร ครอบครัวเป็นยังไง เป็นเพื่อนกันแน่นอนนะถึงจะคุยจะคบกันได้ แม้แต่เพื่อนผู้หญิงที่เข้ามาแนะนำหรือเป็นแม่สื่อให้ผู้ชายคนอื่นก็ไม่ได้ ให้เลิกคบหมดเลย” เมื่อตามตรวจสอบกันขนาดนี้ผู้ชายเลยย้อนถามว่า แล้วเราส่งฝ่ายชายให้เป็นแบบนี้บ้างได้ไหม ซึ่งความจริงผู้ชายก็ทราบคำตอบอยู่แล้ว เพียงแค่เห็นรอยยิ้มที่มุมปากกับอาการสายตาระยะของลูกตาล ความไม่เป็นธรรมที่ปรากฏอย่างชัดเจนสำหรับผู้หญิงคือการสั่งห้าม แต่สำหรับผู้ชายคือการอนุญาตด้วยตัวเอง “กับอกเขาว่าทำอะไรให้เห็นแก่เราบ้าง อย่าให้มากเกินไป อย่าให้เราเสียมากกว่านี้”

“ลูกตาลรู้ว่าเขากับภรรยาเก่าก็ยังคาราคาซังอยู่ แล้วเรายอมมีอะไรกับเขาหรือเปล่านั้น”

“ก็ยอม อาจจะด้วยความรักด้วยมั้งที่เรารู้สึกว่าผู้ชายคนนี้จะต้องเป็นผู้นำ คิด ณ วันนั้นว่าคนนี้จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยไปตลอด คือผู้ชายทุกคนแหละนะ วันนั้นเขาก็จะต้องดูแลเราอย่างดี ให้ความหวัง ให้ทุกอย่าง วันนั้นจะว่าเราตาบอดทั้งสองคนก็ได้ไม่อยากจะโทษผู้ชายคนเดียว แต่พอคบๆ ไปสันดานเดิมมันก็กลับมา”

“เวลาทะเลาะกันเคยมีการลงไม้ลงมือทำร้ายร่างกายหรือเปล่า”

“ก็มีบ้าง ทะเลาะกันแรงๆ บ่อย แล้วเราขอเลิกเขาก็ตบมาที่หน้าเลย หรือบางที่นั่งรถไปด้วยกันพูดเถียงกันมือมาก่อนเลย เขาเป็นคนใจร้อนมาก ระวังสงสัยแล้วทะเลาะกันก็ขึ้นมึงขึ้นกู” ผู้ศึกษาถามถึงความถี่ในการถูกทำร้ายร่างกาย “ประมาณอาทิตย์หนึ่ง 2 ครั้ง เราไม่เคยทำร้ายเขา แล้วก็รู้สึก คิดว่ายิ่งสู้จะยิ่งโดนแรง เขาบอกว่าเวลาเขาโมโหบอกให้หยุดก็คือต้องหยุด”

“บอกให้ที่บ้านทราบบ้างไหมว่าโดนทำร้าย”

“ปิดตลอดไม่ให้ที่บ้านรู้ อย่างหน้าตาบวมถูกชนที่ตา ก็บอกแม่ว่าไปเที่ยวแล้วเกิดอุบัติเหตุ เข้าโรงพยาบาลเขาก็ไม่ได้มาดูเลย บอกแต่ว่ามีอบรมสัมมนาต่างจังหวัด เราก็โทรไปหาเขาถามเขาว่าถึงหรือยัง แทนที่เขาจะโทรมาหาเราถามว่าเราเป็นยังไงบ้าง เขาไม่ถามอะไรเลย แต่คำแรกที่เขาพูดออกมาก็คือ มีอะไร แค่นั้นจะกินข้าว” ผู้ศึกษาปล่อยให้เธอร้องไห้สักครู่ และสังเกตเห็นว่าเธอเข้มแข็งพอสมควรเนื่องจากเธอไม่ได้ฟูมฟายเป็นเพียงความรู้สึกอัดอั้นที่ได้ระบายออกมามากกว่า

“เราอร้องไห้ตลอดเลย เวลาเขาเป็นอะไรเราขอมทิ้งทุกอย่างเพื่อดูแลเขา”

เมื่อแพทย์ตรวจพบว่าซิสต์ในมดลูกของเธอแตก ซึ่งตัวเธอก็ไม่แน่ใจว่าเกิดจากการกระแทกที่เธอถูกทำร้ายหรือไม่ แต่ก็ทำให้เธอต้องเข้ารับการผ่าตัด เธอเล่าว่า “แม้แต่ตอนที่ต้องย้ายโรงพยาบาล เราก็อุทิศสาคูหน้าด้านโทรไปขอร้องเขาให้มารับ อยากให้เขาแสดง spirit ใส่ใจเขาก็บอกว่าจะอบรมอยู่จะไปได้อย่างไรให้ที่บ้านไปส่งไม่ได้หรอก เราก็เออ ไม่เป็นไรฉันไปของฉันเองได้”

“ปรึกษาปัญหากับใครบ้างไหม หรือว่ามีทางออกอย่างไรให้กับตัวเอง”

“ทั้งหมดมันขึ้นอยู่กับใจเรา ตราบใดที่เราเอ่ยปากทุกคนก็พร้อมจะช่วยเรา อย่างแม่ของผู้ชายเขาก็บอกว่าจะทนอยู่ทำไม ถ้ามันไม่ดีให้เลิกกับมันไปเลย มีแต่คนเตือนให้หันกลับมารักตัวเองบ้าง ให้ออยเถอะหันมาดูแลตัวเองก่อน แต่ ณ วันนี้ก็ยังไม่รู้ว่าจะเอาอย่างไรดี จะเลิกหรือไม่เลิกก็พยายามนึกถึงแต่ภาพดีๆ ของเขาเอาไว้”

ผู้ศึกษาไม่รู้สึกละเลยใจเลย ที่ผู้ชายส่วนใหญ่ที่มีคู่รัก หรือคู่สมรสแล้วมักเริ่มต้นความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนใหม่ด้วยสถานภาพที่ยังเป็นโสด เนื่องจากความโสดสามารถรับรองความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายที่รักกันว่าไม่ผิดศีลธรรม หรือแม้ว่าฝ่ายชายจะยุติความสัมพันธ์ เลิกรักกับภรรยาเก่าแล้วมีผู้หญิงคนใหม่ แต่เขายังทำหน้าที่ของพ่อที่เลี้ยงดูส่งเสียสังคมก็ยอมรับว่าเขามีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในขณะที่ผู้หญิงคนใหม่กลับถูกตั้งคำถามว่า เป็นมือที่สามเข้ามาแทรกแซงทำให้ครอบครัวเขาแตกแยกหรือเปล่า โดยที่สถานภาพโสดหรือหย่าร้างแล้วก็ไม่สามารถปกป้องอารมณ์ความรู้สึก และการถูกตราหน้าจากสังคมได้ ซึ่ง Phyllis Chesles (1997, P. 13)

ได้อธิบายในประเด็นนี้ไว้ว่า เนื่องจากสังคมมีมาตรฐานที่แตกต่างและสูงกว่าสำหรับผู้หญิง ถ้าผู้หญิงทำในสิ่งที่ถูกต้อง 20 อย่าง และทำในสิ่งที่ผิดพลาด 2 อย่าง สังคมก็จะยึดติดอยู่กับความผิดพลาดนั้น แต่ถ้าผู้ชายทำในสิ่งที่ถูกต้องเพียง 2 อย่าง และทำผิดพลาด 20 อย่าง สังคมกลับมองว่ายังไงเขาก็ทำในสิ่งที่ถูกต้องถึง 2 อย่าง

ในกรณีศึกษา นี้ เราคงต้องยอมรับว่า การศึกษาไม่สามารถช่วยผู้หญิงให้หลุดพ้นจากค่านิยมของสังคมได้ เธอถูกผลักดันให้เข้าสู่ความรุนแรงในความสัมพันธ์เพียงเพราะฝ่ายชายมีกระดองหรือเปลือกนอกดี สิ่งที่หล่อหลอมตัวตนของเขาคือเครื่องแบบ คืออำนาจ ที่ถือเป็นต้นทุนทางสังคม ทำให้เขาได้รับการยอมรับนับหน้าถือตา โดยที่สังคมไม่ได้ตั้งคำถามถึงสาเหตุแห่งการหย่าร้างในทางกลับกันหากเป็นฝ่ายหญิงที่มีต้นทุนทางสังคม เช่นที่ลูกตาสเป็นลูกสาวของผู้นำชุมชน สิ่งที่เธอและครอบครัวได้รับคือการถูกประจาน ความเสื่อมเสียชื่อเสียง เช่นเดียวกันกับผู้หญิงที่เป็นภรรยาเก่า เมื่อใดก็ตามที่เธอเลิกหน้ามิดตามัวอยู่กับชายชนะที่ได้กดขี่ผู้หญิงด้วยตัวเอง แล้วกลับมาอยู่กับความเป็นจริง จะพบว่า สายตาของคนในสังคมที่มองดูเธอไม่ใช่ความสงสาร เห็นใจ แต่เป็นสายตาแห่งความเวทนาที่เธอร้องแระแห่กระเซิงวิ่งตามสามี ทั้งที่ฝ่ายชายไม่เห็นคุณค่าในตัวเธอแล้ว

รักแท้แพ้ระยะทาง

กรุงเทพมหานครเล็กนิดเดียวเองเมื่อดูในแผนที่ประเทศไทย แต่ทำไมเวลานัดกับแก้วที่ไรไปไม่ถึงสักที นี่คือคำถามที่อยู่ในใจผู้ศึกษามาตลอด 2 อาทิตย์ ที่เราโทรนัดกันแทบทุกวัน แต่คงเป็นเพราะเวลาของเราทั้งคู่ไม่ค่อยจะสมพงษ์กันสักเท่าไร แคมป์ที่ทำงานก็ยังไกลกันอีกด้วย หลังเลิกงานผู้ศึกษาพยายามตะลุยย่านสีลมเพื่อไปหาแก้วถึง 4 ครั้ง แต่สำเร็จตรงเวลาเพียง 2 ครั้ง ในครั้งแรกเราคุยกันได้นิดเดียวเพราะ 18.30 น. แก้วก็ต้องเริ่มทำงานแล้ว ส่วนครั้งที่สอง ผู้ศึกษาไปนั่งเล่นเฉยๆ เพราะแก้วติดประชุม และแล้วในที่สุด แก้วก็เลือกที่จะมาหาผู้ศึกษาด้วยตัวเอง ขอขอบคุณแก้วที่ทำให้เราได้คุยกันเสียที

แก้วเล่าว่าเธอรู้จัก และคบหากับแฟนของเธอมาตั้งแต่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ถึงปัจจุบันก็เกือบจะ 10 ปีแล้ว ดังนั้นเรื่องมีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งจึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ

"ทะเลาะในสิ่งที่ตกลงกันไว้แล้ว เช่นว่าเรื่องนู่นเราก็ก้อให้สูบแค่ 5 มวนนะ ซึ่งคุณก็โอ.เค.นี่ แต่ผู้ชายพอถึงวันหนึ่งก็ไม่สามารถปกปิดภาพลักษณ์ตัวเองได้ก็ออกมา แล้วก็มาบอกว่าเราผิดแล้วก็ขอเลิก พอเราไปคบกับคนใหม่ก็เหมือนหวงนะก็กลับมาดีกับเราใหม่" เธอเล่าเหมือนว่ามันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ ทำให้อดสงสัยไม่ได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุให้ทะเลาะกันบ่อยๆ

“เขาไม่เคยเปลี่ยนตัวเอง เห็นแก่ตัวเกินไป เช่นอยากให้เราพาแม่เราไปเที่ยว เขาก็พาไปนะ แต่ต้องเก็บค่าน้ำมัน หรือออกค่าข้าวอย่างเนี่ย ปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ใสเราหมด ไปรับเราที่บ้านไม่มีที่จอดรถก็กลับบ้านเลย ให้แต่เราไปหา แล้วเขาก็เป็นคน stick หนักมากทุกอย่าง คือเราไปไหนไม่ได้เลย แล้วเขาก็ไม่เคยพาเราไปเที่ยวไหนเลย ตอนนั้นอยากดูโทรทัศน์ เขาก็บอกได้จะพาไปดู แต่พอถึงวันก็มาบอกว่าไม่พาไปนะ เขอ้างเหตุผลว่าไม่กล้าที่จะเดินกับเรา ก็ถามเขาว่าเราน่าเกียจขนาดนั้นหรือ หรือว่ายังไง เขาก็บอกว่าเขาอายุ สุดท้ายเขาก็พาไปที่บ้านเขาแล้วก็เข้าวีดีโอมาดู คือว่ามันไม่ได้มีความโรแมนติกหรืออะไรเลย” สีหน้าของเธอออกอาการเบื่อหน่ายไม่น้อยซึ่งทำให้ผู้ศึกษาอดขำไม่ได้ก่อนจะถามเธอว่า

“แล้วแก้วเคยบอกเขาหรือเปล่าให้เลิกพฤติกรรมเหล่านี้”

“เคยถามเขาประโยคหนึ่งว่า อยากจะให้เราไปเป็นแม่ของลูกหรือเปล่า หรือว่าคบเรา เพราะว่าตอนนี้คุณไม่มีใคร” คำถามของเธอบ่งบอกชัดเจนถึงความรู้สึกไม่มั่นใจในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักของเธอ “ไม่เคยให้อะไรเราเลย เราก็ไม่ได้ต้องการของ ขอแค่วันเกิดเราจำได้มั้งก็ยินดีไม่เคยจำได้สักครั้งเลย ครั้งหนึ่งก็เลยลองเซฟๆ ดูว่า วาเลนไทน์ปีนี้ขออะไรอย่างได้ใหม่ ขอของบาทหนึ่งให้ได้ใหม่ เขาก็ถอดทองจากคอเขามาให้ เราก็รู้อยู่แล้วแหละว่าเขาไม่มีวันลงทุนซื้อใหม่ให้เรา แต่ก็ถามเขาว่าทำไมไม่ซื้อให้ใหม่ ตอนนั้นนะทองหนักกว่าบาทเอง เขาก็บอกว่าเนี่ยก็เหมือนกับให้แล้ว”

ผู้ศึกษาจึงถามแก้วถึงความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวของเขาซึ่งเธอยืนยันว่าเข้ากันได้ดี

“กับพ่อแม่เขา work มาก เขาอยากให้แต่งมาก ซึ่งตอนแรกเราก็กะว่าเรียนจบแล้วจะแต่งเลย แต่ผู้ชายเขาก็บอกไม่พร้อมๆ ตลอด จนวันหนึ่งได้ไปกับพ่อแม่เขา พอดีเขาไปดูคนทรงเจ้า ซึ่งคนทรงก็บอกว่าต้องรีบแต่งงานนะ แต่จังหวะที่รีบของเขามันเร็วเกินไป คือตอนนั้นพ่อเราก็ป่วยหนักแล้วเป็นอัมพฤกษ์ แม่ก็บอกว่าถ้าแก้วแต่งแล้วกลัวว่าจะไม่มีใครอยู่ดูพ่อ แม่ก็เลยยังไม่อยากให้แต่งผู้ชายเขาก็โกรธที่ว่าทำไมเราไม่บอกกับแม่ว่าอยากจะทำ แต่ง เรายเองก็มองว่ามันเร็วมาก แต่พอเรายังไม่พร้อมพ่อแม่เขาก็ให้ไปถ่ายรูปแต่งงานไว้แก้เคล็ดไปก่อน ผู้ชายเขาก็มาพูดกับเราว่า วันนี้เป็นอย่างนี้จริง แต่วันหน้าไม่รู้แล้วนะถ้าความรู้สึกเปลี่ยน พอเขาพูดอย่างนี้เราก็เริ่มทำใจ”

ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่าแฟนของแก้วน่าจะมีนิสัยค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเอง แล้วก็ถามเธอว่าจากการปฏิเสธการแต่งงานของเธอทำให้เขาเปลี่ยนไปหรือไม่

แก้วบอกว่าเธอเองก็มีส่วนทำให้เขาเปลี่ยนไปเหมือนกัน แต่เป็นการเปลี่ยน look ใหม่ ซึ่งเธอล้ำว่า “จากแต่ก่อนเขาจะแต่งตัวเซ็กซี่ ด้วยความที่เราเปิดร้านขายเสื้อผ้าเราก็จะรู้แนวทางมากขึ้น ก็จะไปซื้อเสื้อผ้าให้เขา เวลาที่เขานัดเจอกับเพื่อนเก่าๆ ของเขา เพื่อนๆ เขาก็ตกใจว่าเขา

เปลี่ยนไปเยอะมาก แล้วก็เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นมากๆ มันก็ทำให้เขากล้าที่จะไปในสังคมทุกๆ ที่ด้วย” ผู้ศึกษาคาดเดาโดยบอกกับแก้วว่า เพราะ look ที่เปลี่ยนไปปัญหาใหญ่จึงตามมาใช่ไหม

“ไม่รู้สินะ แต่ก่อนเขาทำงานอยู่ใน office ของพ่อเขา ซึ่งเขาก็บ่นกับเราบ่อยๆ ว่าเขาเครียดถ้าออกไปเป็นเซลล์จะ work กว่า ก็พอดีเซลล์ที่ office เขาลาออกคนหนึ่ง เราก็บอกได้ว่า ถ้าคุณ happy คุณก็ไปเถอะ”

“แล้วพ่อแม่ของเขาเห็นด้วยหรือ”

“พ่อเขาก็เรียกเราไปถามว่าทำไมยอมให้ไปอยู่ต่างจังหวัด เราก็บอกพ่อเขาว่าเพื่ออนาคตของเขา พ่อเขาก็ถามว่าไม่กลัวหรือเพราะเซลล์ส่วนใหญ่พอออกไปต่างจังหวัดก็มักจะมีผู้หญิงอื่น เขาก็บอกว่าเขาไม่เปลี่ยน เราก็เชื่อใจ” ความที่แก้วนั่งเงียบไปทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจได้ว่าเหตุการณ์ที่ตามมาหลังจากนี้ต้องผิดไปจากความคาดหวังของเธออย่างแน่นอน

“พอเขาไปแค่เดือนเดียวเองสิ่งที่เราเห็นคือเขาเปลี่ยนไปเยอะมาก ทั้งที่ตลอดเดือนเราโทรหาเขาตลอด โทรบ่อยมากเพราะเราเป็นห่วง ระยะเวลาที่ไม่ได้ระแคะระคายเลยที่เขาบอกว่าเขาต้องไปเลี้ยงหุ้นส่วนบ้าง ลูกค้าบ้างตลอด จนกระทั่งปลายๆ เดือนพอเขาใกล้จะกลับเข้ากรุงเทพฯ เราก็เริ่มเะใจ เพราะเขาบอกว่าไม่ต้องโทรมาบ่อยได้ไหม เราก็สงสัยว่าทำไมหละ เขาก็บอกว่าเขาไม่ว่างเขาต้องเลี้ยงรับรองลูกค้า แล้วพอกลับกรุงเทพฯ มาเขาก็มาหาเราไม่ได้ พอเราถามว่าทำไม เขาก็บอกว่าเขาพาลูกค้าขึ้นมาเที่ยวกรุงเทพฯ ด้วย” ผู้ศึกษาถามแก้วว่าเธอไม่เชื่อเขาใช่ไหม แก้วเพียงแค่มพยักหน้าแล้วเล่าต่อว่า

“พอจะออกต่างจังหวัดครั้งที่สอง โทรไปหาก็ไม่ยอมรับสาย แล้วก็ไม่มีโทรกลับมาหาเราด้วย ก็เลยขอยุกับเขาตรงๆ ว่าความรู้สึกเปลี่ยนแล้วใช่ไหม ซึ่งเขาก็ตอบรับว่าใช่ คือเขาไม่อยากหยุดอยู่แค่ตรงนี้ เขาอยากจะทำของตัวเอง และมันเป็นช่วงเวลาที่เขามีความสุข เราก็เลยตัดสินใจไม่โทรไปหาเขาอีก”

“ไม่รู้สิว่ามันจะง่ายไปหรือสำหรับการคบกันยาวนานถึง 10 ปี แล้วก็มีโครงการที่จะแต่งงานกันด้วย”

“ก็คิดก็เสียใจนะ แต่อาจเป็นเพราะเหตุการณ์มันเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับที่พ่อเสียชีวิตก็เลยทำให้เรารู้สึกว่านี่คือสิ่งที่เราเสียใจที่สุดในชีวิตแล้ว เราแทบอยากจะตายไปกับพ่อเลย” ผู้ศึกษาเองก็ไม่แน่ใจว่าการสูญเสียบุคคลที่เรารักระหว่างการจากเป็นกับจากตายแบบไหนจะสร้างความเจ็บปวดได้มากกว่ากัน แต่ก็เห็นด้วยกับแก้วว่าการสูญเสียบุพการีผู้ให้กำเนิด และเลี้ยงดูเรามาตลอดเป็นความสูญเสียที่ใหญ่หลวงที่สุดในชีวิต

แก้วเล่าให้ฟังต่อว่า “แต่หลังจากที่เราเจ็บหายไปกลับกลายเป็นเขาที่ไม่ยอมปล่อยเรา คือโทรมาก็โทรตลอด ถามตลอดว่าไปไหน ไปทำไม ไม่ต้องไป เขาก็เลยบอกเขาว่าคุณจะมาเจ๊าะแจ๊ะอะไรในเมื่อเดินคนละเส้นทางแล้ว บอกกับเขารู้ใหม่ว่าสิ่งที่คุณทำกับฉันเหมือนคุณเอาปลามาปล่อยไว้ในโอ่งโอ่งหนึ่งที่ของมันอยู่แค่นี้ มันไม่เคยจะได้ว่ายน้ำเลย แต่อยู่ดี ๆ วันหนึ่งเมื่อมันหมดค่า คุณก็เอาปลาตัวนี้ไปโยนลงในแม่น้ำให้มันว่ายเอง...มันตาย” น้ำเสียงที่สิ้นเครื่องของแก้วบ่งบอกถึงบาดแผลที่ยังคงเจ็บปวดอยู่ในใจของเธอ

“แล้วทุกวันนี้ความสัมพันธ์เป็นอย่างไรบ้างเขาปล่อยเราหรือยัง”

“แย่ยิ่งกว่านั้นเสียอีก เขาโทรกลับมาเพื่อขอมีอะไรด้วย ก็ดำเขาไปแรงๆ เลยแหละ”

เธอคงเห็นว่าผู้ศึกษานิ่งเงียบไปเธอจึงอธิบายว่า “คบกันมาตั้ง 10 ปี เรื่องแบบนี้มันมีอยู่แล้ว มันเป็นเรื่องรักมัน เพราะเขาเป็นผู้ชายคนแรกของเรา เป็นแฟนคนแรกด้วย เขาก็เลยทุ่มเทให้เต็มที่ เขาทำอะไรเราก็ให้หมด ตอนแรกเขาก็ไม่ให้เราห rokok แต่เขาชอบบอยมาก แล้วเราก็คิดว่ายังไงเขาคงไม่ปล่อยเราไปไหน อีกอย่างถ้าเราไม่ใช่คนเจ้าชู้เขาก็ไม่น่าจะเจ้าชู้ แต่สิ่งที่คิดมาผิดหมด”

ผู้ศึกษาบอกกับแก้วว่าที่ตัวเองเจ็บไปในตอนแรกเพราะตกใจว่าทำไมเขาถึงกล้าโทรมาขอมีอะไรกับเธอก็มันดูแย่มากๆ แก้วยิ้มแล้วพูดว่า

“เพื่อน ๆ หลายคนก็บอกว่าเขาอาจต้องการเอาชนะ มันทำให้เรารู้สึกว่าเราโง่มากที่ไปให้เขาเสียทุกอย่างจนมันไม่เหลืออะไรเลย เหตุการณ์หลายๆ อย่างทำให้ถอดใจไม่ได้ว่าผู้ชายคนนี้ ‘ไม่ได้รักเรา’ ผู้ศึกษาบอกว่าเธอเข้มแข็ง และอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบันซึ่งเธอก็บอกว่า “ก็คิดว่าตอนนี้เราก็เป็นอิสระแล้ว”

ผู้ศึกษาจะไม่กล่าวโทษว่า ความห่างไกลทำให้ผู้ชายเปลี่ยน แต่จะบอกว่าการห่างกันทำให้เรารู้จักคนรักของเราดีขึ้น แม้จะเคยได้ยินเรื่องต้องห้ามอย่างรถไฟ เรือเมล์ ลิเก ตำรวจ เพราะในความเป็นจริงความเหงา ความว้าเหว่ ความอ่อนไหว ความใกล้ชิด ความเห็นอกเห็นใจ อะไรต่างๆ ล้วนเป็นข้ออ้างสำหรับคนโลเลอ่อนไหว ใจง่ายทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อนแต่ยืนยันว่าเกิดขึ้นได้จริงกับทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

เรากำลังมองหาว่า อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้คู่รักของแก้วเชื่อว่าการออกไปเป็นเซลล์ดีกว่านั่งทำงานอยู่ใน office ทำไมการขับรถตะลอนๆ ไปในที่ที่เราไม่รู้จักรู้จัก ไม่คุ้นเคยจึงน่าสนใจว่า สิ่งหนึ่งที่ผู้ศึกษาคาดเดา อาจเนื่องมาจากความจำเป็นเรื่องน่าเบื่อ และผู้ชายอยู่ที่ไหนก็ได้ แต่อีกประเด็นหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือ ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาเชื่อว่าหลายคนตัดสินใจเลือกงานที่ได้รับผลตอบแทนสูงที่สุดเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชายที่ถูกปลูกฝังว่าต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งก็หมายความว่าเขาคงต้องมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับที่ อคิน รพีพัฒน์

(2540, บรรยาย) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เพราะสังคมไทยเลี้ยงลูกผู้หญิงให้มีความรับผิดชอบ แตกต่างจากการเลี้ยงลูกผู้ชาย ที่เลี้ยงมาให้ผจญภัย ลูกผู้ชายจึงมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่า เพราะต้องกินต้องเที่ยว ซึ่งก็คงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้ศึกษาคิดว่าเราคงต้องเพิ่มอาชีพต้องห้ามอย่าง เซลล์แมน เข้าไปด้วย

รักทดแทนบนแผนการของฉัน

หลายๆ ครั้งที่ผู้ศึกษามีโอกาสได้อ่าน หรือได้รับฟังเรื่องราวชีวิตครอบครัวของผู้หญิง ชนชั้นรากหญ้า พวกเธอหลายคนยอมรับว่าใช้ชีวิตร่วมกับผู้ชายหลายคน ในลักษณะที่มี เลิก และมีใหม่ มันเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมชนชั้นล่างที่หากินปากกัดตีนถีบอย่างพวกเธอ ซึ่งมองว่ามีตัวชี้เมตริกว่าไม่มี แต่เมื่อเขยิบขึ้นมาสู่ผู้หญิงในสังคมชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง การมีคู่วิด หรือสามีมากกว่าหนึ่งคนกลายเป็นเรื่องน่าอายที่ต้องปกปิด และไม่ได้รับการยอมรับในสังคมทั้งที่ มนุษย์บริโภค sex เสมือนเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกับการรับประทานอาหาร การขับถ่าย และการนอนหลับพักผ่อน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงรู้สึกแปลกใจไม่น้อยที่หญิงสาวที่นั่งอยู่เบื้องหน้าผู้ศึกษายืนยันว่าเธอ ต้องการเล่าประสบการณ์ความรักของเธอกับผู้ชายทุกคนที่เธอคบหาเป็นแฟนหรือคู่รัก ฟังก็เริ่มต้น การสนทนากับผู้ศึกษาว่า “มีแฟนแบบเป็นตัวเป็นตนทั้งหมด 4 คน” เมื่อเราตกลงร่วมกันว่าจะคุย ถึงทั้ง 4 คนเรียงตามลำดับก่อนหลังเธอก็เริ่มเล่าถึงแฟนคนแรกของเธอ

“มีแฟนตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัย เข้ามาปีหนึ่งก็มีเลยเป็นรุ่นพี่ คนแรกคบกันไม่นานนัก ประมาณว่าเป็น puppy love”

“พ่อแม่ หรือคนที่บ้านรู้หรือเปล่านั้นมีแฟน” เธอสายศีระะปฏิเสธว่าไม่ได้บอก

ผู้ศึกษาถามเธอว่า “แล้วคบหากันเป็นแฟนลึกซึ้งแค่ไหน”

เธอก็บอกว่า “คบกันไม่นานประมาณ 3 เดือนเขาก็ขอมีอะไรด้วย ซึ่งเขาก็เล่าให้ฟังว่า กับแฟนเก่าเขา เขาก็มี แต่เราไม่ให้ คือเราคิดว่าเรายังเด็กอยู่ไม่สมควร”

ผู้ศึกษาแสดงความเห็นว่า “ก็ดีแล้ว แล้วผู้ชายเขาว่าอย่างไรบ้าง”

“พอไม่ให้เขาก็มีโกรธนะ ถามเราว่าทำไมละ ไม่รักเขาเหรอ แล้วเขาจะมั่นใจได้ยังไงว่า เราจะไม่มีคนอื่น เพราะเขาไม่ได้อยู่กับเรา 24 ชั่วโมง เขาก็โน้มน้าวมากเลยเราก็ไม่ยอม เขาก็เลย ขอแค่ช่วงบน”

ในท้ายที่สุด เธอบอกว่าคบกันประมาณหนึ่งเทอมผู้ชายก็กลับไปคืนดีกับแฟนเก่าของเขา โดยให้เหตุผลกับเธอว่า “เขาไปเที่ยวกับเพื่อนแล้วไปเจอแฟนเก่า เขาก็ไปมีอะไรกันก็เลยกลับไปคบกัน

เขาก็ขอโทษ” สิ่งทีพิงคก็กล่าวลอยๆ กับผู้ศึกษาก็คือ ก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่า “ทำไม sex มันถึงสำคัญมากนักรหรือ”

จากนั้นเธอก็เล่าถึงแฟนคนที่สองว่า “ต่อมาอีก 3 เดือนก็มีคนใหม่ คนนี้อายุน้อยกว่าเรา 2 ปี รู้จักกันเพราะเพื่อนแนะนำ คนนี้เรามีอะไรกับเขาเป็นคนแรก เพราะรู้สึกว่าเขารักเราที่บ้านอยู่ไกลกันมาก แต่ถ้าว่างก็จะมาหาตลอด แล้วก็โทรคุยกันทุกคืน” แม้จะรู้สึกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่สำหรับชีวิตในวัยเรียนขณะนั้น ก็ทำให้ผู้ศึกษาสนใจอยากจะทำอะไรไปมีอะไรกันที่ไหน แล้วป้องกันหรือคุมกำเนิดกันยังไง

“โรงแรม ผู้ชายพาไป ตอนแรกเขาบอกว่าอยากกอด อยากนอนกอดกัน แต่พอไปจริงๆ มันไม่ใช่แค่งอด แต่เราก็ไม่ได้ชัดเจนปล่อยเลยตามเลย ครั้งนั้นเขาก็ให้เรากินยาคุมฉุกเฉิน แพ้มากเลย แต่จากนั้นก็กินยาคุมแบบเป็นแผงดีกว่า”

เธอคบกับเขาได้สักพักฝ่ายชายก็มาขอเลิกโดยบอกกับเธว่า “เขาไม่ได้รักเรา เขาขอเลิก เขากลัวเราจะเสียใจมากกว่าถ้าคบกันต่อไป” ซึ่งเธอก็ตั้งข้อสันนิษฐานว่า “ไม่รู้ว่าจะอย่างไรเขาเรียกหลอกพันหรือเปล่า”

แฟนคนที่สามดูจะคบกันจริงจังมากที่สุด ซึ่งเธอก็บอกว่า “กับคนนี้คบนานที่สุดประมาณ 4-5 ปีได้ และเปิดเผยกับคนทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะเพื่อนที่รู้อย่างเดียว พ่อแม่ก็รู้เพราะคบกันนาน”

พิงคก็เจอกับแฟนคนนี้ทาง internet ซึ่งเธอบอกเหตุผลกับผู้ศึกษาว่าที่เลือกคุยกับเขาเพราะเขาชื่อเหมือนกับแฟนคนที่เพิ่งเลิกกันไป “ความรู้สึกเรตอนนั้นคือมัน hurt ใจ เราต้องการคนมาทดแทน แล้วเขาก็ชื่อเดียวกัน” เธอบอกว่าคุยกันทาง internet เพียงครั้งเดียว แล้วก็โทรคุยกันประมาณ 5 วันแล้วก็นัดเจอกัน ซึ่งบ้านของเธอและเขาอยู่ใกล้กันนิดเดียว เธอคบเขาเป็นเพื่อนสักพักแล้วก็คบกันเป็นแฟน ผู้ศึกษาถามเธอถึงเหตุผลที่ตัดสินใจคบกับเขา

“รู้สึกว่าเขาดีนะ เทคแคร์ดี เขาอายุน้อยกว่าเรา 3 ปี เขาก็คิดจริงจังกับเรานะ เพราะต่างคนก็ต่างรู้จักบ้าน และคนในครอบครัวของกันและกัน คบกันได้ 3 เดือนก็มีอะไรกัน เพราะเรารู้สึกว่าคนแรกเราผ่านมาแล้วคนต่อมาก็เป็นเรื่องธรรมดา”

“ปัญหา หรืออุปสรรคเกิดขึ้นตรงไหน”

แวตตาของเธอดูเศร้าๆ เมื่อพูดถึงว่า “นิสัยเขาที่เป็นคนเอาแต่ใจตัวเองมาก แล้วเขาก็ยอมตามใจเราทุกอย่างจนมากเกินไป เหมือนว่าจริงๆ แล้วเขาไม่ได้เป็นแบบนี้” ผู้ศึกษาเข้าใจในทันทีว่าปัญหาที่เธอเจอคือ เขาตามใจเธอจนเสียนิสัยไปแล้ว และเขาเริ่มที่จะไม่ยอมเธอเหมือนเดิม อาจเป็นเพราะมันมากเกินไป หรือมันนานเกินไปก็แล้วแต่ ซึ่งเธอก็จะเข้าใจในนิสัยของตัวเองดี

“คือเราเองก็เป็นลูกคนเล็ก พ่อแม่ก็ตามใจมาก เราอาจจะรู้สึกจุกจิกมากไปจนเขารำคาญ ซึ่งเขาก็บอกว่า ไม่รู้เขาจะทนเราได้ที่ไหนนะ ตอนแรกเขามีเราคนเดียว แล้วเราก็แบบจนทุกอย่าง เขาคงเบื่อ เขาก็เริ่มไปเจอผู้หญิงคนอื่นที่ยอมเขาทุกอย่าง คือไม่เหมือนเราเลย เขาก็มาบอกเราว่า ผู้หญิงคนนั้นนะเขาดี ทำไมเขาจะต้องให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายนำด้วยหละ เขาอยากได้คนที่ตามเขา”

ผู้ศึกษาพยายามทำความเข้าใจถึงสิ่งที่สังคมปลูกฝังให้กับฝ่ายชายนั่นคือ ความเป็นผู้นำ ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่สังคมปลูกฝังให้กับฝ่ายหญิงคือ ความเป็นเจ้าอารมณ์

นำไปสู่คำถามที่ว่า “เมื่อทะเลาะกันบ่อยๆ งอนกันบ่อยๆ มีลงไม้ลงมือทำร้ายกันไหม”

“มีบ้าง เราก็ทำร้ายเขาเหมือนกัน เขาเป็นคนไม่โหดร้ายเขาก็เหมือนกัน เวลาทะเลาะกัน ก็เลยมักจะตีกัน อย่างเรื่องหนึ่งหวง เวลาเราร้องไห้ก็จะโวยวาย เสียงดัง เขาก็ตีเราแบบห้ามไม่ให้ เราเสียงดังมากกว่า”

ความสัมพันธ์ของทั้งคู่จบลงเพราะผู้หญิงคนนั้นใส่ร้ายเธอว่า เธอเอาผู้ชายไปว่าเสียๆ หายๆ ให้ผู้หญิงคนนั้นฟัง ซึ่งฟังคืก็บอกกับผู้ศึกษาว่า “ถึงเราจะอธิบายให้เขาฟังเขาก็ไม่เชื่อ เพราะใจเขาก็ไปอยู่กับผู้หญิงคนนั้นเยอะแล้ว เราเองก็ร้ายกับเขามากมั่ง”

และสำหรับแฟนคนสุดท้ายเธอเริ่มต้นว่า “คนนี้อายุเท่ากัน” ทำให้ผู้ศึกษาถูกคิดขึ้นมาได้ว่า ทุกครั้งที่เธอเล่าถึงแฟนแต่ละคนก็จะบอกว่าแต่ละคนอายุต่างจากเธอเท่าไร ซึ่งเธอก็อธิบายให้ฟังว่า “สาเหตุที่คบคนอายุน้อยกว่าเพราะกับแฟนคนแรกเขาอายุมากกว่าเรา เราจะไม่ยอมให้เขาไปไหนเลย ถ้าไปเขาจะโกรธแบบทะเลาะกันเลยนะ เลิกเรียนปั๊บต้องกลับบ้านเลยนอกจากจะอยู่กับเขา พอถึงบ้านก็ต้องโทรบอก คิดว่าอายุมันเป็นสาเหตุ แต่ก็อาจจะมึนด้วยแหละ ก็คิดว่าทำไมเราต้องรายงานตลอดด้วยหละมันไร้สาระ” ผู้ศึกษาค่อนข้างมั่นใจว่าอายุที่มากกว่าไม่น่าจะใช่สาเหตุแห่งการควบคุมผู้หญิง และก็นั่นใจว่าความเป็นเพศชายน่าจะเป็นเหตุผลที่เป็นไปได้มากกว่าด้วยซ้ำ

ฟังคืก็ยอมรับว่าเธอรู้อาผู้ชายคนนี้มีแฟนอยู่แล้ว “กะแย่ง เหมือนเก็บกตนะ ต้องการเอาชนะเพราะโดนแย่งไป ก็เริ่มจากโทรคุยกันก่อน พยายามให้เขามาหาเราทุกวันถ้าเขาไม่มาเราก็ไปหาเขา เพื่อเขาจะได้ไม่มีเวลาไปเจอกับแฟนเขาเป็นระยะเวลา 2 เดือนเขาก็เลิกกับแฟนเขาไป”

ผู้ศึกษาถามเธอว่า “กับคนนี้คบกันเปิดเผยแค่ไหน”

“เขาก็พาไปที่บ้านเขา พ่อแม่เขาก็ชอบเรา ส่วนเราก็เคยพาเขาไปงานศพแม่ แต่ไม่แนะนำว่าเป็นใคร เขาก็น้อยใจเราว่าทำไมเราไม่แนะนำให้เขารู้จักคนที่บ้านในเมื่อเขาคิดจะจริงจัง เขาก็บอกว่าเพราะเขายังไม่พร้อม หมายถึงเขายังไม่มีอะไรเป็นของตัวเองเลย” ข้อจำกัดของเธอทำให้ผู้ศึกษาต้องย้อนถามเธอว่าคูรักรของเธอประกอบอาชีพอะไร

“พ่อแม่เขาเป็นเจ้าของสวนขายต้นไม้แล้วก็ขายส่งที่จตุจักรมีร้านอยู่ที่นั่น เขาอาจคิดว่าเขาเป็นเจ้าของสวนเองก็เลยทำตัวเหลวไหลไม่รับผิดชอบ เขาเลิกงานกินเหล้าเมาทุกวัน ตื่นขึ้นมาบางวันก็ไม่ทำงานเนื่องจากแฮงค์” และด้วยความที่เป็นคนดื่มเหล้านี้เองที่ทำให้ครั้งหนึ่งทั้งเธอและเขาเกือบเอาชีวิตไปทิ้ง “ครั้งหนึ่งเขาเมาก็ขี่มอเตอร์ไซด์ซ้อนเรามาแล้วรถคว่ำ” ซึ่งวันนั้นเธอก็เจ็บหนักพอสมควร เล็บเท้าเปิด เป็นแผลยาวตลอดจากหลังถึงเท้า เมื่อไปทำแผลที่โรงพยาบาลแล้ว เธอก็กลับมาค้างคืนที่บ้านของเขา ซึ่งเธอก็เล่าว่า “คืนนั้นเขาก็ยังขอมืออะไรด้วย เราก็รักเขาก็ยอมเขา” เธอหัวเราะแล้วย้อนถามผู้ศึกษาว่า “เป็นยังไงอย่างนี้ถือว่ากระทำรุนแรงหรือเปล่า” ผู้ศึกษาก็ตอบเธอว่า “เจ็บตัวขนาดนั้นไม่น่าจะยอมเลย แล้วทุกวันนี้เป็นยังไงล่ะ”

เธอยิ้มแล้วก็ตอบว่า “เราก็เลิกกับเขา คือตอนแรกเรารู้สึกว่าเรารักเขาจนแต่คบไปแล้วมันไม่ใช่ แล้วเขาก็ไม่เอาไหนบอกเราว่าจะปรับปรุงตัวแต่เขาก็ทำไม่ได้ เราให้เวลาเขาเดือนหนึ่งก็แล้วสองเดือนก็แล้ว พอเราว่าเขาก็เฉื่อย มาคิดดูอีกที่เราแค่ต้องการคนที่จะมาแทนที่คนเดิม ซึ่งมันแทนที่ได้แต่ไม่สามารถแทนใจได้” การตัดสินใจที่จะคบใคร หรือเลิกกับใครนั้นเธอตัดสินใจด้วยตนเองซึ่งเธอบอกอย่างมั่นใจว่า “เพื่อนก็แนะนำไม่ได้เพราะไม่เชื่อใคร เชื่อตัวเอง”

ในท้ายที่สุดผู้ศึกษาจึงถามเธอว่า “คาดหวังว่าคู่รักของเธอควรจะเป็นอย่างไร”

“อยากได้คนที่เข้าใจเราอย่างแรกเลย ในตัวตนที่เราเป็น คือเป็นคนเอาแต่ใจ อีกอย่างเดี๋ยวนี้รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น อยากจะเริ่มคบกันจากความเป็นเพื่อนก่อนที่จะเป็นแฟน เพราะอย่างที่เป็นแฟนกับใคร เราจะไม่แสดงตัวตนที่แท้จริงออกมา แล้วเขาก็ไม่แสดงตัวตนที่เขาเป็นจริงๆ เหมือนกัน”

ในงานของเปี่ยมสุข เมนะเศวต (ELLE, เล่มที่119, กันยายน 2547, น.164) มองว่าวัฒนธรรมการกดขี่เพศหญิงและกดขี่ผู้ไร้สิทธิไร้เสียงในสังคมไทยได้สร้างบรรทัดฐานเรื่องของการนิยามความเป็นหญิงดีและหญิงเลวไว้แล้ว และบรรทัดฐานนี้ก็ใช้อำนาจให้เกิดสัญลักษณ์ทางเซ็กส์หรือความเป็นหญิงเลวนั้นเอง สิ่งนี้ยังกระตุ้น และดำรงความเป็นมือถือสากปากถือศีลของผู้ชายส่วนใหญ่ที่ปากก็บอกว่ารับได้กับความเท่าเทียมของหญิงและชาย แต่ในใจลึกๆ และการแสดงออกทางความคิดก็ยังแบ่งแยกหญิงดีและหญิงเลวแหลก ผู้ศึกษาเชื่อว่าหลายๆ คนที่ได้อ่านเรื่องราวของเธออาจมองว่าพื้นฐานของเธอคือ เด็กสาวใจแตก มี sex ในวัยเรียนกับผู้ชายหลายคน แต่สิ่งที่คุณศึกษาอยากจะทำก็คือ เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติแต่ถูกปกปิดกันในสังคม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดมีตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดู ความเอาใจใส่ ความใกล้ชิดของคนในครอบครัว อย่างที่ฟังคิ๊ก็บอกกับผู้ศึกษาว่า “ก็บอกที่บ้านว่านอนบ้านเพื่อน เขาก็ไม่ทำอะไร”

นอกจากนี้สภาพแวดล้อม เช่น เพื่อน สภาพชุมชนที่อยู่อาศัย รวมทั้งสื่อต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่เร้าต่อความรู้สึกอยากรู้ อยากลองของวัยรุ่นทั้งสิ้น เพียงแค่เขาไปเชื่อ ไปฟัง หรือปฏิบัติ ตามแบบอย่างที่ผิดๆ และทั้งนี้ก็เป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และความโลภของ นายทุนเจ้าของกิจการสถานบันเทิง หรือโรงแรมต่างๆ ที่ไม่ช่วยเหลืือร่วมมือกันปกป้องเยาวชน ของชาติ ในเมื่อสิ่งที่ไม่ใช่การกีดกันสิทธิเสรีภาพ ไม่ใช่การส่งเสริมการลักลอบมี sex ในที่สาธารณะ หรือพงหญ้า แต่ต้องการบอกให้เขารู้ว่า สังคมไทยไม่สนับสนุนการมี sex ก่อนวัยอันควร ซึ่งในที่สุด การผูกมัดคนรักด้วยการยอมมอบกายถวายตัวหวังว่าเขาจะอยู่กับเราตลอดไป ก็เป็นเพียง ความคิดของผู้หญิงที่ถูกสอนว่า พรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตลูกผู้หญิงที่ต้องรักษาไว้ให้กับ ชายเพียงคนเดียว คือคนที่อยู่ร่วมกับเราตลอดไป แต่สำหรับผู้ชายคุณค่าของมันคือการทำให้อายุหญิง กลายเป็นหมูนอวัย

กว่าจะรู้เดียงสา

ในการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องส่วนตัว เป็นความยากลำบากมากที่จะสร้างความไว้วางใจให้พวกเขาถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้นให้กับบุคคลที่พวกเขาไม่รู้จัก หรือไม่คุ้นเคย ผู้ศึกษาจึงจำได้ตั้งแต่วันที่มิโทรศัพท์เข้ามาถึงผู้ศึกษาแล้วถามว่า “ยังต้องการคนให้ สัมภาษณ์อีกหรือเปล่า” เราคุยกันอยู่ประมาณ 15 นาที เพื่อตกลงกันในเรื่องของประเด็นคำถาม และสถานที่นัดหมาย ผู้ศึกษาจำได้ว่า เธอตอบอนุญาตให้สัมภาษณ์ในแบบสอบถาม แต่ในครั้งแรก ที่ผู้ศึกษาติดต่อไปหาเธอ เธอตอบว่าให้ผู้ศึกษาลองไปหาคนอื่นดูก่อน เพราะเรื่องของเธอไม่น่าจะให้ได้ ผู้ศึกษาบอกกับเธอว่า ประสบการณ์ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เรื่องราวของคนคนหนึ่งเป็นมุมมองใหม่ที่ น่าสนใจสำหรับคนอื่นเสมอ และวันนี้เธอได้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์นั้นแล้ว

กัลยาเป็นผู้หญิงตัวเล็กๆ ค่อนข้างผอมบาง แต่มีใบหน้าอิม และยิ้มง่าย เมื่อเราเริ่ม พุดคุยกันถึงครอบครัว “เราเป็นลูกคนเดียว พ่อแม่เลิกกัน เราก็อยู่กับย่าและอาอีก 2 คนซึ่งไม่ได้ แต่งงานทั้งคู่ ตั้งแต่เด็กๆ ที่บ้านก็เลี้ยงตามใจ อยากได้อะไรก็ได้ งานบ้านอะไรก็ไม่ต้องทำ เรียน อย่างเดียว” กัลยาบอกกับผู้ศึกษาว่าเขาไม่เคยรู้สึกในชีวิตต้องมีพ่อแม่ “เพราะเขาก็ไม่เคยสนใจ หรือสงสัยอะไร ไม่เคยถามไถ่อะไรเราเลย ก็เหมือนเขาก็แค่ชื่อพ่อ ชื่อแม่เท่านั้นเอง”

ผู้ศึกษาสันนิษฐานว่าคงเป็นเพราะพ่อแม่ไม่ได้อยู่ดูแลใกล้ชิด หรือไม่ได้เลี้ยงดู ความ ผูกพันจึงหายไป

สีหน้าท่าทาง และน้ำเสียงของกัลยาดูมีความสุขมากเมื่อผู้ศึกษาถามถึงคนรักของเธอ

“เจอกันที่มหาวิทยาลัย เขาเป็นรุ่นพี่ปี 3 เราเรียนปี 2 ความจริงเราก็ไม่ได้ชอบเขาหรอก เขาก็ไม่ได้ชอบเรา แต่เป็นเพราะเราไม่มีใคร แล้วเรารู้ว่าเขาไม่เคยมีแฟน ก็เลยโทรไปคุยกับเขา

ทุกวัน ก็พูดกับเขาหวานๆ เพราะเราไม่ใช่คนสวย ในที่สุดเขาก็ใจอ่อน” ในตอนที่ผู้ศึกษาฟัง เธอเล่าก็รู้สึกสับสนว่า คนเราถ้าไม่ได้รู้สึกประทับใจ หรือชอบพออะไรในตัวเขา จะโทรไปจีบเขาทำไม แล้วก็นึกได้ว่าความน่าจะเป็นอาจมาจากกระแสนิยมการมีแฟนตามแฟชั่น แต่เขาทั้งคู่ก็คบกันยาวนานถึงปัจจุบันก็ประมาณ 8 ปี

“คบกันยาวนานขนาดนี้แสดงว่าเข้ากับที่บ้านเขาได้ดีใช่ไหม”

“เราไม่ค่อยได้ไปคลุกคลีกับที่บ้านเขา แต่ที่เคยไป ที่บ้านเขาก็รับรู้ว่าเป็นแฟนเพราะมีผู้หญิงโทรไปหาเขาแค่คนเดียว ส่วนเขามาบ้านเราตลอด ที่บ้านเราก็รับรู้แล้วก็เข้ากันได้ดี”

เมื่อผู้ศึกษาถามว่า “มีปากเสียงทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยไหม มีการทำร้ายกันหรือเปล่า” คำตอบที่ได้รับคือฝ่ายหญิงมาแรงกว่า เพราะเวลาที่มีปากเสียงทะเลาะกันเธอมักจะเป็นฝ่ายที่พูดจาไม่ดีกับเขา “ทะเลาะกันก็ชอบด่าเขา ประมาณว่ามึงจะเอาอย่างไร แต่เขาไม่เคยด่า”

อย่างไรก็ตาม จะมีผู้ชายสักกี่คนยอมเป็นลูกไก่ในกำมือ ในเมื่อเราถูกทำให้เชื่อ และยอมรับว่าธรรมชาติของผู้ชายมันต้องเป็นนักล่า “เขาเคยนอกใจเราครั้งหนึ่ง ตอนที่คบกันเข้าปีที่ 7 อาดอร์เลข 7 อย่างที่เขาว่ากันหรือเปล่าไม่รู้ละ” ผู้ศึกษามองว่ามันเป็นความพอเหมาะพอดีของเวลา เพราะเป็นช่วงที่เธออยู่อยู่กับงาน มีเวลาให้เขาน้อยลง อาชีพที่เขาเป็นก็ทำให้เขาพบปะผู้คนตลอด และในขณะนั้น ก็มีพนักงานโรงแรมมาชอบพอ โทรมาคุยกับเขาตลอด ซึ่งเธอบอกกับผู้ศึกษาว่า “แรกๆ ที่เขาเปลี่ยนก็คือไม่คุยกับเราเหมือนเดิม โทรไปหา ก็ เออ...เออแค่นี้ก่อนนะ ตอนหลังก็ไม่รับสายเลย” เธอบอกว่าบางครั้งก็ดูเขาจะพยายามคุยกับเธอให้เหมือนเดิมแต่มันไม่ได้ ผู้ศึกษาเชื่อว่าคงเนื่องจากใจเขาไม่เหมือนเดิมแล้ว

เธอเล่าให้ฟังต่อไปอีกว่า “แม่เขาเล่าให้เราฟังว่า ตอนแรกเขาไม่รับสายผู้หญิงคนที่โทรมา แต่ผู้หญิงเขาดี๊ อจนมาช่วงหลังๆ ผู้หญิงเขาไม่ได้โทรมาหาแล้ว กลับเป็นเขาที่โทรไปหาเอง”

เธอบอกกับผู้ศึกษาว่าตอนนั้นเธอสับสนมาก เลยตัดสินใจไปหาแม่ของฝ่ายชายที่บ้าน โทรขอเบอร์โรงแรมที่ผู้หญิงคนนั้นทำงานอยู่จากเพื่อนไกดส์ของเขา “เราโทรไปหาผู้หญิงคนนั้น แต่เขาไม่อยู่ เพื่อนที่ทำงานเขาก็ให้เบอร์มือถือมา เราก็โทรไปเลย ถามผู้หญิงคนนั้นว่าทำไมทำแบบนี้ รู้ไหมว่าเรามีแฟนแล้ว ทำไมต้องมายุ่งด้วย ทำให้ครอบครัวเราเดือดร้อนวุ่นวายไปหมด ฝ่ายผู้หญิงเขาก็บอกว่า ไปบอกคนของตัวเองสิ หนูไม่ได้บอกให้เขามา เขามาเองไล่ก็ไม่ยอมกลับมา”

เหตุการณ์ครั้งนี้ไม่ได้ส่งผลเฉพาะกับเขาและเธอเท่านั้น แต่ทุกคนในครอบครัววุ่นวายไปหมด เป็นทุกข์กันทุกคน เธอยืนยันที่จะรอเขากลับมาอธิบาย “พอเขากลับมาที่บ้าน แม่เขาก็ถามเขาว่าทำอะไรชั่วตัววีเปล่า เขาก็บอกว่าเขาไม่ชอบเรา เขาเกลียดเรา หาวว่าเรานิสัยไม่ดีชอบตีชอบตบเวลาทะเลาะกัน พูดอะไรไม่เคยรู้เรื่อง เอาแต่ใจตัวเอง เราอึ้งมากเลย ก็พูดกับเขาว่าจำได้ไหม

สมัยก่อนที่เคยลำบากมาด้วยกัน ต้องช่วยกันเก็บเงินไปเที่ยว เราก็ร้องไห้แต่มันก็ไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้น" เธอบอกกับผู้ศึกษาว่า ตอนนั้นเธอทำใจไม่ได้ที่จะต้องสูญเสียเขาไป และเธอยอมรับว่าเธอคิดจะฆ่าตัวตายหลายหน

"เราารู้สึกสูญเสีย เขาดีกับเรามาตลอดไม่เคยว่าเรา ไม่เคยมีเรื่องผู้หญิง แล้วก็ไม่เคยเป็นคนไม่ดี พอมาเกิดเรื่องเหมือนเขาเกลียดเราไปเลย ค่าเราด้วย ผลักหัวเราตอนเราเข้าไปกอดเขา ขอร้องเขาว่าอย่าทิ้งนะ ขอโทษ ไม่เป็นไรรับได้ เป็นยังไงก็รับได้ เขาก็ผลักเราไปติดข้างฝาบ้านเลย เราก็เอาหัวโขกพื้นเพื่อเรียกร้องความสนใจ แต่เขาก็ไม่สนใจ เหมือนอยากโขกก็โขกไป"

แม้ว่าการเลิกกันครั้งนั้นจะไม่ใช่อารจากลาอย่างถาวร เป็นเพียงช่วงระยะเวลา 3 เดือน แล้วฝ่ายชายก็โทรกลับมาหาเธอ โดยให้เหตุผลกับเธอว่าเขาโดนขง แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นก็จะเป็นบทเรียนที่สอนให้กัลยาณิดคิดว่า ชีวิตของเธอมีค่าเกินกว่าจะมาตายเพราะเรื่องแบบนี้ ซึ่งเธอก็บอกว่า "ถึงกลับมาดีกันเหมือนเดิม แต่เราก็มีความระแวงในใจตลอดเวลาเพราะเราไม่เชื่อหรือทราบดีว่าเราโดนขง แต่ ณ วันนี้เราก็ทำใจได้ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น มันเหมือนเจอมาแล้ว ซึ่งตั้งแต่เกิดปัญหา จนเขากลับมาเหมือนเดิมเขาก็ไม่เคยขอโทษเราเลย"

เมื่อเรื่องราวจบลงอย่างมีความสุขแล้ว ผู้ศึกษาจึงเปลี่ยนประเด็นคำถามไปที่เรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก เธอนิ่งเงียบไปนาน มีเพียงรอยยิ้มเจื่อนๆ บ่งบอกให้รู้ว่าเธอเริ่มรู้สึกไม่มั่นใจที่จะเล่า ผู้ศึกษาจึงพักเรื่องของเธอไว้ก่อน แล้วเล่าให้เธอฟังถึงกรณีศึกษาอื่นที่ได้ไปเก็บข้อมูลมาว่า พวกเขา มีประสบการณ์ในเรื่องนี้กันอย่างไบบ้าง ซึ่งก็ได้ผล เธอเริ่มเล่าให้ฟังว่า "เราอาจจะเป็นคนไม่ดีนะ ตอนเราเริ่มคบกับเขาเรารู้ว่าเขาไม่มีใคร ไม่เคยมีแฟน ไม่เป็นอะไรเลย เหมือนเขาตื่นตัวในเรื่องนี้มาก เพราะเขาไม่เคยเจอ เราก็พยายามรบกวนเขา" เธอหัวเราะกับอาการงุนงงของผู้ศึกษา ก่อนจะเล่าต่อว่า "คือคบเขาได้ 3 อาทิตย์ เขาก็รบกวนเราเลย ไม่รู้สินะคือเรารู้สึกว่าเขาเป็นคนดี มันก็เหมือนความรักด้วย"

และในขณะที่ผู้ศึกษากำลังก้มหน้าดูสมุดที่จดประเด็นคำถาม กัลยาณิดพูดว่า "ก่อนที่เราจะมีอะไรกับเขา เราบอกเขาว่าเราเคยทำแท้งมาก่อน แม้เขาจะบอกว่ารับได้ แต่เรารู้ว่ามันกลายเป็นแผลในใจของเขา เขาก็เลยต้องรบกวนเรา" ผู้ศึกษารู้สึกตกใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับเธอ และรู้สึกขอบคุณที่เธอยินดีจะเล่าให้ฟังด้วย

"ตอนนั้นอยู่ ม.5 ติดเพื่อนแล้วก็เกเรมาก หนีโรงเรียนไปเที่ยว ก็ไปรู้จักกับผู้ชายคนหนึ่ง เขาก็พาไปเที่ยวที่นั่นที่นี้ ไม่เคยบอกให้ที่บ้านรู้เลยเพราะการไปยุ่งกับผู้ชายเป็นเรื่องใหญ่มาก จำได้ว่ารู้จักกันได้ประมาณ 2 อาทิตย์เขาก็พาเราไปพาร์ตี้ของเพื่อนเขา แล้วเขาก็ชื่นใจ เราตกใจมาก ไม่ได้มีอารมณ์ร่วมเลยนะ ต่อสู้กับเขาจนแข่งเขาเขียวไปหมด แต่ก็สู้กำลังเขาไม่ไหว จากนั้นเขาก็

พามาส่งบ้าน เราก็ไม่รู้จะทำยังไงต่อไป แล้วก็ไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น จากนั้นประมาณ 1 เดือน เราก็รู้สึกว่ประจำเดือนมันขาด เริ่มมีอาการจะอ้วกจะเป็นลม พอนานๆ เข้าประมาณ 3 เดือนก็ รู้สึกว่าท้องเรามันผิดปกติมีก้อนๆ อะไรไม่รู้ ประจำเดือนก็ไม่มา ตอนนั้นก็เไม่กล้าบอกใคร เพราะที่บ้านก็ไม่เคยมีใครพูดเรื่องพวกนี้ เลยตัดสินใจซื้อที่ตรวจการตั้งครรภ์มาตรวจก็เลยรู้ว่าตัวเองท้อง ก็เลือกโทรไปหาป้า เพราะคิดว่าเรามีครอบครัวคงไม่รู้ลึอกอะไรกับเรื่องแบบนี้ แต่กลายเป็นว่าเรา ทำให้ทุกคนผิดหวังกันหมด ลุงเสียใจมาก อาผู้ชายก็โมโหมากด่าว่าเราตลอด แต่อาผู้หญิงเขา สงสารเรามากเขาเชื่อว่าเราโดนหลอก อากัโทรไปบอกพ่อ”

ผู้ศึกษาถามกลับว่า “แล้วผู้ชายคนที่เขาข่มขืนเราละ เขารู้หรือเปล่า เขารับผิดชอบไหม”

“ทุกคนก็ไปบ้านผู้ชายคนนั้น บ้านที่เขาอยู่คล้ายๆ กับบ้านตามชุมชนแออัด แต่ตัวเขา ไม่อยู่บ้าน คิดว่าน่าจะหลบมากกว่า ก็ไปคุยกับพ่อแม่เขา เขาก็ว่าเราไปหาลูกเขาเองจะให้ช่วยยังไง ในท้องไซ้ของลูกเขาหรือเปล่านั้นไม่รู้ แล้วลูกเขาก็มีครอบครัวแล้วด้วย พ่อก็เลยตัดสินใจพาเราไป ปรึกษาที่คลินิกวางแผนครอบครัว เขาก็บอกว่าท้องมันใหญ่แล้วทำอะไรไม่ได้หรอก แต่เขาก็แนะนำ โรงพยาบาลให้แห่งหนึ่ง ซึ่งที่นั่นเขาก็ทำแท้งให้”

เราพูดคุยถึงวิธีการทำแท้ง ซึ่งผู้ชายยอมรับว่าน่ากลัวมาก แต่ก็ไม่น่ากลัวเท่าจำนวน ผู้หญิงที่เข้าไปทำแท้งซึ่งมากจนเตียงนอนไม่พอต้องปูผ่านอนกับพื้น และอายุของผู้หญิงที่ทำแท้ง กลายยืนยันว่า “เป็นเด็กวัยรุ่นเสียส่วนใหญ่”

แต่อย่างไรก็ตาม หลังเหตุการณ์ที่เลวร้ายครั้งนี้ เราได้กลายคนใหม่ที่ตั้งปณิธานกับตัวเองว่า จะไม่ทำอะไรที่ไม่ดีอีก เธอทำบุญไหว้พระตลอด จนกระทั่งมาเจอแฟนคนปัจจุบันเธอก็เชื่อว่าพระ สงเขามาให้เธอ ซึ่งในท้ายที่สุดเธอบอกกับผู้ศึกษาว่า “เราก็คิดว่าถ้าไม่มีเรื่องเพศสัมพันธ์มันก็จะ เป็นเรื่องยากเหมือนกันที่จะคบกันได้ยาว แต่ที่สำคัญที่สุดเราว่าคือ ศาสนา เพราะการมีเพศสัมพันธ์ พอนานๆ มันก็เบื่อ แต่เราสองคนชีวิตจะวนเวียนอยู่กับศาสนา คือถ้าว่างก็จะไปปฏิบัติธรรม ไปทำบุญ ซึ่งทำให้ทั้งเราและเขาเป็นคนดี มีศานากล่อมเกล่าจิตใจ และมีหลักคำสอนที่สอนให้คนในครอบครัว รักใคร่ปรองดองกัน”

เราต้องยอมรับว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวเป็นอันดับ 1 ซึ่งเชื่อกันว่า คนเราจะเติบโตขึ้นมาเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูของครอบครัว ดังนั้นการมีพื้นฐาน ครอบครัวที่ดีก็น่าจะช่วยผลักดันคนในครอบครัวเข้าสู่สังคมที่ดีด้วย แต่สำหรับภรรยาเธอเกิด และเติบโตท่ามกลางญาติพี่น้อง เนื่องจากพ่อแม่แยกทางกัน โดยไม่เคยมาสนใจใยดีเธอ แม้เธอจะ บอกว่า “ชีวิตของเธอไม่จำเป็นต้องมีพ่อแม่เธอก็มีความสุข” มันก็สะท้อนถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับ จิตใจของเธอ แม้แต่การเลี้ยงดูแบบตามใจแต่ไม่ได้เข้าใจ และการห้าม หรือปิดกั้นไม่ให้คบหากับ

เพศตรงข้ามสำหรับวัยนี้ยังทำให้อยากรู้ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ดึงเธอเข้าสู่การตกเป็นเหยื่อของบรรดาเสือ สิง กระทิง แรดที่เข้ามารื้อหลอกโดยใช้ความรักเป็นหลุมพราง เพราะความต้องการลึกๆ ที่ซ่อนอยู่ในใจของเธอก็คือความรัก ความเข้าใจ และการเอาใจใส่

การมีแฟนในวัยเรียน เป็นกระแสแฟชั่นที่สร้างปัญหาให้กับสังคมไม่น้อย เนื่องจากความอยากรู้ อยากลอง การถูกลอก ถูกข่มขืน การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือแม้แต่การขาดศีลธรรมจริยธรรมผลที่ตามมาไม่ว่าจะเป็นการตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม การทำแท้ง การติดเอดส์หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กลายเป็นปัญหาสังคมที่คนในสังคมต่างปฏิเสธความรับผิดชอบ คือร่วมวิพากษ์วิจารณ์เพราะเป็นเรื่องของคนอื่น และในที่สุด ผู้แบกรับภาระที่หนักที่สุดก็คือผู้หญิง โดยเฉพาะปัญหาการตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม จากงานของนิรมล พฤตมาธ (2536, น. 154) พบว่า การทำแท้งไม่ว่าจะถูกกฎหมาย ในทุกเรื่องหรือผิดกฎหมาย ผู้หญิงคือผู้ที่เดือดร้อนในทุกเรื่อง ต้องเจ็บป่วยทั้งกายใจ เสียทั้งเงินและเวลา เสี่ยงต่อการติดเชื้อและความตาย ถูกประณามว่าล่าช้าอนาถ ผิดศีลธรรมว่าเป็นบาปฆ่าชีวิต ถูกไล่ออกจากบ้านและโรงเรียนสถานศึกษา ถูกลงโทษไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และความเชื่อมั่นในความเป็นมนุษย์ของตัวเอง ถูกสั่นคลอน กระแทกกระเทือนหมด ส่วนเพศชายซึ่งเป็นพ่อของ “เชื้อชีวิต” เป็นคนรักหรือเป็นคู่กรณีให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ต้องเผชิญกับปัญหาอะไรบ้าง

ผู้ศึกษาอยากเห็นชะตากรรมพวกนี้ถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย แต่ก็เห็นใจฝ่ายหญิง และครอบครัวของเธอ เพราะกระบวนการยุติธรรมไทยเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน และขาดความเห็นอกเห็นใจในประเด็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ต่อความรู้สึก แม้ในปัจจุบันเธอมีความสัมพันธ์อยู่กับผู้ชายที่เธอยืนยันว่าเขาเป็นคนดี และค้นพบว่า ศาสนา และหลักคำสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยประคับประคองชีวิตคู่ของเธอ ทำให้ผู้ศึกษามีความคิดว่าพฤติกรรมความรุนแรงบางอย่าง โดยเฉพาะที่เกิดกับจิตใจ ไม่อาจใช้กฎหมายชี้วัดความผิดได้ เราก็น่าจะลองหันมาใช้จริยธรรมศีลธรรมเข้ามาตัดสิน และแก้ไขปัญหาเหล่านี้แทนได้

ปมด้อยในความรัก

หลายๆ ครั้งที่ผู้ศึกษาเกริ่นถามเพื่อนๆ หรือคนใกล้ชิดถึงสิ่งที่พวกเขาคาดหวังจากคู่รัก เพราะอยากจะรู้ว่า ผู้หญิงและผู้ชายมองเรื่องความรักต่างกันจริงหรือไม่ แม้คำตอบที่ได้รับอาจจะมีหลากหลาย พร้อมเหตุผลที่อธิบายกันยาวเหยียด แต่คำตอบหนึ่งที่ได้รับการยืนยันซ้ำๆ จากทั้งผู้หญิงและผู้ชายคือคำว่า “ความจริงใจ” แล้วความจริงใจนี้จะใช้อะไรเป็นตัววัด ถ้าผู้ชายคนหนึ่งหลงรักผู้หญิงสักคนอย่างหัวปักหัวปำ ฝ่าตามตื้อ ตามเอาอกเอาใจ และบอกผู้หญิงคนนั้นว่า เขามีความจริงใจต่อเธอ แต่เธอกลับตกใจกลัว แจ้งตำรวจว่าเขาทำให้เดือดร้อนรำคาญ

หรือประสงค์จะปองร้ายต่อเธอ กฎหมายเอาผิดเขาจากการกระทำที่มองเห็น ซึ่งตั้งอยู่บนความจริงใจ ที่กฎหมายมองไม่เห็น เช่นนี้แล้วจะใช่เป็นเรื่องความจริงใจจริงหรือที่ทั้งผู้หญิงและผู้ชายหลายต่อหลายคนคาดหวังจากคนรัก

พีทุมเป็นตัวอย่างของผู้ชายคนหนึ่งที่ยึดมั่นอยู่กับคำว่า “ความจริงใจ” ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก พีทุมเล่าด้วยน้ำเสียงแห่งความภาคภูมิใจถึงทุกอย่างที่หล่อหลอมขึ้นมาเป็นตัวเขา แม้ว่าเขาจะเกิดและเติบโตในครอบครัวที่ไม่ได้เท่าเทียมเหมือนกับคนอื่น แต่เขาก็ไม่เคยรู้สึกในชีวิตไร้ค่า หรือไม่มีความหมาย “ทุกอย่างดี มันโอ.เค.ทุกอย่างตามที่ควรจะเป็น เพราะว่ามันมาด้วยสภาพที่มันแทบจะได้แค่นั้น” อาชีพพนักงานขาย และการเพิ่มขึ้นของสมาชิกในครอบครัวทำให้พีทุมเลือกที่จะเดินออกจากบ้าน มาเช่าห้องพักอยู่กับเพื่อน และยกหน้าที่ในการดูแลครอบครัวให้กับพี่สาว ซึ่งพีทุมให้เหตุผลที่ฟังแล้วทำให้ผู้ศึกษารู้สึกแปลกใจกับมุมมองของเขาเมื่อผู้ศึกษาถามว่า

“พี่กลับไปที่บ้านบ่อยไหม ไม่เป็นห่วงคนที่บ้านหรือ”

“ก็กลับไปบ้าง แต่จะไม่ค้าง แม่เข้มแข็งขึ้นเยอะแล้วกับการไม่มีพี่อยู่ด้วย พี่อยากให้เป็นอย่างนั้น เพราะหลายครั้งที่เข้าไปให้เวลาอยู่ด้วยสักพัก 1-2 วัน ก็เหมือนเด็กที่ติดอะไรอย่างนั้น” พีทุมพูดด้วยน้ำเสียงเรียบๆ ว่า “แม่รักพี่มาก ไม่อยากให้แม่รักพี่มากขนาดนั้น ไม่อยากผูกพันกับใครหรืออะไร”

ผู้ศึกษาเคยมีโอกาสดูคุยกับพีทุมถึงคู่รักของเขาว่ารู้จักกันได้อย่างไร ในครั้งนั้นทราบว่าเขาทั้งคู่ทำงานที่เดียวกัน แต่ในการพูดคุยกันครั้งนี้กับคำถามเดิม พีทุมยกมือขึ้นปิดหน้าเขาเงียบไป นานก่อนจะพูดว่า “ผู้หญิงคนหนึ่ง เด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ดูชื่อๆ ใดๆ ก็บอกว่าเด็กเสีย มีเส้น พี่ส่งสารเขา และยิ่งกว่านั้นก็มีเพื่อนพี่ที่พี่รู้จักมานานจับเขา ซึ่งพี่ก็รู้ว่าเพื่อนพี่มีใครอยู่ สุดท้ายเขาร้องให้ เราได้คุยกัน” พีทุมเล่าด้วยสีหน้าที่นิ่งเฉยว่าเขาและคู่รักของเขาคุยกันทุกเรื่อง คุยกันตลอด ซึ่งส่วนใหญ่จะคุยกันทางโทรศัพท์ บางครั้งคุยกันทั้งคืนจนถึงเช้าแล้วก็ลุกไปทำงาน คุยกันต่อในรถ “เหมือนส่งเขาจนถึงที่ทำงาน ส่งเขาจนถึงบ้าน”

“บอกได้ไหมคะว่าชอบเขาเพราะอะไร”

“พี่พยายามจะไม่ชอบ พยายามจะไม่สนใจ เพราะรู้ว่าเขาคือใคร และด้วยปณิธานที่พี่ตั้งไว้กับตัวเองว่า ไม่มีวันที่จะคบกับใครที่สูงส่งกว่า พี่จะต้องไม่ชอบเขา” คำถามที่อยู่ใใจของผู้ศึกษาคือเพราะอะไร ทำไมต้องมีข้อจำกัดเช่นนั้นเกิดขึ้น คำตอบที่ผู้ศึกษาคิดไว้ในใจคือ การยอมรับทางสังคม แต่คำตอบที่พีทุมบอกคือ “มันเป็นมาแต่เด็กพี่อยู่กับความภาคภูมิใจอย่างที่มีอย่างที่เป็น ไม่ขอใคร ไม่มีเท่าใคร แต่พี่มีอะไรอย่างอื่นที่ไม่มีใครมีเท่าเรา พี่มันใจและก็เชื่ออย่างนั้น อย่างน้อยที่สุดก็เรื่องจิตใจก็ไม่มีใครมีเท่าเรา พี่ภูมิใจตรงนั้น และพี่รักตรงนั้น”

“แต่ในที่สุดก็ได้คบหากันนี่คะ” ผู้ศึกษาได้เห็นรอยยิ้มเล็กๆ ที่มุมปากของพี่หนูพร้อมกับคำบอกเล่าที่แสนจะเข้าใจยากตามแบบฉบับของเขาว่า “ถ้าเป็นคนอื่นที่ผ่านมาที่ปฏิเสธสำเร็จ แต่กับเขามันต่างออกไป ไม่มีเหตุผล ถ้ามีเหตุผลได้ก็ดี พี่คงเป็นคนที่ชอบด้วยสมองและคงปฏิเสธได้ด้วยสมอง แต่มันทำไม่ได้สมองที่ปฏิเสธแต่ใจที่ทำได้ ถ้าตอนนั้นพี่รู้ว่าชอบเขาเพราะอะไรก็คงจะดี ตอนนีพี่ก็คงจะไม่เป็นแบบนี้หรอก เพราะถึงตอนนี้พี่ก็ยังไม่มีเหตุผลเหมือนเดิม แต่ก็ไม่มีอะไร แค่นั้น”

“เกิดปัญหาอะไรขึ้นในความสัมพันธ์เธอคะ” คำตอบห้วนๆ สั้นๆ ที่ได้รับคือ

“เรื่องแรก เรื่องเดียว และเป็นเรื่องสุดท้ายจนทุกวันนี้” พี่หนูหลับตาลงนิ่งนิ่งเงิบ เหมือนตั้งใจจะเก็บกตความรู้สึกบางอย่างลงไปแล้วจึงถอนหายใจออกมา

ผู้ศึกษาเว้นระยะเวลาสักครู่ เพื่อช่วยให้สถานการณ์ผ่อนคลายขึ้น “ช่วยเล่าให้ฟังได้ไหมคะว่าพี่คาดหวังอะไรในความสัมพันธ์ครั้งนี้”

“คาดหวังอย่างที่ให้ไป อยากได้ดูแลเขา ภูมิใจที่สุดถ้าได้อยู่ตรงนั้น และดีใจที่สุดในโลก ถ้าเขามีเราคนเดียว แต่เขาไม่ใช่ทุกวินาทีที่มีคนเดียว เขาชอบพูดว่า เขาให้โอกาสกับพี่ที่ตั้งหลายครั้ง แต่เขาไม่เคยนึกถึงตัวเองเลยว่า เขาให้โอกาสตัวเองหรือเปล่า หรือเขาให้โอกาสพี่ที่เขามีใครหลายๆ คน พี่ไม่เคยให้อภัยใครซ้ำๆ ซากๆ แต่พี่ก็ต้องทะเลาะกับเขาตลอดเวลา เพราะเรื่องเดิมๆ ไม่มีเรื่องอื่น พี่ไม่เคยวินเขาในเรื่องอื่น แต่ก็ไม่เคยโกรธเลยนะ” คำตอบของพี่หนูแม้จะไม่ชัดเจนนักแต่ก็ช่วยให้เข้าใจได้ว่านอกจากพี่หนูแล้วเขาของพี่หนูยังมีคนอื่น ๆ ที่คบหาในลักษณะเช่นเดียวกับที่คบกับพี่หนูด้วย ซึ่งกลายมาเป็นสาเหตุให้เขาไม่มั่นใจว่าสิ่งที่เขายึดมั่นในเรื่องความรักแท้ ความรักที่ยิ่งใหญ่ และน่าภาคภูมิใจที่สุดนั้นมีจริงหรือเปล่า สิ่งที่เรากำลังมองหาคือความผิดพลาด แม้จะเหมือนเป็นการหาเหตุผลให้กับตัวเองแต่ก็จะช่วยให้เราเข้าใจได้ว่าเรารู้จักตัวเอง และจะยอมรับในความผิดพลาดนั้นได้หรือเปล่า และนี่เป็นประเด็นคำถามที่ผู้ศึกษาถาม

“ความผิดพลาดคงจะมีที่ทรมานตัวเอง เพราะจริงๆ แล้วคนในโลกนี้เขาอยู่กันด้วยเหตุผลทุกอย่างที่ทำมีเหตุผล แม้กระทั่งความรักก็รักด้วยเหตุผล พี่พลาดที่ยึดมั่นในตัวเอง เชื่อของตัวเอง ว่ามันต้องไม่มีเหตุผล เพราะถ้าเกิดใช้เหตุผลมันจะมาจากสมองมันไม่ได้มาจากใจ แต่มันแค่เราคนเดียวไม่ใช่ทุกคน ความรักของเรามีเงื่อนไขตลอด ต้องอย่างนั้น อย่างนี้ มันยุติธรรมหรืออายุปานนี้แล้วยังเป็นอย่างนี้” ผู้ศึกษาถามพี่หนูอีกครั้งว่าสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งทะเลาะเบาะแว้งมากที่สุดเกิดจากความหึงหวง ซึ่งได้รับการยืนยันว่าเป็นเหตุผลเดียว

“เวลาที่ทะเลาะกันเคยมีไหมที่พลาดพลังหรือควบคุมตัวเองไม่ได้แล้วเกิดการทำร้ายร่างกายกันขึ้น”

“ไม่เคยทำร้ายร่างกายกันนะ พี่ไม่เคยทำร้ายเขาและไม่เคยคิดจะทำ เขาก็ไม่เคยทำร้ายพี่ แต่เราต่างทำร้ายตัวเอง พี่ไม่ขอตอบนะเพราะไม่ภูมิใจที่จะตอบ แม้แต่เวลาวันเขาก็ไม่ได้อยากให้เราเสียใจ แต่อยากให้เราเข้าใจว่าเรารู้สึกอย่างไรที่เห็นเขาทำหรือเป็นอย่างนั้น”

ผู้ศึกษาเลียบๆ เคียงๆ ถามถึงมุมมองของพี่หนุ่มต่อการมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกก่อนการแต่งงาน ซึ่งพี่หนุ่มแสดงความเห็นว่า “ไม่ใช่เรื่องผิดถ้าคนสองคนจริงใจต่อกัน”

“แล้วพี่มีความสัมพันธ์แบบนั้นกับคู่อีกของพี่ใหม่คะ”

“อือ” การพยักหน้ารับทำให้ผู้ศึกษารู้สึกถึงการล่องละเมิดเข้าไปในเรื่องส่วนตัว และการกันตัวเองออกห่างอย่างเปิดเผยของพี่หนุ่ม ผู้ศึกษาจึงเพียงถามนำว่า “เขาเต็มใจนะคะ”

“ไม่เคยมีที่เขาบอกว่าเจ็บแล้วพี่ไม่หยุด แค่ว่าบอกว่าเจ็บพี่ก็ไม่อยากได้ยินอีกเป็นครั้งที่สอง ที่สาม พี่รู้แค่จากตัวพี่แค่นั้นพี่รักเขา และมีอารมณ์หรือต้องการมี sex กับผู้หญิงคนเดียวที่พี่รัก ไม่ใช่กับใครก็ได้ มันผิดกลืน”

“หมายความว่า พี่เชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงความรักหรือคะ”

“ถ้าการสัมผัสบ่งบอกถึงความรักคงไม่ใช่ ความรักมันเหมือนมีประจุไฟฟ้าอ่อนๆ ถ้าเป็นคนที่เรารักแค่นั้นอยู่ใกล้ๆ ก็รู้ว่าเป็นเขาต่อให้เราตาบอดพี่ก็เชื่อว่าพี่จำเขาได้ทุกสัมผัส หรือแม้ว่าหน้าตาเขาจะเปลี่ยนไป” น้ำเสียงและแววตาบ่งบอกถึงความมั่นใจในสิ่งที่เขาพูด ทำให้ผู้ศึกษาอดคิดไม่ได้ว่าความเป็นคนละเอียดอ่อนช่างจดช่างจำของเขาจะส่งผลให้เขาเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้นหรือเปล่า

“พี่รู้สึกว่สิ่งที่เขาทำมันส่งผลให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวดใช่ไหม”

“เขาไม่ได้ทำให้เจ็บปวดหรอก และพี่ก็ไม่อยากคิดอย่างนั้น พี่เองต่างหากที่จำมันได้ทุกมุมและก้เขาลืมพี่ไปแล้ว เพราะเวลาที่พี่มองหน้าเขาพี่จะมองเห็นหน้าคนอื่นด้วยข้างๆ เขา ซึ่งมันเป็นความไม่ถูกต้องที่พี่จะมองเขาแบบเดิม เสียใจนะที่หลายๆ ครั้งถูกมองว่าเป็นตัวอันตราย หรือมองว่าพี่เข้มแข็งกว่าใครๆ ในบรรดาผู้ชายของเขาทั้งหมด อยากบอกเขาว่าพี่ไม่ได้เป็นอย่างนั้น เลยทำให้ผู้ชายทุกคนรอบๆ ตัวเขาถูกปกป้องจากพี่โดยคนที่พี่รัก ก็กลายเป็นว่าทุกคนมีค่ามากกว่าพี่ สำคัญมากกว่าพี่ เพราะพี่มันเข้มแข็งอยู่แล้ว ดูแลตัวเองได้ ปกป้องกันตัวเองได้ แต่เขาไม่เคยมองเลยว่าจริงๆ แล้วใครรังแกใคร ใครเสียใจกว่าใคร”

“พี่เคยคุยกับเขาเพื่อให้เขาเข้าใจหรือปรึกษาใครเพื่อยุติปัญหานี้ใหม่คะ”

“หลอกถามมากกว่าจากเพื่อนๆ เขา ถ้าเรื่องแค่นี้คิดเองไม่ได้ ต้องไปจ้างบริษัทให้เขา มาจับผู้หญิงสักคนให้เราใหม่ มันเป็นเรื่องส่วนตัว คนอื่นไม่เกี่ยว ในเมื่อการขอแต่งงาน หรือการ

บอกรักสำหรับพี่ไม่ใช่คำพูดพล่อยๆ แต่ถ้ามันไม่มีค่าอะไรก็จบ” สิ่งพี่พี่หมูปุดฟังดูเหมือนว่าเขาจะหาข้อยุติปัญหาได้แล้ว

“หมายความว่าทุกวันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับเขาจบลงแล้วหรือคะ”

“พี่เก็บข้อมูล และรวบรวมข้อมูลเพื่อรอให้เขายอมรับกับพี่ก่อนว่าเขามีคนอื่นแล้ว”

เพื่ออะไร หรือเพื่อจะหาคนคิดที่ละทิ้งความสัมพันธ์นี้ไปก่อน นี่เป็นคำถามที่อยู่ในใจของผู้ศึกษา

“พี่ไม่คิดว่าผู้หญิงก็มีสิทธิ์เลือกหรือ”

“คิด แต่วิถีทางของมันไม่ถูกต้อง ควรคบทีละคน เลิกมาใหม่เลิกมาใหม่ถูกต้องกว่า แต่ถ้ามาใหม่มาใหม่เลิก มาใหม่มาใหม่เลิกผิด”

“เคยคิดว่าอาจเป็นเพราะเราไม่ดีไหม”

“คิด ไม่ดีพอ”

สภาวะความเจ็บปวด และความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ คือความรู้สึกที่พี่หมูปุดถ่ายทอดออกมาทางคำพูด และสีหน้าท่าทาง ปณิธานที่เขาตั้งไว้สะท้อนให้เห็นถึงปมด้อยอันมีสาเหตุมาจากความรู้สึกว่าตนเองไม่คู่ควรกับผู้หญิงที่สวย และร่ำรวยกว่า เนื่องมาจากการปลูกฝังให้เชื่อว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง และเป็นผู้มีสถานภาพเหนือกว่าผู้หญิง ดังนั้นการที่หญิงคนรักมีคุณสมบัติที่สูงส่งกว่า ก็จะเป็นการกดทับคุณค่าความเป็นชายให้ต่ำลง

นอกจากนี้ การที่พี่หมูปุดเป็นลูกรักของแม่อาจทำให้เขาคาดหวังว่าหญิงคนรักจะรักเขา และซื่อสัตย์กับเขาเหมือนกับแม่ หรืออาจเป็นเรื่องของความใกล้ชิดจิตใจแต่ห่างกันทางกาย อันเกิดจากอาชีพการงานที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัดบ่อยๆ ส่งผลให้ความมั่นคงทางความรักลดลง

จากงานของนิธิ เอียวศรีวงศ์ (2538, น. 253) ที่ว่า ภายในกลุ่มชนชั้นกลางเอง ซึ่งดูเสมือนหนึ่งว่าจะมีความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง เพราะความเชื่อในเหตุผลนิยม และมนุษยนิยมที่ยอมรับว่า คุณค่าและชะตาชีวิตของคนกำหนด และเปลี่ยนแปลงได้เพราะอยู่ที่การกระทำของคนๆ นั้นในชาตินี้ ไม่ใช่เรื่องของชาติกำเนิดหรือฐานะทางสังคม หากแต่ในความเป็นจริงมันไม่ใช่ เนื่องจากสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมศักดินา ความเหมาะสมทางสถานภาพ และฐานะของครอบครัวกลายเป็นประเด็นสำคัญในการเลือกคู่ครองในหญิงชนชั้นสูง หญิงชนชั้นกลาง รวมทั้งหญิงชนชั้นล่างที่ต้องการยกสถานภาพของตัวเองด้วย ทำให้ความรักกลายเป็นเรื่องที่ต้องมีเงื่อนไข และใช้เหตุผลเพื่อรักษาหน้าตา ชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ตลอดจนสถานภาพทางสังคมของครอบครัว ทำให้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างหญิงชายต่างชนชั้นถูกให้ความหมายว่าเกิดขึ้นเพราะความสงสาร หรือเห็นอกเห็นใจ เป็นความรักแบบที่เรียกว่า “รักรองบ่อน หรือรักชั่วคราว”

ความรักได้ฝ่าเท้า

ในวันที่ผู้ศึกษาโทรไปนัดหมายกับคุณณรงค์ถึงวันที่เขาสะดวกให้ผู้ศึกษาเข้าไปเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ ซึ่งคุณณรงค์นัดเป็นวันอาทิตย์และเลือกสถานที่คือบริษัทที่เขาทำงานอยู่ ผู้ศึกษาก็รู้สึกเกรงใจว่าควรจะเป็นวันที่เขาได้หยุดพักผ่อนและไม่ต้องเดินทางไปบริษัท จึงตั้งใจว่าจะพยายามใช้เวลาให้กระชับที่สุด แต่เมื่อผู้ศึกษาเดินทางไปถึงที่นั่นตามเวลานัดหมายก็ไม่พบใครอื่นนอกจากพนักงานรักษาความปลอดภัย จึงเข้าไปสอบถามว่าคุณณรงค์เดินทางมาถึงหรือยัง จึงได้ทราบความจริงว่า คุณณรงค์ก็คือพนักงานรักษาความปลอดภัยของที่นี่เอง ซึ่งเขาก็บอกว่าวันนี้สะดวกที่สุดเพราะพนักงานไม่ได้มาทำงาน

ผู้ศึกษาก็อดแปลกใจไม่ได้ว่า แบบสอบถามกระจายครอบคลุมมาถึงพวกเขาด้วยหรือไม่ และเขาก็ให้ความสนใจ และยินดีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับเราด้วย ท่าทางที่สุภาพ และเป็นมิตรของเขาทำให้เราคุยกันได้ง่าย แม้จะเป็นเรื่องที่เขาเป็นผู้ใช้ความรุนแรงแต่เขาก็ไม่แสดงที่ท่าว่าจะต้องรักษาภาพพจน์ กลับเปิดเผยเรื่องราวด้วยความเต็มใจ

ผู้ศึกษาเริ่มต้นสนทนาถึงบุคคลในครอบครัวของเขา ณรงค์เล่าว่าเขามีพี่น้อง 3 คน เขาเป็นพี่ชายคนโต มีน้องชายและมีน้องคนเล็กเป็นผู้หญิงซึ่งกำลังเรียนอยู่ทั้งคู่ พ่อของณรงค์เขาพื้นที่ว่างเปิดคู่อู่ทำสิบล้ออยู่แถวปากเกร็ด ฐานะทางบ้านก็พอมีพอใช้ไม่ได้เดือดร้อนอะไร แต่ณรงค์เองแยกออกมาเช่าห้องอยู่กับแฟนหลายปีแล้ว เนื่องจากทั้งตัวณรงค์เองและแฟนของเขาเข้ากับพ่อไม่ได้ “พ่อผมเขาค่อนข้างขี้จู้ อารมณ์ร้อน ชอบว่าเรื่องนั่นเรื่องนี้”

ณรงค์เช่าห้องอยู่กับแฟนของเขาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ไม่ได้แต่งงาน และไม่มีลูกด้วยกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงถือว่าเขาไม่ใช่คู่สามีภรรยาโดยยึดตามหลักกฎหมาย ผู้ศึกษาถามณรงค์ว่าเขาเจอกับแฟนครั้งแรกที่ไหน ซึ่งเขาก็เล่าให้ฟังว่า

“มันก็นานแล้วนะครับ ตอนนั้นผมเพิ่งอายุ 17 ปี ก็ไปเที่ยวสงกรานต์ที่บ้านย่าจังหวัดสุรินทร์ ก็เจอกับเขาที่งานวัด งานก่อกองทราย เขายังเรียนหนังสืออยู่ประมาณชั้น ม.2 จากนั้นก็ติดต่อกันเรื่อยมา จนกระทั่งผมโดนใบแดงต้องไปเป็นทหารเกณฑ์อยู่ที่กาญจนบุรีก็ห่างกันไปพักหนึ่งติดต่อกันไม่ได้ เพราะเขาตามพี่สาวเขาเข้ามาทำงานที่โรงงานเย็บผ้าในกรุงเทพฯ จนกระทั่งเขาโทรมาหาถึงได้เจอกัน”

“แล้วไปมายังไงถึงได้มาเช่าห้องอยู่ด้วยกันล่ะคะ แล้วที่บ้านผู้หญิงเขาู้หรือเปล่า”

ณรงค์ยิ้มอายนๆ ก่อนที่จะตอบว่า “รู้ครับพี่น้องเขาู้ ที่แรกเขาพักอยู่ในโรงงาน แล้วเราเข้าไปไม่ได้ เขาไม่ให้คนนอกเข้าไป เวลาผมลามาเสาร์-อาทิตย์จะพาเขาไปค้างคืนที่อื่นมันก็ยังโยนโยนคนอื่นเขามองไม่ดี ก็เลยคุยกันว่าเช่าห้องอยู่ข้างนอกไหม เขาก็โอ.เค.”

ปัจจุบันนี้ณรงค์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทุกอย่างเพราะแฟนของเขาไม่ได้ทำงานแล้ว ซึ่งเขาบอกว่า “อยากให้เขาพักมั่ง เพราะเมื่อก่อนเขาก็เลี้ยงผมส่งเงินให้ใช้ ก็เห็นใจกันเพราะเงินเดือนตอนนี้ก็พออยู่พอกิน เขาเองก็กินน้อยตัวเขาเล็กๆ” ถึงเขาทั้งคู่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันนานแล้วก็จริง แต่ก็มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันแทบทุกวัน ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องหึงหวงที่มีทุกวัน ถ้ามกกันทุกวัน ซึ่งณรงค์ก็ยอมรับว่า “หน้าตาก็ไม่หล่อ ผมว่าผมไม่ได้เจ้าชู้นะ แต่เป็นเพราะว่าผมชอบมองผู้หญิงมันเป็นเรื่องธรรมชาติของผู้ชายนะคนไหนสวยเราก็มองนะ แต่ไอ้เรื่องนอกใจอะไรไม่มี เขาเองก็มีคนมาจีบเหมือนกัน ผมก็ซี้ระแวงนะ บางครั้งอยู่เวรกลางคืนก็แอบกลับไปดูที่ห้องว่าเขาพาใครมา หรือเปล่า มันเหมือนเราคิดไปเอง ทุกวันนี้ก็ไม่ทำอย่างนั้นแล้ว”

“ทะเลาะกันบ่อยๆ มีทำร้ายร่างกายกันบ้างไหม”

“มีครับ เมื่อก่อนทำร้ายเขาบ่อย แต่เดี๋ยวนี้เริ่มคิดแล้ว จะเฉยๆ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นตอนมีเงินมากกว่า ผมเป็นคนใจร้อน แล้วก็คิดเพื่อนจะไม่คอยฟังเขา แต่เพื่อนก็ช่วยอะไรได้เยอะนะ เวลาเครียดๆ ก็รับฟัง พาไปเที่ยว”

ผู้ศึกษาถามว่ามีเหตุการณ์ที่ทำร้ายกันหนักจนต้องเข้าโรงพยาบาลไหม ณรงค์ก็ยอมรับว่ามี “วันนั้นทะเลาะกัน เขาก็เก็บเสื้อผ้าหนีจะไปนอนบ้านเพื่อน ผมไม่ให้ไปก็เลยตีกัน จังหวะที่ผมบิปากเขา เขาก็กัดนิ้วผม ผมก็เอารองเท้าคอมแบทตีโดนที่คิ้วเขาแตกตาบวมปิด ก็พาเขาไปหาหมอเย็บไป 6 เข็ม สงสารเขาเหมือนกันกลัวตาเขาบอดด้วย อีกครั้งหนึ่งตอนนั้นผมเพิ่งออกเวรกลับมาถึงที่ห้องตอนเที่ยงคืน เขาก็ไม่อยู่แล้วเอากุญแจห้องไปด้วย ผมโทรไปหาที่บอกว่าจะอยู่กับเพื่อนเดี๋ยวกลับ ผมก็ซื้อเบียร์มากินรออยู่หน้าห้อง เขากลับมาถึงตี 4 ผมโมโหมากเลย ไม่ถามอะไรเลยเตะก้านคอเขาลงไปหมอบกับพื้น ผมก็นึกว่าเขากลัวเห็นหมอบอยู่อย่างนั้นเรียกให้ไปนอนก็ไม่ไป เข้าไปดึงตัวเขาถึงรู้ว่าเขาสลบไปแล้ว แต่ครั้งนั้นไม่ได้ไปหาหมอผมออกไปซื้อยาหม่องมานวดๆ เขา” ผู้ศึกษายอมรับว่ารู้สึกตกใจมากกับพฤติกรรมที่เขาเล่า เพราะมันช่างผิดกับบุคลิกที่ดูสุภาพเรียบร้อยของเขาจริงๆ

อย่างไรก็ตามณรงค์ก็ยืนยันว่าเขาตั้งใจว่า “เลิกแล้วไม่ทำเขาแล้ว เขาชอบถามว่ารักเขาหรือเปล่า ผมก็บอกว่ารัก แต่รักมากก็เกลียดมาก เวลาโมโหความรักไม่มีแล้วมีแต่เกลียดกับโกรธ”

การทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นความผิดตามกฎหมาย ที่สามารถฟ้องร้องเอาผิดกับผู้กระทำผิดได้ แต่สำหรับกลุ่มคนชนชั้นล่าง ถ้าพวกเขาไม่ใช่ผู้กระทำผิดที่ถูกจับไปดำเนินคดี กฎหมายก็ดูเหมือนจะเป็นประตูที่ปิดตาย ที่พวกเขาไม่เคยสนใจเลยด้วยซ้ำ ปากห้องเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญกว่าอย่างอื่นทั้งหมด ดังนั้นการทะเลาะเบาะแว้ง การลงไม้ลงมือทำร้ายกลายเป็นเรื่องให้เห็นจนชินตา และเป็นเรื่องธรรมดาของคนที่อยู่ร่วมกัน

ปัจจัยมากมายที่ทำให้ความรุนแรง โดยเฉพาะการทำร้ายร่างกายมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น และดำรงอยู่ในชนชั้นรากหญ้า หรือผู้ใช้แรงงานมากกว่าชนชั้นอื่น ทั้งในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูที่ปล่อยปละละเลย ลงโทษเด็กในความผิดเล็กน้อยอย่างรุนแรง พ่อแม่ทะเลาะตบตีกันเป็นประจำ เรียกได้ว่า โดดกับความแค้นแค้นและความรุนแรงที่เดียว นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องการศึกษาน้อย การที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชายทางเศรษฐกิจ การขาดสติจากการดื่มแอลกอฮอล์ จากงานวิจัยของ มูลนิธิเพื่อนหญิง (2545, น. 11) อธิบายว่า ค่านิยมและความเชื่อที่ไม่ถูกต้องของผู้ชายที่เชื่อว่าผู้ชายตัวจริงต้องตีเมีย เพื่อแสดงออกถึงความเป็นชายชาติศรี และยิ่งเชื่อว่าเมียเป็นเครื่องตีที่ช่วยสร้างความสนิทสนมกับเพื่อน แต่ความเป็นจริงแล้ว การตีเมื่อกลับมีผลกระทบให้ผู้ตีขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจ และกระทำความรุนแรงต่อผู้อื่น และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดในครอบครัว โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ซึ่งผู้ชายใช้ความได้เปรียบในด้านร่างกายควบคุมผู้หญิง รวมทั้งการยอมจำนนของผู้หญิงด้วย ตราบเท่าที่สังคมยังมีความเชื่อที่ผิดๆ ที่มองว่าการทำร้ายร่างกายภรรยา เป็นสิทธิที่สามีสามารถทำได้ รวมทั้งหาเหตุผลให้กับผู้หญิงที่ถูกสามีทำร้ายว่า "เพราะเธอทำตัวไม่ดี สามีจึงต้องลงโทษ"

ศักดิ์ศรีที่รัก

วันนี้เป็นวันที่ผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บข้อมูลใกล้ถึงบางนา และเป็นการไปเดินเซ็นทรัลบางนา ครั้งแรก แต่ก็โชคดีที่มีเพื่อนที่ชำนาญทางมาด้วย ยังจำได้ว่าเมื่อวานที่โทรมา confirm กับพฤกษ์ ถึงสถานที่นัดหมาย แม้จะไม่เคยรู้จักกันแต่พฤกษ์ก็แสดงน้ำเสียงกังวลกับการเดินทางมาครั้งนี้ของผู้ศึกษา ด้วยการถามย้ำหลายครั้งว่ามาถูกแน่นอน มาได้แน่นอน อย่าลืมหาเพื่อนมาด้วย ถ้าหลงทางหรือมาถึงแล้วก็โทรมาบอกนะ และเมื่อถึงเวลานัดหมายเสียงโทรศัพท์มือถือก็ดังขึ้นทันที ประโยคแรกที่พฤกษ์ถามคือ "หลงทางหรือเปล่า" เพียงชั่วอึดใจหนุ่มน้อยรูปร่างท่วมๆ หน้าตายิ้มแย้มก็มาปรากฏตัวอยู่ตรงหน้า

หลังจากผู้ศึกษาออกตัวว่าจะขอรับกวณเวลาพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเขาและคู่รักของเขา พฤกษ์ก็ย้อนถามผู้ศึกษาว่าทำไมถึงเลือกทำเรื่องนี้ ผู้ศึกษาก็อธิบายให้ฟังว่ามันเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจภายใต้โครงสร้างของสังคมไทยที่มองข้ามความเท่าเทียมทางเพศระหว่างหญิงชาย . . . ซึ่งในที่สุดพฤกษ์ก็บอกกับผู้ศึกษาว่า "ผมไม่เคยทำร้ายผู้หญิงนะ แต่ผมว่าผมถูกเขาหลอก"

พฤกษ์เล่าให้ฟังว่าพื้นเพเดิมเขาเป็นคนอ่างทองครอบครัวแบบชนบทพึ่งพาอาศัยกันในหมู่บ้านนี้ แต่เขาอยากทำงานจะได้มีรายได้เลี้ยงตัวเอง และช่วยเหลือทางบ้านได้ พอเรียนจบ

มัธยม 6 เพื่อนก็ชวนเข้ามาทำงานโรงงานในกรุงเทพฯ แม้ว่าเงินเดือนที่ได้จะไม่มากนักแต่ด้วยความที่เขาเป็นคนประหยัดและไม่เที่ยวจึงทำให้เขาไม่รู้สึกรัดสนเรื่องเงินทอง

ผู้ศึกษาดถามพฤกษ์ว่าคู่รักของเขาทำงานที่เดียวกันหรือเปล่า

"อ้อ เปล่าครับ คือตอนผมทำงานอยู่ที่เก่าที่ทำงานเราก็อยู่ไม่ไกลกันมาก ไปทางเดียวกัน แต่ของผมถึงก่อน ก็เจอกันที่จุดจอดรถรับ-ส่งพนักงานแต่ละครับ พอตีมีวันหนึ่งที่ผมไปถึงสายก็ไม่แน่ใจว่ารถไปแล้วหรือยัง ก็เคยเห็นเขารอรถของบริษัทเขาที่ประจำเหมือนกัน ก็เลยถามเขา จากนั้นมาพอเจอกันก็ทักทายพูดคุยกัน ซึ่งปกติก็เจอกันแทบทุกวันจนสนิทสนมแล้วก็คบหากัน"

ผู้ศึกษาแย้งพฤกษ์ว่า "เขาเป็นผู้หญิงในสเปคเลยหรือเปล่า"

เขาหัวเราะเบาๆ ก่อนบอกว่า "ผมไม่มีสเปคหรอก เขาคุยสนุก ร่าเริง ตัวเล็กๆ ชาวๆ จมูกโด่ง คิ้วเข้ม พุดจาดี ก็คุยกันรู้เรื่องมากกว่า แล้วเขาก็เป็นผู้ใหญ่กว่าเราด้วย" พฤกษ์เล่าว่าแฟนของเขาพักอยู่คอนโดใกล้ๆ ที่ทำงานเพียงคนเดียว พ่อแม่ของแฟนเสียชีวิตไปตั้งแต่เขาเล็กๆ เขามีพี่ชายเป็นตำรวจเลี้ยงดูส่งเสียให้เรียน แต่พฤกษ์เองก็ไม่เคยเจอ ยิ่งตอนนี้พฤกษ์เปลี่ยนงานใหม่มาทำงานถึงบางนาก็ยิ่งไกลกัน "ก็ใช้โทรคุยกัน ซึ่งแต่ก่อนผมจะไปหาเขาบ่อย ไปเซอร์ไพรส์เขา"

"คบกันมานาน 4 ปีนี้มีอะไรลึกซึ้งกับเขาไหมคะ" สิ้นสุดคำถามพฤกษ์ขมวดคิ้วจ้องหน้าผู้ศึกษาก่อนจะบอกว่า "หมายถึง มี sex เหรอ" ผู้ศึกษาพยักหน้าแล้วยิ้มให้ เขาก็ยิ้มตอบก่อนจะพูดว่า "เจาะลึกจัง เขาเป็นผู้หญิงคนแรกของผมนะ ที่อยากรู้อะไร" การย้อนกลับแบบนี้สร้างความอึดอัดให้ผู้ศึกษาพอสมควร ผู้ศึกษาเกรงว่ามันอาจเป็นเรื่องที่เขาไม่อยากจะเปิดเผยกับคนอื่น

ผู้ศึกษาจึงเลี่ยงคำถามตรงๆ แต่ใช้การยกตัวอย่างสถานการณ์แทน "เช่นว่า เป็นความยินยอมพร้อมใจไหม เกิดจากความเมาหรือมีความรุนแรงหรือเปล่า มีการป้องกันยังไง ประมาณนี้" พฤกษ์หัวเราะแล้วเสหันหน้าไปทางอื่น "เขาเป็นว่าผมคิดว่าเขาเต็มใจละกันเพราะผมก็ไม่รู้ แต่ทุกครั้งเขาก็ไม่ได้ขัดขืนก็ร่วมมือดี ตอบอย่างนี้ได้หรือเปล่า"

ผู้ศึกษาคิดว่าคงต้องหาสถานการณ์อื่นมาพูดคุยดีกว่า "มีทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อยไหม"

"จริงๆ ไม่ค่อยมี แต่มีปัญหาตอนที่เขาเปลี่ยนที่ทำงาน แล้วมีเจ้านายมาชอบเขา แต่เขาก็เล่าให้ผมฟัง แต่ไม่นานผมก็จับพิรุณได้ โทรไปหาเขาก็บอกว่าคุยไม่สะดวก ตอนหลังจะไปหาผมก็เลยไม่บอกเขา"

ผู้ศึกษาดถามว่า "แล้วอะไรที่ทำให้พฤกษ์บอกพี่ในตอนแรกว่าคิดว่าตัวเองถูกหลอก"

"มันมีเหตุครับจุดแตกหักของผมเลย" พฤกษ์เล่าเหตุการณ์ให้ฟังถึงวันที่เขาไปฉลองวันเกิดกับแฟนและเพื่อนๆ ของแฟนที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง พอกลับมาที่คอนโดแฟนของเขาก็ตักให้เขาพาไปเที่ยวกลางคืนต่อ แต่พฤกษ์ไม่ไป เขาให้เหตุผลกับแฟนว่าดื่มกันมาพอสมควรแล้วพอจะ

ดึกมากแล้วด้วย แต่เขาบอกกับนักศึกษาว่า “ผมรู้สึกว่ามันหมดไปเยอะแล้ว ถ้าไปเราเป็นผู้ชาย ก็ต้องออกอีกก็กลัวไม่พอ” แม้ว่าแฟนของเขาจะไม่พอใจแต่ก็ยอมตามที่เขาบอก

“ตอนนั้นประมาณตี 1 ได้ ผมปิดไฟนอนคุยกับแฟนอยู่ในห้อง มีผู้ชายมาเคาะห้องเรียกเขา ผมก็ถามเขาว่ามันเกิดอะไรขึ้น เขาเป็นใครทำไมมาหาเธอดึกๆ ขนาดนี้ ซึ่งเขาก็เล่าให้ฟังว่าผู้ชายคนนั้นเป็นเจ้าของบ้าน เขาชอบ เขาบอกว่าถ้าตกลงยอมเป็นของเขาจะให้รถ แต่แฟนผมบอกว่าเขาไม่ได้ชอบ ถ้าเกิดอะไรขึ้นให้ผมบอกกับผู้ชายคนนั้นว่าเธอเป็นแฟนผม ผมก็ให้แฟนไปเปิดประตู ผู้ชายคนนั้นท่าทางเมามานักเหมือนกัน พอเขาเห็นผมเขาก็วางมาดตามแฟนผมว่า นี่ยะเธอแฟนเธอ ผู้หญิงเขาก็บอกว่าใช่ ผู้ชายคนนั้นก็บอกกับแฟนผมว่าขอเคลียร์หน่อย ขอคุยกับเธอหน่อย ผมก็คิดว่าเขาคงคุยกันหน้าระเบียงห้องก็เลยยอมให้เขาออกไป แต่มันนานมากผมรออยู่เป็นชั่วโมงก็ไม่เห็นกลับเข้ามา เลยออกไปตามก็ไม่เจอ ได้ดูคนคอนโดก็ไม่มี ผมก็ถามยาม ยามบอกว่าเขาขับรถออกไปด้วยกัน ตอนนั้นผมติดต่อนแฟนก็ไม่ได้เขาไม่ได้เอาโทรศัพท์ไป ก็เลยโทรไปหาเพื่อนเขา เพื่อนเขาก็บอกให้ผมใจเย็นๆ เดี่ยวเขาจะไปพูดกับแฟนผมเอง ผมทำอะไรไม่ถูกเลย มีนมมาก แล้วถึงมาก โกรธว่าทำไมเขาไปไหนไม่บอกเรา ทำไมไม่โทรมาบอก”

“ตกลงว่าติดต่อเขาได้ไหมคะ เขากลับมาหรือเปล่า”

“ตอนเช้าเขาถึงโทรเข้ามาที่คอนโด บอกว่าอยู่พักยากำลังจะกลับแล้ว ผมก็ถามเขาว่าแล้วทำไมเธอถึงทำอย่างนั้น ทำไมถึงไป เขาก็บอกว่าเขาลงไม่ได้ผู้ชายคนนั้นไม่ให้เขาลง ผมก็ถามว่าทำไมเขาถึงทำอย่างนั้น เขาเป็นอะไร เธอมีอะไรกับเขา ทำไมต้องไปกับเขาต้องยอมเขา แฟนผมเขาก็บอกว่า ผู้ชายคนนั้นพูดว่าอยากรู้หนักคนที่บอกว่ารักเธอมากจะรู้สึกยังไงถ้าแฟนของตัวเองไปค้างคืนกับผู้ชายคนอื่น กลับมาจะรับได้ไหม ซึ่งผู้หญิงเขาก็บอกว่าไปก็ไม่ได้มีอะไรกันนะ” ซึ่งพฤกษ์เองก็บอกกับนักศึกษาอย่างชัดเจนว่า

“ผมไม่เชื่อหรอก เพราะผู้ชายคนนั้นดูลักษณะไม่ธรรมดา ไว้ใจไม่ได้แน่นอน เขาต้องมีอะไรที่ปกปิดผมเยอะกว่านี้ ไม่งั้นผู้ชายคนนี้ไม่ทำอย่างนี้หรอก โดยที่คุณก็ไม่ได้ชัดเจนกลับยินดีที่จะไป เขาต้องมีอะไรกันมากกว่านี้”

นักศึกษาย้อนถามพฤกษ์ว่าเขาคบกับแฟนมาถึง 4 ปี น่าจะรู้จักเขามากกว่าผู้ชายที่เจอกันเพียงแป๊บเดียว ทำไมถึงไม่เชื่อใจเขาหรือให้โอกาสรับฟังสิ่งที่เขาอยากจะอธิบาย ยิ่งงักตามผู้ศึกษามีความเห็นที่เราควรยืนอยู่ข้างคนที่เรารักไม่ใช่หรือ

“เขาก็มาหา มาขอโทษ ผมก็ถามเขาว่าจะเอาอย่างไร เขาก็มาขอคืนดีด้วย ทุกวันนี้ถ้าเขาโทรมาผมก็คุย ก็ลองคบกันห่างๆ ดูก่อน แต่ผมก็ไม่เคยไปหาเขาอีกเลยนะ”

ผู้ศึกษารู้ซึ่งถึงคำว่า “ฆ่าได้ หยามไม่ได้ และศักดิ์ศรีลูกผู้ชาย” ที่หล่อหลอมมากับความเป็นผู้ชาย เมื่อถึงคราวเลือดเข้าตาต่างก็ไม่ยอมลงให้แก่กัน โดยไม่ต้องพูดถึงคำว่าประนีประนอม ดังนั้น เหตุการณ์ในครั้งนี้ผู้ศึกษาไม่รู้ว่าคนอื่นมองว่าอย่างไร ถึงแม้พฤษจะรู้สึกตัวเขาถูกลอกหรือถูกหยามก็แล้วแต่ ผู้ศึกษากลับมองเห็นเหยื่อของสังคม เราไม่สามารถรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับผู้หญิงคนนั้นบ้าง เธอโดนอะไรมาบ้าง เจอกับอะไรบ้าง แม้เรื่องของเธอก็ไม่ได้ถูกตีแผ่ให้คนทั่วไปรู้หรือร่วมวิพากษ์วิจารณ์ แต่ผู้ศึกษาก็เชื่อว่าภาพลักษณ์ของเธอในสายตาของผู้ชายทั้งสองคงไม่ใช่การยกย่องเชิดชูอีกต่อไป

ปรากฏการณ์ความรุนแรงในความสัมพันธ์แบบคู่รักที่เกิดขึ้นระหว่างหนึ่งหญิงสองชาย สังคมไม่ได้มองที่ผู้ชายว่าเขาบกพร่องอย่างไรผู้หญิงถึงมีผู้ชายคนอื่น แต่สังคมมองที่ความล่าช้าของผู้หญิง โดยไม่คำนึงถึงว่าตราบโศกที่ยังไม่แต่งงานก็ไม่เป็นการผูกมัดกัน ทั้งสองฝ่ายควรมีสิทธิเลือกเหมือนๆ กัน นอกจากนี้ยังเป็นประเด็นในเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่กดทับผู้หญิงไว้ ในเมื่ออำนาจในการให้คุณให้โทษมักถูกยึดให้อยู่ในกำมือของผู้ชาย แม้จะมีการต่อรองก็เป็นการต่อรองที่อยู่ภายใต้ความพึงพอใจของผู้มีอำนาจ ในประเด็นนี้อติสร เสมแย้ม (2541, น. 130) กล่าวไว้ว่าการอยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ชายในการทำงาน ทำให้ผู้หญิงมีสภาพการทำงานที่ปฏิเสธการล่วงเกินทางเพศในสถานที่ทำงานได้ค่อนข้างลำบาก โดยผู้หญิงต้องเลือกว่าจะยินยอมทางเพศ หรือสูญเสียสภาพการจ้างงาน อันมีความสัมพันธ์กับบริบทของ “อำนาจ” ที่ผู้ล่วงเกินทางเพศเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งที่สูงกว่า และมีอำนาจมากกว่าผู้ถูกล่วงเกินทางเพศในการให้คุณให้โทษ และใช้สถานภาพจากตำแหน่งหน้าที่เป็นตัวบีบบังคับสภาพทางเศรษฐกิจของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงต้องยอมรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น อำนาจทางสถานภาพจึงเป็นตัวนำไปสู่การล่วงเกินทางเพศ

แต่ในขณะเดียวกันเราก็คงต้องยอมรับว่า ความเป็นเพศชายไม่สามารถหลบหลีกอิทธิพลในเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจได้ เนื่องจากสังคมไทยมีการแบ่งชนชั้นทางสังคม ผู้ชายที่มีต้นทุนทางร่างกาย อยู่ในชาติตระกูลที่ดี มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง รวมทั้งมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานก็มักจะได้รับโอกาสทางสังคมสูงกว่า การแข่งขันชิงดีชิงเด่นจึงเกิดขึ้น ไม่เว้นแม้แต่เพศหญิงก็เชื่อว่าการมีฐานะทางสังคมส่งผลถึงการมีชีวิตที่สุขสบาย ทำให้ความสัมพันธ์ในนามของความรักต้องมีเงื่อนไขทางสังคมเข้ามากำหนดในเรื่องความเหมาะสม หรือผลประโยชน์ ตัวอย่างที่ผู้ศึกษานึกถึงคือ “ขับริดสองแถวส่งแฉ่วเรียนราม”

ไก่แก่แม่ปลาช่อน

จะด้วยเหตุมาจากความกดอากาศต่ำ หรือพายุดีเปรสชันลูกไหนเข้ามาเยือนบ้านเราก็ตามแต่ ส่งผลให้ผู้ศึกษาต้องมานั่งตัวเย็นจมน้ำอยู่บนโซฟาขนาดย่อมๆ ที่ใช้รับรองหรือนั่งรอที่จะเข้าพบพนักงานธนาคารเป็นกรณีพิเศษ ผู้ศึกษาพยายามกวาดตามองหาพี่วุฒิบุคคลที่นัดผู้ศึกษาล่วงหน้ายาวนานถึง 21 วัน ยังจำได้ว่าวันที่ผู้ศึกษาโทรมาขอนัดสัมภาษณ์ พี่วุฒินับวันที่จากปฏิทินให้ผู้ศึกษาฟังว่าวันนั้นๆ เขาติดธุระอะไรบ้าง ก่อนจะมาลงตัวเป็นวันนี้วันที่นักศึกษากลายเป็นลูกหมาตกน้ำ

ผู้ศึกษากับพี่วุฒิเคยรู้จัก พูดคุยกันมาบ้าง เนื่องจากพี่วุฒิเป็นพนักงานในสาขาเดียวกันกับเพื่อนของผู้ศึกษา และถูกลงความเห็นจากเพื่อนร่วมงานหลายคนว่า “กลัวเมีย” ทำให้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ออกรสออกชาติเป็นพิเศษ ซึ่งมีผลมาจากความคุ้นเคยส่วนตัว แต่อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาก็ยังคงรักษาจริยธรรมของนักวิจัยเหมือนกับกรณีศึกษาอื่นๆ

พี่วุฒิเป็นผู้ชายผิวขาว รูปร่างสันทัด ท่าทางสะอาดสะอ้าน ช่างเป็นผู้ชายที่มีหน้าตาหล่อเหลาเอาการอยู่ไม่น้อยตามความคิดเห็นของผู้วิจัย น้ำเสียงและการพูดจาก็เหมาะกับงานบริการด้านสินเชื่อที่เขาดูแลอยู่ด้วย พี่วุฒิเปิดห้องประชุมขนาดเล็กๆ ให้เราได้พูดคุยกันอย่างเป็นส่วนตัว งานแบงก์ที่ทำงานมาถึง 11 ปี บวกกับความที่เป็นพนักงานลูกหม้อคืออยู่มานานกว่าใครๆ ทำให้พี่วุฒิรู้จักสนิทสนมกับลูกค้าเป็นอย่างดี ได้รับความไว้วางใจ งานของพี่วุฒิจึงมักจะหนักอยู่ที่การให้บริการเป็นส่วนใหญ่

ครอบครัวของพี่วุฒิอยู่กัน 4 คน มีคุณพ่อคุณแม่ที่เกษียณอายุราชการแล้ว กับน้องสาวที่เป็นพยาบาล ซึ่งพี่วุฒิบอกว่า แม้ว่าจะไม่ค่อยสนิทสนมกับน้องสาวมากนักแต่ก็รักและเป็นห่วงเขาเสมอ “ก็ต่างคนต่างทำงาน บางวันเขาก็เข้าเวร บางที่เรากันนอนบ้านเพื่อนไม่ได้กลับมาบ้านก็ไม่เจอกัน ก็บอกเขาให้ซัปรดระมัดระวังนะ”

เมื่อผู้ศึกษาถามว่า “แล้วกับแฟนรู้จักคบหากันนานกี่ปีแล้ว เจอกันได้ยังไงคะ”

“บ้านของพี่กับเขาอยู่ตรงข้ามกัน ครอบครัวพี่ย้ายมาที่หลังเขา วันที่ย้ายของเข้าบ้านก็เจอกัน คุยกันในฐานะเพื่อนบ้าน เขาคุยเก่งช่างพูด เจอกันก็คุย พี่ย้ายมาอยู่ได้แคปีเศษๆ เขาก็แต่งงานเริ่มงหละสี ฟังไปเรื่อยๆ ก่อนละกัน” พี่วุฒิบอกกับผู้ศึกษา “วันที่เขาแต่งงานพี่ก็ไปร่วมนะ เขาเอาการ์ตมาเชิญ แฟนเขาตอนนั้นเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่ราชบุรี หน้าตาดี สุภาพทางบ้านก็มีเรือประมงอยู่มหาชัย ส่วนตัวเขาเองเป็นลูกสาวคนเดียว พ่อเขาเป็นเจ้าแก๊วไร่อ้อย พอแต่งงานแล้วรู้สึกว่าเขาจะแยกกันอยู่ เพราะผู้หญิงเขาทำงานบริษัทอยู่ที่กรุงเทพฯ เขาก็ไม่อยากออกจากงาน ก็เลยไปๆ มาๆ เวลาเขาจะไปหาแฟนเขาที่ราชบุรีก็จะเอากุญแจมาฝากที่บ้านไว้ ตอนนั้นก็เริ่มสนิทกันแล้วหละ”

“สนิทนี่ คือสนิทสนมสวนตัวหรือเปล่านั้นคะ”

“ไม่ใช่สวนตัว สนิทกับทุกคนในบ้าน เพราะส่วนใหญ่เขาอยู่คนเดียวไง เขาก็จะเข้ามาคุยที่บ้านบ่อย ก็ยอมรับว่าแอบชอบเขาเหมือนกัน แต่ไม่ได้ชอบแบบซู้สาวนะ แต่ชอบที่เขาเป็นคนสะอาด เป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่ทำงานบ้านเรียบร้อย กลับมาถึงบ้านก็ต้องกวาดบ้านเป็นกิจวัตรที่พี่เห็นมาตลอด ชอบผู้หญิงแบบนี้ เขาทำงานนอกบ้าน แต่งานในบ้านเขาก็ไม่ขาดตกบกพร่อง บ้านเขาสะอาดเป็นระเบียบ ประทับใจมาก” นี่ไงละสิ่งที่สังคมคาดหวังจากผู้หญิง double standard

“เขาแต่งงานได้สักครึ่งปีก็เริ่มมีปัญหาแฟน ก็ไม่เห็นพี่ผู้ชายเขามาที่บ้านนี่นานเหมือนกัน พอเจอผู้หญิงก็เลยถามถึง เขาก็ร้องไห้ เล่าให้พี่ฟังว่าแฟนเขาไปได้ผู้หญิงเป็นผู้ช่วยพยาบาลอยู่ที่ราชบุรีแล้วผู้หญิงคนนั้นก็ท้องด้วย ตอนนั้นพี่สงสารเขามากเห็นเขาร้องไห้บ่อยมาก ก็บอกกับเขาว่ามีอะไรที่ช่วยได้ก็ให้บอกนะ” ในที่สุดพี่วุฒิก็กลายเป็นที่ปรึกษาประจำตัวให้กับเธอ เป็นเพื่อนที่เธอโทรมาคุยได้ทุกวัน จนกระทั่งเธอตัดสินใจหย่ากับสามี ผู้ศึกษาไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจหย่าของเธออาจมีผลมาจากพี่วุฒิด้วยหรือไม่ แต่ผู้ศึกษาก็ถามพี่วุฒิเพียงว่า “ตอนที่ผู้หญิงเขาคิดเรื่องหย่าร้าง เขามาปรึกษาพี่หรือเปล่า”

“เขาก็คุยให้ฟัง พี่ก็บอกให้เขาคิดดีๆ แต่เขาบอกว่าความจริงเขามีปัญหากันมานานแล้ว ก่อนแต่งงานด้วยซ้ำ เพราะผู้ชายเขาเจ้าชู้มาก ที่แต่งงานกันเพราะคิดว่าถ้ามีทะเบียนสมรสแล้วจะหยุดเขาไว้ได้” หลังการหย่าร้างเพียง 3 เดือน ความสัมพันธ์ระหว่างพี่วุฒิกับฝ่ายหญิงก็พัฒนาไปสู่การคบหากันเป็นคูรัก โดยฝ่ายหญิงบอกกับครอบครัวของเธอว่าพี่วุฒิเป็นคนช่วยเหลือเธอมาตลอด แต่พี่วุฒิปฏิเสธที่จะบอกเรื่องนี้กับคนในครอบครัวเขา “มันเร็วเกินไป กลัวว่าพ่อกับแม่จะไม่ยอมรับเขา ถ้าเป็นเรื่องขึ้นมาจะมองหน้ากันไม่ติด อยู่ใกล้กันแค่นี้”

ผู้ศึกษารู้สึกสงสารเธอมาก สังคมไทยยังคงปิดกั้นโอกาสสำหรับผู้หญิงที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว จะมีผู้หญิงสักกี่คนที่ได้รับการยอมรับ และจัดงานแต่งงานครั้งที่ 2 อย่างโก้หรู ในขณะที่ผู้ชายจะแต่งงานสักกี่ครั้ง จะมีเมียสักกี่คนก็ดูจะเป็นเรื่องปกติธรรมดาพร้อมข้ออ้างที่ว่า “มันเป็นธรรมชาติของผู้ชาย” ผู้ศึกษาถามพี่วุฒิว่า “เธอยอมรับได้หรือคะ”

“คุยกันก่อนตั้งแต่ที่แรกแล้ว เขาเองเป็นคนยื่นข้อเสนอว่าเขายินดีจะเป็นของเรา และยินดีที่จะอยู่ในพื้นที่ของเขา เพียงแต่ขอให้มีเวลาให้เขาบ้างแค่นั้น พี่ก็โอ.เค. เพราะตอนนั้นคบกับเขาแล้วรู้สึกดีมาก ๆ พุดได้หรือเปล่าไม่รู้ เขาให้ความสุขกับเรามาก แบบที่เราไม่เคยได้มาก่อน เขาเก่งมากเลย” ฟังจากน้ำเสียง สีหน้าท่าทาง ผู้ศึกษาก็พอจะเข้าใจว่าพี่วุฒิพยายามจะบอกอะไร ในเมื่อผู้หญิงส่วนใหญ่ถูกอบรมสั่งสอนให้วางตัวในเรื่องเพศสัมพันธ์แบบที่เรียกว่า “ไร้เดียงสา” หรือเป็นผู้ถูกกระทำ แต่เมื่อผู้หญิงกลายเป็นฝ่ายรุก หรือเป็นผู้กระทำมันจึงกลายเป็นเรื่องแปลก ที่ไม่ธรรมดา

แต่ในเรื่องเพศสัมพันธ์นี้ ไม่ว่าจะผู้หญิงจะเป็นผู้กระทำ หรือถูกกระทำก็ตาม มีเพียงจุดประสงค์เดียวคือ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ชาย

ในตอนแรกผู้ศึกษาคิดว่ากรณีศึกษาของผู้หญิงจะทำให้ผู้ชายหลายต่อหลายคนแอบอิจฉาที่เห็นได้เหตุการณ์พลิกผัน แฟนสาวที่เคยยอมตามทุกอย่างลุกขึ้นมาปฏิวัติ ชายบ้าน และย้ายไปอยู่คอนโดใกล้ๆ กับที่ทำงานของผู้หญิง เงื่อนไขที่เคยตกลงกันได้ก็เริ่มเปลี่ยน

“เราต้องการเราแทบทุกวัน วางต้องไปหา ถ้าไม่ไปก็โทรมาไม่เลิก เราทำงานไม่ได้เง่าตลอด บางวันมานั่งรอที่ทำงานมาเรื่อยๆ” ปัญหาหนักตกอยู่ที่ผู้หญิงเสียแล้ว

“ก็คุยกับเขา ขอร้องเขาว่าผู้บังคับบัญชาเรียกพี่ไปว่านะ อย่าทำอย่างนี้อีก เขาก็บอกว่าเราไม่มีเวลาให้เขาเลย แล้วเรารู้ไหมว่าเขาแก้ปัญหายังไง” ผู้หญิงนั่งเงิบเหมือนจะรอคำตอบจากผู้ศึกษาจริงๆ แต่ผู้ศึกษาก็ยังงงๆ อยู่ว่าตกลงฝ่ายหญิงต้องแก้ปัญหายังไงหรือ

ผู้หญิงยิ้มแปลกๆ ก่อนจะเฉลยว่า “คาดไม่ถึงเลยแหละ เขาขอมีผู้ชายอีกคนหนึ่งโดยที่ไม่ยอมเลิกกับเราด้วย เขาบอกว่าพ่อแม่ที่ยังไม่รู้ไม่ใช่เธอ” นอกจากโดนปิ่นใจแล้วยังโดนชมชู้อีกต่างหาก แสดงว่าผู้หญิงคนนี้ต้องรู้จักนิสัยใจคอที่ผู้ศึกษาคิดพอ จึงกล้าหาญชาญชัยชมชู้ชายอย่างนี้ซึ่งก็ได้ผลเสียด้วยที่ผู้ศึกษายอมตามโดยดีขอเพียงคำว่า “อย่าเอาผู้ชายคนนั้นมานอนบนเตียงที่เราเป็นคนซื้อละกัน”

สังคมที่เราอยู่ทุกวันนี้เป็นสังคมที่มีความคลุมเครือระหว่างทัศนคติแบบอนุรักษ์นิยมที่ผู้หญิงถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นกุลสตรี สงบเสงี่ยมเจียมตัว และมีผู้ชายเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง กล้าหาญวางแผนและตัดสินใจเองทั้งหมด กับทัศนคติที่เชื่อในความเท่าเทียมทางเพศที่ผู้หญิงมีเสรีภาพเต็มที่ที่จะแสดงความต้องการของตัวเอง ซึ่งที่ผู้ศึกษาได้สะท้อนให้เห็นความคาดหวังของสังคมไทยต่อความเป็นหญิงว่าควรเป็นแบบมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) ซึ่งวันทนีย์ วาสิกะสิน (2541, น. 4) ได้ให้ความหมายว่า ความไม่เสมอภาคในทางเพศ การกระทำอย่างหนึ่งผู้ชายปฏิบัติได้ แต่ผู้หญิงจะถูกประณาม และในขณะเดียวกันก็สะท้อนความคาดหวังของผู้ชายต่อหญิงคนรักว่า เธอควรเป็นทั้งแม่พระและกระหรี แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ชายเพียงคนเดียว ศึกษาผ่านงานของทิตา ณ นคร (2547, น. 188-189) พบว่า หากเปรียบเทียบกับกรณีของสามีที่มี 2 บ้าง 3 บ้าง สังคมก็มองว่าเป็นเรื่องปกติ เป็นความสามารถที่น่าอิจฉา ไม่ต่างจากขุนแผนพระเอกในวรรณคดี แต่ในพฤติกรรมแบบเดียวกันนั้น สังคมจะรับไม่ได้ทันทีหากประธานของเหตุการณ์นั้นเป็นผู้หญิง ที่สำคัญคือภาพลักษณ์ที่ผู้หญิงได้รับในกรณีเช่นนี้ คือ ภาพนางวันทอง นางกาก็ ซึ่งสื่อความหมายดูหมิ่น นำรังเกียจน่าอับอาย ซึ่งต่างกับภาพของ “ขุนแผน” ที่สะท้อนความมีเสน่ห์ที่น่าหลงใหล

ดังนั้น สิ่งเดียวที่ผู้ศึกษามองเห็นว่าเป็นสาเหตุของปัญหาการบั่นใจจึงไม่ใช่เรื่องไม่มีเวลาให้ แต่เป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก และระดับความต้องการทางเพศที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งผู้หญิงในปัจจุบันกล้าแสดงออกในเรื่องนี้มากขึ้น และหลายๆ ครั้งเป็นผู้เริ่มก่อน ทำให้ความเป็นชายถูกสั่นคลอนจากความเชื่อที่ว่าผู้ชายเป็นเจ้าของหญิงคนรัก เขาควรจะควบคุมเธอได้ แต่ในความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เมื่อฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายรุก แสดงออกอย่างชัดเจนที่จะควบคุมและผูกมัดผู้ชายทุกอย่าง ไม่เว้นแม้แต่เรื่องบนเตียง อำนาจในตัวเองถูกอธิบายผ่านการออกคำสั่งของฝ่ายหญิงว่า เธอต้องทำอะไร อย่างไร และเมื่อไหร่ แม้ว่าเธอทั้งสองจะไม่ได้แต่งงานกัน ไร้พันธะทางกฎหมาย ไม่มีการเรียกร้องความซื่อสัตย์ในฐานะสามีภรรยาก็ตาม แต่ความต้องการที่จะมีผู้ชายคนใหม่เพิ่มอีกก็เท่ากับแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่เหนือกว่า และยังสะท้อนให้ฝ่ายชายรับรู้ถึงความไร้น้ำยาในความเป็นเพศชายอีกด้วย แม้ว่าที่วุฒิจะพยายามรักษาความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินของเขา ก็เป็นเพียงการรักษาพื้นที่บนเตียงที่เขาซื้อ ไม่ใช่สิทธิในการครอบครองเนื้อตัวร่างกายของหญิงคนรัก

เสือนักรักขอพักร้อน

โย หนุ่มน้อยผอมยาว รูปร่างสูงใหญ่เจ้าของธุรกิจตู้พระ ที่กลายเป็นลูกชายคนโตและหัวเรี่ยวหัวแรงใหญ่ของครอบครัวเมื่อพี่ชายของเขาเสียชีวิตลงด้วยโรคมะเร็งตับ โยเล่าว่าเขามีน้องสาวอีกหนึ่งคน ซึ่งเขาตามใจมากๆ อยากได้อะไรก็ได้หมดทุกอย่าง และพูดถึงงานที่เขาทำว่า เขาสนใจศึกษาพระเนื่องจากพ่อของเขาทำธุรกิจนี้ เขาเองไม่ได้ต้องการทำธุรกิจอย่างพ่อ แต่ตั้งใจจะทำให้ดีกว่าที่พ่อทำได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงไม่แปลกใจที่ในพื้นที่เดียวกัน โยมีทั้งร้านเล็กและร้านใหญ่ มีลูกค้าผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาชม มาเช่าพระจากร้านของโยไม่ขาดสาย อาจเนื่องมาจากเขายังอายุน้อยแต่มีความสามารถในการดูพระ มีพระเยอะ และอัธยาศัยดี จนบางครั้งผู้ศึกษาก็ชักจะท้อใจว่าจะสัมภาษณ์กันเสร็จหรือไม่

ธุรกิจที่พูดคุยกันด้วยเงินเป็นหมื่นเป็นแสนสร้างความประหลาดใจให้ผู้ศึกษาไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อโยบอกกับลูกค้ารายหนึ่งว่า "ไม่เป็นไรเอาพระไปก่อนค่อยเอาตังค์มาจ่ายวันหลังก็ได้" เมื่อผู้ศึกษาทักท้วงเพราะเกรงว่าจะถูกโกง แต่โยยืนยันว่า "ไม่เป็นไร วงการนี้เงินหมื่นเงินแสนเล็กน้อยมาก เขาคุยกันเป็นล้านเป็นสิบล้าน"

แม้ว่าจะมีลูกค้าเข้าออกตลอดแต่ก็ไม่แน่ว่าจะขายได้ทุกวัน ผู้ศึกษาจึงถามโยว่าเขาไม่คิดจะหางานที่มันมั่นคง แล้วทำธุรกิจตู้พระเป็นงานอดิเรกหรือ เรียนจบปริญญาตรี

"ผมจบเอกพลศึกษาละ ตอนนั้นเรียนตามเพื่อนคิดว่าเรียนอะไรก็ได้ขอให้จบก็แล้วกัน เพราะยังงี้ก็จะทำร้านนี้แหละ ผมชอบการทำงานอิสระ เงินเดือนหมื่นกว่าบาทผมอยู่ไม่ได้หรอก

ทุกวันนี้เฉพาะรายจ่ายตายตัวที่ผมต้องจ่ายแต่ละเดือนไม่ต่ำกว่า 4 หมื่นนะ พระเป็นสิ่งที่ดูขायยาก แต่ผมขายได้ง่าย นอกจากผมไม่อยากขาย”

โยบออกว่าชีวิตทุกวันนี้ของเขาอยู่ได้เพราะเพื่อน คนรัก และงานที่ต้องทำ “ทั้งสามอย่าง สำคัญสำหรับผมเหมือนกัน แต่ทั้งสามอย่างต่างกัน การปฏิบัติจึงต่างกัน เวลาผมอยู่กับเพื่อนๆ ผมก็สนุกสนาน เฮฮา ถ้าอยู่กับแฟนก็ต้องเอาใจเขาหน่อย อ่อนๆ เขา แต่ถ้าทำงานผมจะเงี้ยวๆ ขริมๆ หน่อย”

ผู้ศึกษาเลือกที่จะถามถึงจุดเริ่มต้นในการคบหากันกับแฟนของเขา และความประทับใจ

“เขารู้จักกับเพื่อนผมก่อน ผมรู้จักกับเขาก็เพราะเพื่อนแนะนำ ประทับใจอะไรนะเธอ”

เขาทวนคำถามแล้วก็นั่งคิด “เขาก็น่ารักดี”

“หมายถึงหน้าตา หรืออุปนิสัยใจคอ”

“หน้าตามากกว่า เพราะอย่างนิสัยมันแบ่งไม่ได้ว่าดีหรือไม่ดี เพราะเวลาที่เขาจะดีเขาก็ดี เวลาเขาไม่ดีก็ไม่ดี เราคบกันที่ตรงกลางมากกว่า” ผู้ศึกษาย้อนถามโยบว่า เวลาที่เขาดีเป็นยังไง แล้ว เวลาไม่ดีเป็นยังไง พอจะยกตัวอย่าง หรือเหตุการณ์ให้ฟังได้ไหม

โยบเริ่มนั่งคิดอีกครั้ง “เขาเป็นห่วงผมดีนะ อย่างเวลาผมขับรถไปต่างจังหวัดเขาก็จะคอย โทรถามว่าถึงไหนแล้ว กินข้าวหรือยัง แต่เขาซึ่งอ่อน ขี้ใจน้อย เขาแต่ใจด้วย ผมต้องคอยระวังตัวเองตลอด พูดอะไรผิดนิดเดียวทะเลาะกันอีกแล้ว อาจเป็นเพราะเขาเป็นลูกคนเล็ก” โยบยอมรับว่าเขากับแฟน ทะเลาะกันบ่อย ตัวเขาเองไม่ค่อยมีเวลาให้กับแฟนมากนัก แต่ถ้าว่างก็จะไปหา “เราไม่มีเวลาให้เขาไป ก็เหมือนทดแทนกัน เขาอยากได้อะไรก็ซื้อให้ กับเขานี้ถ้าถามว่าหมดไปเท่าไรผมไม่กล้าคิดเลยนะ เพราะเขายังไม่ทำงาน เงินของผมเนี่ยกันไว้ให้เขาส่วนหนึ่งเลยนะ” ผู้ศึกษากำลังคิดว่ามันทดแทนกันได้จริงหรือเปล่า ถ้าวันหนึ่งที่เธอทำงานมีเงินใช้เองแล้วเวลาที่หายไปจะถูกทดแทนกันด้วยอะไร “กับครอบครัวเข้ากันได้ไหมคะ”

“ครอบครัวผมไม่เคยมีใครเข้าไม่ได้ ใครไปก็เข้าได้หมดไม่มีปัญหา แต่กับครอบครัวเขา อาจต้องใช้เวลาหน่อย เพราะพ่อเขาเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ ถ้าจะเข้าไปก็ควรจะต้องแต่งตัวให้เรียบร้อย คงอีกสักพักแหละครับ” ผู้ศึกษาถามโยบว่าเขาบอกว่าทะเลาะกันบ่อยๆ ชัดแย้งกันเรื่องอะไร ซึ่งโยบยอมรับว่าเขาติดเพื่อน แต่มันมาจากความที่เขาปฏิเสธใครไม่เป็น ก็เลยดูเหมือนเขามีเพื่อนเยอะ ชวนไปโน่นไปนี่ตลอด แต่ที่เป็นปัญหาก็คือ เรื่องผู้หญิง

“เวลาไปเที่ยวมันก็ต้องมีบ้าง เพราะเราเป็นคนสนุกสนาน ชอบแหย่คนนั้นคนนี้ ก็เลย มีผู้หญิงเข้ามาเรื่อยๆ แต่เราก็ไม่ได้คิดอะไรก็คุยกันสนุกๆ แต่มันเป็นเรื่องเพราะแฟนผมเขาชอบ check โทรศัพท์มือถือของผมไง แล้วเขาก็โกรธ ทะเลาะกันทุกที ผมบอกเขาว่าไม่มีอะไรเขาก็ไม่เชื่อ บางที

เขาก็โทรกลับไปหาผู้หญิงพวกนั้นด้วย ผมอยู่ที่ไหนทำอะไรเขาต้องรู้หมด เชื้อใหม่เฉพาะบัตรเติมเงิน เขาที่ผมเติมให้หน้าอาทิตย์ละ 900 บาท บางทีโทรมาถามแค่ว่า พี่โยอยู่ไหน พอเราบอกว่าทำงาน อยู่เขาก็ไม่เชื่อ ก็ไม่รู้จะทำยังไง” แม้มันจะดูจุกจิกเกินไปหน่อย แต่ผู้ศึกษาก็เชื่อว่าพฤติกรรมของ โยก็สร้างความกังวลใจให้เธอไม่น้อยเหมือนกัน

“คบกันมา 4 ปี โยมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับน้องเขาแค่ไหนคะ”

“หมายถึง....กับแฟนผมนะ” เมื่อผู้ศึกษาพยักหน้า “ผมเคยขอเขานะ แต่เขาไม่เคยให้ เขาบอกว่าให้กอดได้ ผมก็กอดเขา ลูบหัวเขาด้วย” โยเล่ายิ้มๆ ผู้ศึกษายอมรับว่าชื่นชมน้องผู้หญิง คนนี้ ไม่ใช่เพราะเธอควรรักนวลสงวนตัว แต่เป็นเพราะเธอรู้อักตัวเองมากกว่ารู้จักเขา เมื่อผู้ศึกษา ย้อนถามว่า ถ้าอย่างนั้นโยมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงที่เจอกันในที่เที่ยวหรือเปล่า เขาพยักหน้ายอมรับ “ผมเป็นผู้ชายนะก็ต้องมีบ้าง แต่ก็ไม่ได้เที่ยวผู้หญิงโสเภณีนะ เป็นผู้หญิงที่มาเที่ยวกลางคืนแล้ว เจอกัน ซึ่งก็ไม่มีอะไรผูกมัด ก็คุยเป็นเพื่อนกัน”

“เคยบอกให้แฟนรู้ หรือเขาจะแคะระคายไหม”

“โอ้ย...ครั้งเดียวพี่ ครั้งเดียวผมเข็ดจนตายเลย เขาจับได้เพราะเราเองแหละที่ไม่อยากโกหก เขาโกรธผมมาก ยืนยันจะเลิกอย่างเดียว ผมเลยประชดเขา บอกเขาว่าจะขับรถชนเสาไฟฟ้า เขาก็บอกว่า มึงรีบๆ ไปเลย ผมไม่รู้จะทำยังไงเลยบอกให้เขาทำอะไรผมก็ได้ เขาก็นิ่ง ผมก็บอกว่า ตบพี่ก็ได้ เขาตบหน้าผมไม่นับเลย ผมว่า 30-40 ทีได้ ผมน้ำตาร่วงปากแจ๋เลย” เจอคนจริงเข้าให้แล้ว

ผู้ศึกษาแซวโยว่า “ทำไมไม่คล้องพระรอดสักองค์ล่ะ”

งานของธัญญลักษณ์ (2535, น. 12) อธิบายว่า ในความคิดของผู้ชายเพศสัมพันธ์หรือ เซ็กส์จะหมายถึงการทำหาย การเอาชนะ และความหลากหลายของผู้หญิง ส่วนพวกผู้หญิงมักคิดว่า เซ็กส์หมายถึงความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน การเป็นเจ้าของ และความมั่นคงปลอดภัย ดังนั้นทัศนคติ เกี่ยวกับเซ็กส์สามารถแสดงออกมาในรูปสมการได้ 2 อย่าง คือ

ผู้ชาย : เซ็กส์ = เพศสัมพันธ์ (+ ความรัก)

ผู้หญิง : เซ็กส์ = ความรัก

สิ่งหนึ่งที่ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าอาจมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปล่อยให้เขาคิด และตัดสินใจทุกๆ เรื่องด้วยตัวของเขาเอง เลือกลงเดินของตัวเอง และดูแลตัวเอง ในขณะที่คู่รัก ของโยเติบโตมาในครอบครัวข้าราชการ ที่อาจมีการวางกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติ หรือตีกรอบ ให้เดิน แต่ด้วยความที่เธอเป็นลูกคนเล็กก็อาจทำให้เธอได้รับการเอาอกเอาใจ หรือตามใจมากเป็นพิเศษได้

ดังนั้นเมื่อพวกเขาทั้งคู่มาเจอกัน ความแตกต่างในเรื่องอายุ สถานภาพของครอบครัว บวกกับนิสัยที่รักความสนุกสนาน รักความอิสระ ทำให้การทะเลาะเบาะแว้งกลายเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย สำหรับโยซึ่งเขามองว่า "นิสัยเขาเหมือนเด็กๆ ทะเลาะไปก็ต้องมานั่งจ้ออีก" เขาจึงเลือกที่จะยอมตามใจเธอทุกอย่าง ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้ฝ่ายหญิงก้าวเข้ามาในชีวิตส่วนตัวของเขามากขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับนำสิ่งที่เขาได้รับการปลูกฝังจากครอบครัว ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าสถาบันครอบครัวนี้สร้าง ปิศาจหรือเทวดาเข้ามาวางกฎเกณฑ์ในการใช้ชีวิตของเขา รวมทั้งควบคุมความประพฤติของเขาด้วย นั่นก็หมายความว่าถ้าโยยอมอยู่ในกรอบที่เธอกำหนดเธอก็จะดีกับเขา แต่ถ้าเมื่อใดก็ตามที่โยแข็งข้อ เขาก็สมควรที่จะถูกลงโทษ ซึ่งผู้ศึกษาก็เชื่อว่าไม่มีใครยอมให้ใครได้ตลอดไป และไม่มีใครยอมให้ใครโดยไม่หวังอะไร

เมื่อพูดถึงเรื่องราวของ "ความรัก" เรามักหมายถึงความรักในผู้คนหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และไม่ใช่เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงกับใครเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่จะเกี่ยวข้องกับสังคมนับตั้งแต่เกิดจนตาย

ครอบครัวถูกเชื่อว่าเป็นสถาบันแรกในการบ่มเพาะความรู้สึกนึกคิดตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ รวมทั้งเชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้การเป็นผู้ให้ และการเป็นผู้รับความรักจากครอบครัว เช่นกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความรักมีขั้นตอน และมีพัฒนาการผ่านการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการขัดเกลาทางสังคม มิใช่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติอย่างการหัดเดิน หรือการหัดวิ่งของเด็ก

ความรักของคนเราประกอบขึ้นด้วยส่วน 3 ประการ คือ อารมณ์ ความคิด และการกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏเป็นพฤติกรรม สามส่วนนี้จะต้องประสานกลมกลืนกันเป็นอันดี โดยกระบวนการของการเรียนรู้ที่ถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่างๆ ในสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักระหว่างเพศ (ชายกับหญิง) เป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อน และถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่พูดถึงมากที่สุดในกระบวนการของความรักซึ่งมีอยู่หลายๆ รูปแบบด้วยกัน ความรักเพศตรงข้าม หรือความรักของคู่รักจะเน้นกันเป็นพิเศษถึงเรื่องของแรงดึงดูดทางเพศ ซึ่งทุกคนพยายามจะสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความพึงใจต่อเพศตรงข้ามของตน คนบางคนมีแรงดึงดูดนี้โดยธรรมชาติ เช่น ความหล่อ ความสวย บางรายต้องลงทุนตกแต่งต่อเติม ผ่าตัดต่างๆ หรือปรับปรุงคุณภาพของตัวเอง เช่น สร้างความดี ขยันขันแข็งในการทำงาน

อย่างไรก็ดี จากงานของกิติกร มีทรัพย์ (2534, น. 27-33) พบว่า แรงดึงดูดทางเพศเชิงรูปสมบัติขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางสังคมด้วย สมัยหนึ่งชายที่มีแรงดึงดูดทางเพศจะต้องสมบูรณ์ด้วยมัดกล้ามเนื้อ และบางสมัยอาจเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น ประเภทสูงชะลูด ตูดปอด ยอดขุนพล เป็นต้น

สตรีที่เช่นกันครั้งหนึ่งสตรีที่อุดมสมบูรณ์ด้วยเนื้อนุ่มไซ้ เต็มไม้เต็มมือถือว่ามีเสน่ห์ทางเพศค่อนข้างมาก และกาลต่อมาก็เปลี่ยนไปเป็นผอมโง่งง

แม้รูปลักษณ์ภายนอกจะถือเป็นต้นทุนทางบุคลิกภาพ แต่ความหมายของคำว่า "ชายในฝัน หญิงในดวงใจ หรือคู่รักในอุดมคติ" เป็นเงื่อนไขที่ครอบงำความคิด ความต้องการของมนุษย์ที่นอกเหนือไปกว่าสิ่งที่มองเห็น และยังเป็นความคิด ความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละคนด้วย ซึ่งก็เป็นไปได้ว่า อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางสังคม ทางสื่อ ทางวัฒนธรรม ทางเศรษฐกิจ หรือตามแต่สภาพการณ์ที่ประสบในขณะนั้น ส่งผลทำให้การพูด หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งอาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่ดี และไม่ดีต่อความรู้สึกทางด้านร่างกาย และจิตใจของบุคคลอื่นก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความสัมพันธ์แบบคู่รัก ซึ่งเชื่อว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เปราะบาง เนื่องจากไม่มีผลผูกมัดกันทางกฎหมาย เป็นเพียงการยอมรับกันในกลุ่มคนใกล้ชิดสนิทสนม หรือแม้แต่บางครั้งการมีคู่รักก็เป็นเพียงกระแสแฟชั่นช่วงสั้นๆ ในวัยหนึ่งของชีวิตเท่านั้น แต่ทั้งนี้แทบจะทุกคนมีความคิดเห็นว่า ก่อนการตัดสินใจเลือกคู่ครอง หรือจะตกลงปลงใจกับใครสักคนควรผ่านการศึกษานิสัยใจคอ เรียนรู้ซึ่งกันและกันก่อนหากสามารถไปด้วยกันได้ หรือเติมเต็มซึ่งกันและกันจึงจะลงเอยด้วยการแต่งงานใช้ชีวิตร่วมกัน แต่ในทางกลับกัน หากเป็นคู่รักที่มีแต่ปัญหาความขัดแย้ง ทะเลาะเบาะแว้ง หรือไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ ก็อาจจะต้องจบลงด้วยการเลิกรากันไป แต่ถึงกระนั้นการเป็นคนรักที่ได้รับการยอมรับว่าดีก็ไม่ได้การันตีถึงการเป็นสามีและภรรยาที่ดีได้ คู่รักที่ไม่ใช้ความรุนแรงอาจเป็นคู่สมรสที่ชอบความรุนแรงก็ได้เช่นกัน ดังนั้น การคบหาดูใจในฐานะคู่รักจึงถือเป็นเพียงรากฐานหรือจุดเริ่มต้นของการใช้ชีวิตคู่ที่ไม่ได้รับรองความปลอดภัยเท่านั้นเอง ซึ่งข้อสรุปของคำถามในการศึกษาคั้งนี้ที่ต้องการทราบว่าจะอะไรเป็นเหตุปัจจัยที่ส่งผล หรือสนับสนุนให้เกิดการกระทำรุนแรง รูปแบบวิธีการใดที่คู่รักใช้ยุติปัญหา รวมทั้งมีแนวทางใดจะนำไปสู่การช่วยเหลือ หรือลดปัญหาความรุนแรงในคู่รักได้

ผลการศึกษาในส่วนของเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำรุนแรงในคู่รักนั้น พบว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากความไม่เสมอภาคทางเพศ แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทจะประกันความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และระบุนำห้ามการเลือกปฏิบัติต่อสตรีไว้ในมาตรา 30 โดยกำหนดว่า "บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้" แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ความเป็นเพศหญิงยังคงมีบทบาทรองจากความเป็นเพศชายแทบทุกโครงสร้างทางสังคม แม้ผลที่ได้จากการศึกษาจะสะท้อนความรุนแรงที่เกิดกับฝ่ายชาย

ในความสัมพันธ์แบบคู่รักด้วย ก็เชื่อได้ว่ามีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และการขัดเกลาทางสังคมเช่นกัน เนื่องจากสังคมไทย เพศที่มีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็กคือเพศหญิง เพศที่ถูกปลูกฝังความเป็นเมียเป็นแม่ที่เอื้ออาทร อ่อนโยน ห่วงใย รักใคร่ และใช้ความทะนุถนอมในการเลี้ยงดู การร้องไห้ของเด็กกลายเป็นความบกพร่องในหน้าที่ความเป็นแม่ ส่งผลให้เด็กเล็กเรียนรู้ที่จะถาม และเรียกร้องทุกสิ่งทุกอย่างจากแม่ แม่จึงทำหน้าที่ไม่ต่างอะไรกับคนรับใช้ที่ไม่มีเงื่อนไขในการปฏิเสธ ดังนั้น ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือสามีภรรยาสิ่งที่ฝ่ายชายปฏิบัติต่อฝ่ายหญิงจึงไม่ใช่ความยินยอม ความเคารพ หรือความเกรงกลัว แต่เป็นการปรับตัวเข้าหากัน และยอมรับในความเป็นตัวตนของคนรัก

การศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อใดก็ตามที่ผู้หญิงไม่ทำตามบทบาทความเป็นหญิงที่สังคมคาดหวังไว้ พวกเธอก็มักจะประสบกับปัญหาความรุนแรง หรือแม้แต่การมองผู้หญิงผู้ชายแตกต่างกันแบบแบ่งขั้วแยกข้าง ก็ส่งผลให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบที่มักจะถูกมองว่า เป็นเพศที่ทำให้เกิดปัญหา เพราะผู้หญิงใช้อารมณ์ ในขณะที่มองว่าผู้ชายใช้เหตุผล ผู้หญิงเรียกร้อง โวยวาย แต่ผู้ชายสุขุมและนิ่งเฉย ดังนั้นสิ่งที่ได้ยืนยันกันมาว่า การทะเลาะเบาะแว้งของคนที่อยู่ด้วยกันเป็นเรื่องธรรมดาของลินกับพัน หากเราจะแบ่ง ผู้หญิงก็คงจะเป็นลินและผู้ชายคงเหมาะสมที่จะเป็นพัน เมื่อมีการกระทบกันก็มีเพียงลินเท่านั้นที่ต้องเจ็บ ซึ่งจะเจ็บมากเจ็บน้อยก็ขึ้นอยู่กับว่า การกระทบกันนั้นมันแรงแค่ไหน

สำหรับรูปแบบวิธีการที่คู่รักใช้ยุติปัญหานั้น จากการศึกษา พบว่าเมื่อความรุนแรงเกิดขึ้นในความสัมพันธ์มักจะก่อให้เกิดความสับสน ลังเล และหาคำตอบให้กับตัวเองไม่ได้ เพราะเรื่องความรักถูกทำให้เชื่อว่าเป็นเรื่องของเหตุผล เนื่องจากในความเป็นคู่รักเรามากไม่พบการทำร้ายร่างกายที่รุนแรง หรือการทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องของความพยายามจะหาเหตุผลมาอธิบาย การใช้ความอดทน การพยายามเข้าใจ รวมทั้งการกล่าวโทษว่าเป็นความผิดของตนเอง การสำนึกผิดและคำขอโทษมักถูกยกขึ้นมาเป็นเหตุผลสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์ไว้ แม้ในภายหลังความสัมพันธ์อาจสิ้นสุดลง แต่ระยะเวลาจากการเกิดปัญหาจนสามารถเดินออกจากปัญหาได้เป็นช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวด เชื่อว่าถ้าให้เลือกทุกคนอยากจะรักษาสถานะความสัมพันธ์ไว้ ทั้งนี้คงต้องยอมรับว่า แม้ความสัมพันธ์คู่รักจะไม่ได้ได้รับการรับรองจากสังคมเหมือนสถาบันการแต่งงาน แต่การเลิกรักก็หลีกเลี่ยงการถูกตั้งคำถามจากสังคมไม่ได้ ยิ่งคบกันนาน ยิ่งผูกพันกันลึกซึ้ง ยิ่งเปิดเผยต่อสังคมมากเท่าใด การถูกวิพากษ์วิจารณ์ก็ตามมาเท่านั้น

ในประเด็นสุดท้ายแนวทางที่จะนำไปสู่การช่วยเหลือ หรือลดปัญหาความรุนแรงในคู่รัก ผู้ศึกษาเชื่อว่า "แม่พิมพ์ หรือแม่แบบ" เป็นเรื่องสำคัญ เด็กจะเติบโตขึ้นมาเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ

กับการหลอหลอม การอบรมสั่งสอน ในเมื่อสังคมเองยังสร้างรูปแบบของแม่พิมพ์ให้มีความเหลื่อมล้ำกันเราจะไปมองหาความยุติธรรม ความเข้าใจจากผลผลิตของสังคมได้อย่างไร ดังนั้นข้อเสนอแนะในประเด็นนี้คงหนีไม่พ้นการเปลี่ยนในทุกโครงสร้างทางสังคม คือการเปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อของคนในสังคม เกี่ยวกับความเป็นหญิงและความเป็นชายว่า ไม่ใช่สิ่งที่ธรรมชาติกำหนดมา แต่เป็นสิ่งที่สังคมสร้างและยึดเยียดให้เป็นความโชคร้ายของมนุษย์เพศหนึ่งที่เกิดไม่ได้ เพราะความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นหญิงเป็นชายที่สังคมมีอยู่นี้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ซึ่งล้วนเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ไม่ใช่ปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเพศใดเพศหนึ่ง ดังนั้น หากสังคมเกิดการเรียนรู้ใหม่ในเรื่องของความเป็นหญิง ความเป็นชาย และสร้างความเสมอภาคเท่าเทียม ก็เชื่อว่าปัญหาความรุนแรง น่าจะค่อยๆ ปรับเปลี่ยนไปสู่สังคมที่เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเสมอภาคกันได้ในที่สุด